

rodna gruda

september 1975
številka 9
letnik 22

revija za slovence po svetu
magazine for slovenes abroad
revista para los eslovenos en el mundo

slovenija

začasno na tujem

Breistanica ob Savi (nekdanj Rajhenburg), kjer je bilo med zadnjo vojno zbirno taborišče za slovenske izgnance. Letos je bilo tod veliko srečanje nekdanjih izgnancev v Nemčijo in Srbijo.

Odgovor na »Zakaj staro«

Čeprav sem prav bolj malo izobražena frankolska rojakinja, ne dam prav tistim, ki protestirajo proti starim poslopjem in kozolcem, ki jih včasih objavljate. Vem pa, da je vsem pač težko ustreči. Ako Amerikanci ne vedo, čemu služijo kozolci, pa naj vprašajo. Če gremo mi v trgovino, tudi ne vemo, za kaj se uporabljajo nekatere reči, vendar pa potem vprašamo, če želimo vedeti. Veliko ljudi tudi zbira stare predmete, iščejo staro pohištvo, stenske ure, star denar. Tudi na televiziji sem videla, kako prikazujejo stare gradove, ki so jih začeli obnavljati.

Nove enodružinske hiše so skoraj po vsem svetu enake. Zakaj bi jih potem prikazovali kot slovensko posebnost.

Julijana Borlak
Farciennes, Belgija

Dopisi od Slovencev po svetu

Najlepša hvala, ker mi niste ustavili pošiljanja Rodne grude, ker sem bila v zaostanku z naročnino. Pošiljam naročnino za štiri leta. Upam, da bom živela še nekaj let, sem pri najboljšem zdravju in še zmerom imam željo, da bi obiskala našo lepo Slovenijo, posebno Gorenjsko, kjer imam v Domžalah živih še precej sorodnikov. Tukaj okrog Spokane imam samo dve prijateljici iz starega kraja. Sta moje starosti in sta prišli v Ameriko pred kakimi 50 leti. Rodna gruda mi je zelo všeč, posebno slike in dopisi od Slovencev po svetu.

Mary Puhek
Spokane, Wash., ZDA

Velik in zanimiv piknik

Prek poletja so se na zemljiščih slovenskih društev iz Toronta zvrstili številni pikniki in druge prireditve. Velik in zanimiv piknik je bil 22. junija na zemljišču Slovenskega društva »Simon Gregorčič«. Lepo vreme je privabilo veliko ljudi. Na hribčku so odkrili doprsni kip pesnika Simona Gregorčiča, po katerem se imenuje društvo. Lep in bogat je bil tudi kulturni program, pri katerem so sodelovali: gostje iz domovine in Clevelanda (člani pevskega zbora »Zarja«), mešani pevski zbor »Simon Gregorčič« iz Toronta, folklorna skupina »Nagelj« iz Toronta ter recitatorji Gregorčičevih pesmi. Vsi poslušalci so bili zelo zadovoljni s programom. Za ples so nato igrali »Veseli Pomurci«.

Vida Puc
Weston, Ont., Kanada

Izdaja — Published by

Slovenska izseljenska matica
Tel.: 061/20-657

Naslov — Address:

61001 Ljubljana
Cankarjeva 1/II, p. p. 169
Slovenija, Jugoslavija
Telefon: 061/23-102 — uredništvo, 061/21-234 —
uprava

Uredniški svet

Anton Ingolič (predsednik), Matjaž Jančar, Fran-
ce Poznič, Franci Stare, Andrej Škerlavaj, Martin
Zakonjšek

Uredniški odbor

Janez Kajzer, Jože Olaj, Ernest Petrin, Jože Pre-
šeren, Ina Slokan, Mila Šenk, Juš Turk

Glavni urednik

Drago Seliger

Odgovorni urednik

Jože Prešeren

Urednica

Ina Slokan

Upravnica

Vera Valenci

Oblikovalec

Jože Boncelj

Prevajalca

Milena Milojevič-Sheppard / angleščina
Alberto Gregorič / španščina

Letna naročnina

Jugoslavija 50.— din (posamezni izvod din 5.—),
Argentina 5.— am. dol., Avstralija 4,5 avstr. dol.
ali 2,50 Lstg., Avstrija 115 Asch, Belgija 220
Bfr., Brazilija 5.— am. dol., Danska 35.— Dkr.,
Finska 20.— Fm., Francija 25.— FF, Holandija
16.— Hfl., Italija 3.500 Lit., ZR Nemčija 16.— DM,
Norveška 33.— Nkr., Švedska 24.— Skr., Švica
19.— Sfr., Velika Britanija 2,50 Lstg., Kanada 5.—
kan. dol., U.S.A. 5.— am. dolarjev.

Plačila naročnine

Dinarski tekoči račun: 50100-678-45356
Devizni račun: 50100-620-010-32002-575 pri Ljub-
ljanski banki

Plačilo je možno tudi po mednarodni poštni na-
kaznici ali s čekom, naslovljenim na »Slovenska
izseljenska matica«, v priporočenem pismu

Payment from Abroad

Assignment to our account no. 50100-620-010-
32002-575 at Ljubljanska banka, or by interna-
tional money order, or by check — addressed
to »Slovenska izseljenska matica« — in regi-
stered letter

Revija izhaja vsak mesec — 7. in 8. številka
izideta skupno

Oproščeno prometnega davka po pristojnem
sklepu št. 421-1/73 z dne 24. 7. 1973

Tisk — Printed by

ČGP DELO, Ljubljana

Iz vsebine

Iz vaših pisem	2
Na kratko	4
Prijetna družabna srečanja	5
Po domačih krajih	6
Klubska dejavnost v Sloveniji	7
Dvajseti piknik	8
Predstavljamo vam dolenske občine	12—17
Vas v nenavadnem okljuku	18
ZAČASNO NA TUJEM (I)	19
ENGLISH SECTION (II)	19
Naši po svetu	27
Slavnostno odkritje kipa Simona Gregorčiča	30
Kaj govore zvonovi	32
Slovenski večer z Edijem Kenikom	33
Korak do samostojnosti	34
Otroci berite	36
Krožek mladih dopisnikov	37
Filatelija	39
Fran Roš: Moral sem biti Hans Skoretz	40
Splošna plovba doma in v svetu	42

Novo mesto, nekdaj znano
kot „dolenjska metropola“,
danes še bolj znano kot
mesto z najhitrejšim gospo-
darskim razvojem v Jugosla-
viji. Berite sestavek o razvo-
ju dolenjskih občin na stra-
neh 12 do 17.

Foto: Niko Paulič

iz vaših pisem

Avstralka se uči slovensko

Sporočam vam, da sem že prejel učbenik »Zakaj ne po slovensko«. Pošiljka je bila poslana iz ZDA in je bila lepo opremljena ter je vse v redu. Takoj sem dal ploščo na gramofon in jo poslušal. Res je učbenik zelo lepo pripravljen, da se lahko naučiš, če imaš le kaj spomina.

Takoj sem obvestil bratranca, ki je pripeljal s seboj ženo Avstralko. Že prvi večer se je hotela vse naučiti, jaz pa sem ji rekel, da je treba vsak dan po malo. Tako se uči zdaj s pomočjo moža in mene in zelo dobro napreduje.

Rodne grude še nisem prejel. Res je, da potuje z navadno pošto, z ladjo, vendar pa me že kar malo skrbi, da ta ladja ni zavila na kak drug kontinent. Zanima me, koliko bi stala poštnina z letalsko pošto.

Slavko Prinčič
Sydney, Avstralija

Izpod Gadove peči

Rada bi vam tudi jaz napisal nekaj vrstic. Če se vam bo zdelo prazno to pisanje, nič zato, sebi bom pa le izpolnila željo s tem, da bom dala na papir, kar mi je na srcu.

Rodno grudo berem z velikim veseljem. Nanjo je naročena moja sestra in tako jo obe prebereva do zadnje besede. Zanima me prav vse, moti me le ena stvar: to, da je v našem lepem slovenskem jeziku preveč tujih besed. Saj nikogar ne krivim, ker smo tako raztepeni po svetu, da ni nič čudnega, če vsakdo uporabi tudi kako tujo besedo, naš jezik v knjigi ali v reviji pa potem le ne zveni več tako lepo.

Naj se vam najprej predstavim. Ime mi je Marija, pišem se Novakovič, roj. Štefanič. Leta 1959 sem prišla v Cleveland in si tukaj ustanovila dom in družino. Z možem imava dva otroke, ki jima vedno veliko pripovedujem o našem lepem kraju. Rada se spominjam vseh lepih navad, ki sem jih doživljala kot otrok, vse dokler nisem zapustila rojstnega kraja. Zdaj pa imam na to le lepe spomine: fantovsko petje na vasi, novoletno voščilo s pesmijo pod oknom in drugo. Če bi tukaj kdo delal kaj takega, bi rekli, da je ponorel, in bi ga zaprli.

Pa je privihrala vojna, razbila vso lepoto in nas razgnala na vse strani. Našo družino so Nemci odpeljali v internacijo. Nič dobrega nismo doživeli v tistih letih. Veseli smo, da smo se živi vrnili in takoj smo se lotili obnove doma, začeli smo obdelovati zemljo. Tisti, ki tega ni doživil, si ne more predstavljati, mi pa smo bili tako srečni in veseli, da skoraj noben večer ni minil brez petja na vasi. Tisti dnevi so nas naučili potrpljenja, poštenja in spoštovanja do marsičesa, česar mnogi danes sploh ne poznajo.

To pismo je del mojih lepih spominov na Stojanski vrh pod Gadovo pečjo. Prilagam vam tudi pesem, ki sem jo spisala v čast moji domovini.

Slovenija draga, kako si lepa,
v tuji deželi v spominu drhtiš
kot nagelj v vrtu, v duši živiš...

Maria Novakovič
Lakewood, Ohio, ZDA

Begunjčanka

Oprostite, ker sem se tako pozno oglasila in vam plačala naročnino. Če pa Rodna gruda malo zakasni, pa se že kar sprašujemo, kaj je narobe, da je še ni. Saj je veliko novic z vseh koncev sveta. Vsakokrat, ko berem to revijo, mi misli bolj hitijo v tiste lepe čase, ki smo jih preživeli doma.

Če boste imeli priliko, bi zelo rada videla v Rodni grudi sliko iz Begunj na Gorenjskem. Ne samo jaz, ki sem od tam doma, tudi marsikateri drugi bi jo rad pogledal.

Juliana Avsenik
Toronto, Ont., Kanada

Večer z ambasadorjem

Rodno grudo prejemamo s precejšnjo zamudo, vendar pa jo kljub temu preberem od prve do zadnje strani. Vse je zanimivo. Jaz imam še vedno veliko domotožje, zato sem Rodne grude še bolj vesela, da se vsaj z branjem malo potolažim.

V mestu Maracaibo je malo Slovencev, a nekaj se nas je zbralo, ko nas je obiskal ambasador iz Caracasa. Za nas je pripravil lep večer z večerjo. Vsi smo bili zelo veseli.

Prosim vas, da ob priliki objavite sliko gradu v Sevnici. Od tam sva namreč doma oba z možem.

Marija Žibert
Maracaibo, Venezuela

Besedilo himne

V Rodni grudi sem pred meseci brala, da še vedno iščete nove besede za slovensko himno. Drznem si vam poslati teh par vrstic,

ki sem jih spisala. Morda bi jih lahko priobčili v Rodni grudi.

(Objavljamo eno kitico:)

Domovina mi slovenska,
za katero se borim,
v srcu mi je vedno misel,
kako jo osvobodim.

Ivanka (Modic) Sambol
Pittsburg, Pa., ZDA

Kako se veže knjige

Spet je preteklo leto in čas je, da poravnam naročnino. Naj vam še enkrat zatrdim, da v vseh treh letih, odkar sem naročnica, vedno rada prebiram revijo in vedno izvem kaj novega.

Letos pa vam sporočam še eno željo. Rada bi, da bi nam napisali, kako se na preprost način veže knjige. Jaz bi rada sama zvezala letnike Rodne grude v knjige. Nekdaj smo se v šoli učili o tem, a od tega je minilo že dolgo in sem pozabila.

Viktoria Vertačnik
North Bellmore, N. Y., ZDA

Visok obisk iz Slovenije

Ko dobim revijo Rodna gruda, mi je kakor pozdrav iz lepe Slovenije. Nikoli ne bom pozabila, kako krasno mi je bilo v Sloveniji, ko sem bila na obisku leta 1972. Vse je bilo lepo zeleno in v cvetju. Kmetje so ravno spravljali seno, ki je tako lepo dišalo. Vsak košček zemlje je bil lepo obdelan, na poljih je rasel krompir, fižol, solata in drugo sočivje. Ravno takrat so tudi zorele češnje in nekajkrat sem jih jedla. Kar ne morem pozabiti, kako so tam ljudje prijazni in nasmejani, čeravno so utrujeni in imajo skrbi kakor povsod. Na pikniku v Škofji Loki sem se srečala in pozdravila z mnogimi prijatelji iz Amerike. S prijaznim Ivanom Ručigajem so naju še slikali, in zdaj ga ni več. Tako je naše življenje, da moramo zapustiti ta svet eni prej, drugi pozneje.

Tukaj v Fontani smo imeli 4. junija visoke obiskovalce iz Ljubljane, ki so nas počastili z obiskom. Prišli so v spremstvu fontanskega župana Franka Horzena. Župan Horzen je sin slovenskih staršev in je zelo ponosen na to, mi Slovenci smo pa ponosni, ker imamo takega župana, ki rad pride na naše slovenske prireditve. Njegov sin Jimmie pa je izvrsten harmonikar, ki rad zaigra tudi na naših prireditvah. Torej z našim županom so prišli: jugoslovanski konzul iz San Francisca Karaman, Zvone Dragan, pod-

Po počitnicah

Srečni čas počitnic je že za nami. Poletna neurejenost se je spet umaknila vsakodnev-nemu redu, kolesa so se spet vrnila v stare, utečene kolesnice. Tako težko pričakujemo te dneve počitka, tako dolgo se pripravljamo nanje, a vendarle smo veseli tudi, ko se vrnemo na delo. Saj je delo tudi svojevrstna sreča...

Slovenija, romarski kraj tisočev naših rojakov, ki živijo raztreseni po vsem svetu, je tudi letos gostoljubno sprejela številne sonarodnjake. Koliko vas je bilo, bi težko rekel. Nihče vas ne šteje več. Vse so le približne številke in bežne primerjave s prejšnjimi leti. Za letos lahko trdim le to, da vas je bilo več kot lani, pa čeprav tega niso pričakovale niti potovalne agencije. Veliko je k temu pripomogla popustitev napetosti na svetu in tudi gospodarska kriza, ki je grozila, je nekoliko oslabela. No, za Slovenijo in vso Jugoslavijo je bila to letos vsekakor srečna okoliščina.

V dneh, ko je bilo pri nas največ ljudi, smo se pogovarjali z velikim številom rojakov, in zanimivo je, da letos skoraj nismo slišali pritožb čez to in ono. Kaže, da je bilo na splošno letos obojestransko zadovoljstvo. Tistih manjših zapetljajev, ki se pojavijo skoraj na vsakem popotovanju, seveda ne moremo šteti.

Tudi v prostorih matice je bilo letos živahno vse poletje. Včasih je prišlo pri nas do zanimivih srečanj, ko ste se srečali rojaki z različnih koncev naše domovine in z različnih koncev sveta, si izmenjali svoje vtise, se bežno pogovorili o življenju v vaših naselbinah. Mnogi izmed vas ste prišli tudi poravnati svojo naročnino za našo revijo; vseh nam je, da raje to naredite osebno, kakor pa da bi se »trudili«¹ prek pošte ali banke. Tako vsaj vidite, kje revija nastaja. Žal pa nam je, da se nekaterim izmed vas nismo mogli bolj posvetiti, saj je naše redno delo kljub vsemu moralo teči naprej. Na svidenje do prihodnjih počitnic!

Jože Prešeren

Dva posnetka Prema na Krasu, na željo naše naročnice iz Avstralije. Pogled iz središča kraja proti gradu in pogled z gradu. Prem je znan tudi kot rojstni kraj slovenskega pesnika Dragotina Ketteja. Foto: Ančka Tomšič

predsednik republiškega izvršnega sveta, Lojze Fortuna, generalni sekretar Gospodarske zbornice Slovenije, in Stojan Jakopič, svetovalec republiškega sekretariata za mednarodno sodelovanje.

Ko so prišli v slovensko dvorano, ki je last dveh društev SNPJ, smo jih z veseljem sprejeli in se lepo zabavali. Naš slovenski gostil-

ničar Jože Mlakar jih je pozdravil s harmoniko, mi pa smo jim zapeli dobrodošlico. Samo škoda, da je čas z našimi dragimi gosti tako hitro minil. Upamo, da so odnesli od nas lepe vtise. Poslovili smo se v upanju, da se morda še kdaj vidimo.

**Elisabeth Fortuna
Fontana, Ca., ZDA**

na kratko

Predsednik ZDA Gerald Ford na srečanju s predsednikom SFR Jugoslavije Josipom Brozom-Titom.

Naš les v Ameriki

Trgovsko podjetje Lesnina iz Ljubljane se je v preteklih letih prebilo med največje jugoslovanske izvoznike v ZDA. Lani so tja izvozili za 11 milijonov dolarjev pohištva, v zadnjem času pa zaradi splošnega zastoja pri izvozu kaže nekoliko slabše. Kljub vsemu pa računajo, da bodo letos izvozili za okrog 8 milijonov dolarjev vrednosti.

Milijarda dolarjev od turizma?

Na vrhuncu letošnje turistične sezone so naši turistični delavci ugotavljali, da je letošnja turistična bera spet takšna, ko je bila v letu 1973. Strokovnjaki računajo, da bo celoten letošnji izkupiček od turizma znašal rekordno eno milijardo dolarjev.

Cene turističnih storitev so pri nas v zadnjih letih res precej zrasle, vendarle pa je Jugoslavija, to trdijo tudi tuji strokovnjaki, še vedno konkurenčna turističnim deželam Italiji, Španiji, Tuniziji in drugim.

Solidarni do Kozjanskega

Akcija za Kozjansko, ki jo je zelo prizadel potres v lanskem letu, je bila po nekaterih ocenah največji dosežek solidarnosti pri nas. V naši republiki so občani zbrali 216 milijonov dinarjev pomoči. Denar za obnovo Kozjanskega pa se v Sloveniji in vsej Jugoslaviji še vedno zbira.

Nov odsek avtoceste

Svetovna banka in njena organizacija Mednarodno združenje za razvoj sta pred kratkim sporočili, da sta odobrili posojila in kredite v skupnem znesku 115,8 milijonov dolarjev. Jugoslavija bo od tega dobila 40 milijonov dolarjev, ki jih bo porabila za

gradnjo cest; med drugim bomo v Sloveniji s tem denarjem začeli graditi tudi nov odsek avtomobilske ceste med Dolгим mostom (Ljubljana) in Vrhniko. Jugoslavija je dobila posojilo na 23-letni odplačilni rok z 8,5 odstotnimi obrestmi.

Seminar za tuje sloveniste

V juliju je bil v Ljubljani 11. seminar slovenskega jezika, literature in kulture, ki se je udeležilo 115 slavistov iz evropskih in ameriških slavističnih centrov. Oddelek za slovanske jezike na filozofski fakulteti ljubljanske univerze je udeležencem pripravil dvajset predavanj na njihovih uglednih slavistov, zgodovinarjev in umetnostnih zgodovinarjev.

Gorenje v Avstraliji

Gorenje iz Velenja bo izvozilo na avstralski trg 15 tisoč hladilnih naprav za globoko zmrzovanje in 8 do 10 tisoč hladilnikov v skupni vrednosti več kot 3 milijone dolarjev. Gorenje je v to državo že izvozilo za 2 milijona dolarjev svojih izdelkov.

Gorenje letos zelo uspešno uresničuje načrt izvoza. V prvih petih mesecih so izvozili že za 21,7 milijona dolarjev svojih izdelkov. Na prvem mestu je izvoz hladilnikov.

Napredek slovenskega filma

Na 22. festivalu jugoslovanskega filma v Pulju so slovenski filmi pobrali kar deset nagrad, deset posameznikov in producent. Tako je Viba film iz Ljubljane dobilo bronasto areno za film »Povest o dobrih ljudeh«, Matjaž Klopčič je bil proglašen za najboljšega režiserja festivala s filmom »Strah«, Olga Kacjan je dobila srebrno areno za žensko vlogo, Angelca Hlebce zlato areno za epizodno vlogo, srebrno areno je dobil

Mir je nedeljiv

Na konferenci o evropski varnosti in sodelovanju, ki je bila v zadnjih dneh julija in v začetku avgusta v Helsinkih na Finskem, je med drugimi govoril tudi predsednik Jugoslavije Josip Broz Tito. V svojem govoru je poudaril, da »konferenca o evropski varnosti in sodelovanju ni samo posledica sporazumevanja med evropskimi narodi, temveč tudi novih usmeritev in sprememb v mednarodnih političnih, gospodarskih in družbenih odnosih, do katerih je prišlo po drugi svetovni vojni. Vse to ne velja le za stanje v Evropi, temveč na svetu sploh.«

»Mir in sodelovanje,« je pozneje nadaljeval predsednik Tito v svojem govoru, »sta ne le nedeljiva, temveč zgodovinski imperativ za napredek človeštva.« Konference o evropski varnosti in sodelovanju se je udeležilo 33 evropskih držav ter ZDA in Kanada. Ob koncu konference so najvišji državni posamezniki držav podpisali sklepni dokument, enega izmed najpomembnejših v vsej zgodovini Evrope.

Gerald Ford v Jugoslaviji

V dneh po konferenci o evropski varnosti je bil na uradnem obisku v Jugoslaviji predsednik Združenih držav Amerike Gerald Ford s spremestvom, med katerim je bil tudi državni sekretar Henry Kissinger. Na dvodnevni pogovorih so izmenjali mnenja o mednarodnih vprašanjih in predvsem o medsebojnih odnosih.

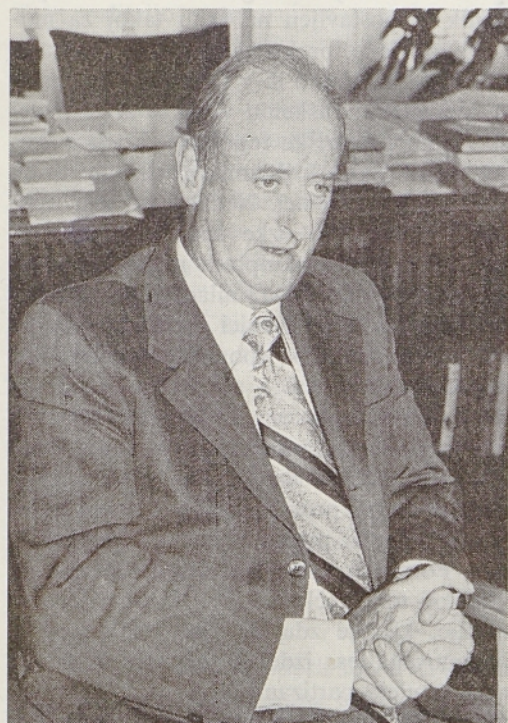
Pomembno mesto v odnosih med ZDA in Jugoslavijo ima tudi medsebojna blagovna menjava, ki se v zadnjem času izredno razvija. Jugoslovanski gospodarstveniki so v zadnjih letih dosegli pomembno uveljavitev na ameriškem trgu. Jugoslavija izvažna v ZDA več kot 800 različnih proizvodov. ZDA so zdaj na četrtem mestu v celotni jugoslovanski menjavi s tujino, dane pa so vse možnosti, da se vrednost jugoslovanskega izvoza v ZDA povzpne na milijardo dolarjev.

snemalec Rudi Vavpotič, zlato areno je dobil scenograf Niko Matul, zlato areno je dobil skladatelj Uroš Krek, diplome pa so dobili Alenka Bartl, Silvo Božič in Marjan Meglič.

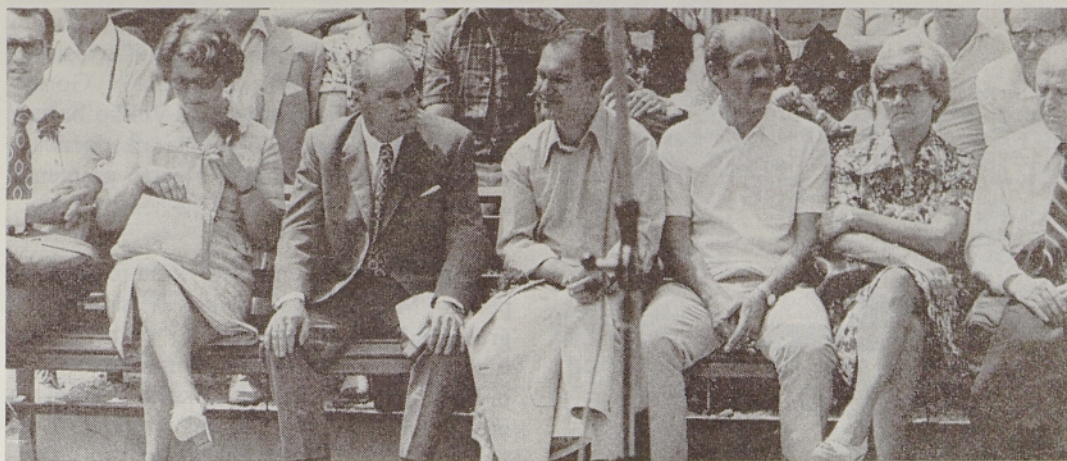
Dovolj domače pšenice

Letos je bil pridelek pšenice v Jugoslaviji zaradi slabega vremena nekoliko slabši kot lani, računajo pa, da znaša letošnji pridelek 4,8 milijona ton. Ker pa imamo še nekaj zaloga od lanske zelo uspešne letine, pravijo, da bo pšenice tudi letos dovolj za domače potrebe.

V Lendavski občini je vsak tretji otrok brez enega ali brez obeh staršev, ki sta na tujem. Sorodniki, pri katerih ti otroci živijo, dostikrat zanje slabo skrbijo, starši na tujem pa v mnogih primerih na svoje otroke kar radi pozabijo; ne pošiljajo denarja, ne pišejo, skratka prav vseeno jim je, kako ti otroci žive in odraščajo. Vzgojo prepuščajo dedkom in babicam, socialnim službam in šolam, kjer si zelo prizadevajo, da bi ti otroci dokončali vsaj osnovno šolo in si ustvarili pogoje za samostojno življenje. Hudo je za drobno otroško srce, če so starši daleč, ti sočkrat huje pa je še, če so starši daleč in se zavedaš, da so nate pozabili.

V začetku julija se je mudil na zasebnem obisku v Jugoslaviji avstralski senator Tony Mulvihill, velik prijatelj avstralskih Slovencev in čest gost na njihovih prireditvah. Med bivanjem v Jugoslaviji je Tony Mulvihill obiskal tudi sedež Slovenske izseljenske matice, kjer se je prisrčno pogovarjal s predsednikom Dragom Seligerjem, udeležil pa se je tudi izseljenskega piknika v Škofji Loki.

Del častnih gostov na letošnjem izseljenskem pikniku v Škofji Loki. Prvi na levi Andrej Marinc, predsednik slovenskega izvršnega sveta, tretji z leve predsednik slovenske skupščine dr. Marjan Breclj in drugi.

Prijetna družabna srečanja

Izseljenska družabna srečanja, ki jih prirejajo podružnice Slovenske izseljenske matice skupaj s krajevnimi organizacijami za naše izseljence obiskovalce s svojega območja že vrsto let, so postale skoraj enako priljubljena in tradicionalna kakor osrednja in najbolj množična vsakoletna prireditve — izseljenski piknik 4. julija. Tako so se poleg piknika 4. julija v Škofji Loki v juliju zvrstile še tri krajevne izseljenske družabne prireditve: v soboto 19. julija v Kamniški Bistrici in v Lipici in na dan vstaje 22. julija v Murski Soboti. Kakor vse ostale prireditve v letošnjem letu, ko praznujemo 30-letnico osvoboditve, so tudi te imele posebej svečan nadih. To je bilo očitno v skrbno pripravljenih, izbranih programih kakor tudi v organizaciji samih prireditev.

Družabno srečanje v Kamniški Bistrici, pri planinskem domu, pod kamniškimi planinami kamor povabi rojake podružnica matice za Kamnik in Domžale, je vsako leto znova za vse, ki se ga udeležijo, res prijetno doživetje.

Blizu dvesto zbranih gostov sta pozdravila predsednik kamniško-domžalske podružnice matice Stane Simšič in predsednik kamniške občinske skupščine Franc Svetelj. V programu so zatem nastopili: moški pevski zbor Solidarnost iz Domžal, sestre Jerman z narodnimi in partizanskimi pesmimi, recitator Tone Ravnikar, folklorna skupina in kot gostje ansambel Possedi iz Chicaga, za njimi pa je za veselo razpoloženje pridno skrbel domači ansambel Vilija Petriča. Razpoloženje je bilo odlično. Vsi starejši in mlajši so se izvrstno zabavali. Dve ameriški Slovenki, častna predsednica Progresivnih Slovenk Amerike Anna Grillova in Josephine Erjavčeva, znana društvena delavka pri Slovenski ženski zvezi, sta prejeli spominski darili.

Nič manj prijetno in veselo ni bilo isto popoldne 19. julija, na izseljenskem družab-

nem srečanju na prostrani terasi hotela Maestoso v svetovno znani Lipici, na kateri je povabila izseljence s svojega območja podružnica matice iz Nove Gorice. V Lipici na Krasu se je zbralo to popoldne blizu dvesto rojakov, ki so prišli obiskat svoj stari kraj iz Argentine, Avstralije in drugih dežel, med njimi so bili tudi povratniki in seveda tudi številni sorodniki in prijatelji.

Prireditve je odprl in izrekel zbranim dobrodošlico predsednik podružnice matice iz Nove Gorice Mirko Ščurk, za njim pa je spregovoril predsednik sežanske občinske skupščine Boris Bernetič. Sledil je bogat kulturni program, v katerem so nastopili godba na pihala z Vogrskega, pevski zbor iz Branika ter recitatorji osnovne šole iz Solkana. Njihov nastop v domačem dialektu je posebej navdušil.

Tri dni zatem, 22. julija na praznik vstaje, so se pa v Murski Soboti srečali rojaki iz Pomurja, ki so se odzvali vabilu soboške podružnice Slovenske izseljenske matice. Popoldne so si gostje ogledali slovenski film *Let mrtve ptice*, ki je zajet iz življenja pomurskih izseljencev. Popoldne pa so se zbrali v letališki hali na Rakičanu. Nad štiri izseljencev iz Francije, Avstralije, Kanade, Švedske in drugod s sorodniki in prijatelji se je udeležilo tega prijetnega družabnega srečanja. Pred začetkom programa sta zbrane pozdravila predsednik matične podružnice iz Sobote Franc Antalič in predsednik občinske skupščine. V programu so zatem nastopili domači oktet, učenci gimnazije iz Sobote, ansambel Magneti iz Martjanca in Prekmurski trubadurji iz Toronta. Gostje so si lahko ogledali tudi skoke padalcev ali se popeljali nad Soboto. Bilo je veselo, prijetno. Bilo je veliko novih srečanj in poznanstev in številni rojaki so si zagotavljali ob slovesu tako v Kamniški Bistrici, v prijazni Lipici in v Soboti, da še pridejo, da pripeljejo s seboj še svojce in da spet ne bodo zamudili takšnih srečanj.

V Medvođah je tamkajšnja tekstilna tovarna odprla nov obrat predilnice. V njem so zaposlili 65 delavcev, zvečine žensk. Na novih sodobnih strojih bodo v tem obratu predelovali vse vrste sintetičnih, umetnih in volnenih vlaken. Celotna investicija za novo predilnico medvoške tekstilne tovarne je veljala blizu 60 milijonov dinarjev. Večino tega zneska so krili iz lastnih sredstev, le nekaj opreme so kupili na kredit.

V Križevcih na Goriškem so poskusno odprli obrat za izdelavo delavskih kombinezov. V obratu je takoj dobilo zaposlitev 30 delavcev. Prihodnje leto nameravajo obrat razširiti. Tedaj bodo sprejeli blizu 170 novih delavcev, med katerimi bo tretjina povratnikov iz držav zahodne Evrope.

V Turnišču so lani odprli novo tovarno obutve in športnih copat Planika. Takoj so zaposlili 170 delavcev in delavk. Zdaj pa jih je že dvakrat več. V tej tovarni, ki je zrastle v obmejnem pasu, je doslej dobilo zaposlitev tudi blizu 50 domačinov in okoličanov, ki so se vrnili iz tujine. V petletnem načrtu razvoja tovarne predvidevajo, da bodo do leta 1980 zaposlili še okrog 300 delavcev. Planika v Turnišču ima tudi svojo šolo za šolanje kvalificiranih čevljarjev in tehnikov. To šolo obiskujejo tudi številne učenke osemletke, ki bodo kasneje dobile zaposlitev v tovarni.

V Žabjaku pri Ptuj so ob 30-letnici obstoja opekarne odprli nove objekte. Obrate sta odprla delavca, ki sta najdelj zaposlena v opekarni: kurjač Jože Kovačič in čistilka Jerica Petrovič.

V Dobravi pri Križevcih so izročili namenu novo perutninarsko farmo, ki bo delovala skupaj s perutninarsko farmo v Bučevcih, zgrajeno pred štirimi leti, kjer so doslej dosegli zelo lepe rezultate.

V Zbigovcih so slovesno izročili namenu asfaltirano cesto Črešnjevc—Zbigovci. Za štiri kilometre dolgo cesto so morali v občini zbrati 2,41 milijona dinarjev. 1,62 milijona je prispevala občinska skupnost za

ceste, ostalo pa so zbrali občani. Po tej cesti, ki so jo zdaj modernizirali in asfaltirali, je 9. maja 1945 vkorakala v Gornjo Radgono skupina partizanov. Veliko borcev in aktivistov s tega območja ni dočakalo svobode. Njim v spomin so cesto poimenovali »Cesta padlih žrtev«.

V Murski Soboti gradi tovarna oblačil in perila »Mura« nove objekte. V sklopu teh gradi tudi kotlovnico, ki bo ogrevala vse tovarniške in druge obratne prostore. V skrbi za ohranitev zdravega okolja gradijo za odvajanje dima visok dimni stolp, ki v nižinski Soboti posebej izstopa in vzbuja veliko pozornost.

Na Kozjanskem ob obletnici hudega potresa, ki je lani (20. junija) močno prizadel pet slovenskih občin — celjsko, laško, šentjurško, šmarsko in slovenskokonjiško — ugotavljajo z zadovoljstvom, da je bilo za ublažitev hudih posledic doslej storjenega več, kakor je bilo pričakovati. Doslej so zgradili novo šolo v Loki pri Žusmu, v Zibiki, v Šentvidu pri Grobelnem, na Pristavi in pri Mestinju, štiri šole pa še gradijo. V Celju so takoj popravili dvanajst šol, v Konjicah eno, v Šentjurju sedem, v Ponikvah eno, v Šmarjah dve, zavarovali in podprli so tudi dom za ostarele v Jelšingradu, gradijo pa nov dom. Začasno so zaščitili tudi najbolj poškodovane zgodovinske in kulturne spomenike. Obnove pa še čakajo društveni, gasilski in zdravstveni domovi. Za letos predlaga republiški koordinacijski odbor, da naj za Kozjansko namenijo 85 odstotkov sredstev, ki jih predvideva zakon za take nesreče in so že zbrana, za prihodnje leto pa 70 odstotkov teh sredstev. Ljubljanska banka pa je odobrila 62.000.000 dinarjev posojila za stanovanja in komunalne potrebe.

V Žapuzah pri Ajdovščini so na pobudo kluba starih goriških študentov v nedeljo 20. julija odkrili na njegovi rojstni hiši spominsko ploščo znanemu slovenskemu zdravniku in zdravstvenemu publicistu dr. Antonu Breclju. Dr. Breclj je bil v času pred prvo svetovno vojno kot mlad zdravnik ena izmed najuglednejših osebnosti slovenskega političnega življenja na Goriškem. Po prvi svetovni vojni se je naselil v Ljubljani in bil splošno znan kot zdravnik in organizator slovenskega zdravstva. Politično je deloval v katoliškem taboru vse do predvečera druge svetovne vojne, ko se je z redkimi pristaši odločil za lastno pot, ki ga je privedla v OF, kjer je postal član njenega vrhovnega plenuma. Umrli je v Ljubljani 28. septembra 1943. Spominsko ploščo je odkril Brecljev prijatelj iz mladih let, pisatelj in zdravnik dr. Danilo Lokar.

V Ljubljani bo pri Viba filmu septembra začel snemati filmski režiser Igor Pretnar nov celovečerni film z naslovom »Življenje pis idealista«. Scenarij za ta film je po Cankarjevem »Martinu Kačurju« pripravil književnik Vitomil Zupan. Premiera filma bo prihodnje leto, ob stoletnici rojstva Ivana Cankarja.

V Celju so se člani foto-kino kluba Ljudske tehnike pri tovarni EMO odločili, da bodo po lanski uspeli ekranizaciji Ingoličeve povesti »Gimnazijka« letos posneli enourni barvni film »Mati«. Scenarij je po motivih Cankarjeve črtice napisal Stanko Jošt, ki je tudi režiser in scenarist Ingoličeve »Gimnazijke«. Producenta filma sta Ljudska tehnika tovarne EMO in celjska kulturna skupnost.

Cerkno je splošno znano po partizanski bolnišnici Franji, ki je zelo dobro obiskana. Poleti ima povprečno sedem tisoč obiskovalcev mesečno. Iz Cerkna je do bolnišnice Franje po asfaltni cesti slabe 4 km. Parkirišče je lepo urejeno in prav tako dostop do bolnišnice.

Kobarid je lahko upravičeno ponosen na svoj mladi rod, saj so učenci kobariške osnovne šole res pravi umetniki. Na pobudo svojega učitelja likovnega pouka so sami izdelali šest spomenikov NOB, ki so jih ob letošnjem zaključku šolskega leta odkrili na spominskih krajih okrog Kobarida. Prvi spomenik je postavljen na skali takoj za mostom čez Sočo, preko katerega vodi cesta iz Kobarida na Vrsno in v Drežnico. Posvečen je neznanemu ruskemu vojaku, ki je padel ob zlomu Kobariške republike, ko je s svojim mitraljezom kril umik partizanov pred prodirajočimi Nemci. Nedaleč od tega spomenika, na robu ozke soteske, po kateri teče Soča, druga skulptura mladih umetnikov ohranja spomin na mladega partizana z Idrskega, ki so ga Nemci zverinsko umorili na tem mestu. Obe spominski obeležji sta iz kamna, iz katerega sta izklesana obraza dveh mladih borcev. Spodaj na kovinski plošči pa je zapisano, komu sta bila spomenika postavljena. Na ovinku ob cesti, ki iz Kobarida vodi proti Soči, je spomenik izrezljan iz lesa, ki predstavlja like več partizanov. Posvečen je vsem tistim borcem, ki so kdajkoli tod prečkali Sočo. Na dvorišču domačije, kjer je zdaj otroški vrt, stoji iz jablanovega lesa izdelana plastika v spomin na dva ujeta partizana, ki so ju Nemci tam med vojno mučili in zatem na jablani obesili. Ob cesti, ki vodi iz Kobarida proti Robiču, so kobariški šolarji postavili dve spominski obeležji. Manjše iz kamna je posvečeno ustreljenemu borcu po padcu Kobariške republike. Največje med vsemi, izrezljano iz lipovega lesa, ki predstavlja lika

dveh kurirjev, pa stoji v Starem selu, kjer so vodile čez glavno cesto kurirske poti. Nemci so v zasedah ob tej poti pobili enajst kurirjev. Vseh šest spomenikov so kobariški šolarji odkrili isti dan, imeli ob tem kratek kulturni program in položili k spomenikom preproste vence. Šolarji pravijo, da bodo s svojim delom nadaljevali. Svoj kraj bodo obdali s spomeniki, ki bodo označili vse iz vojne pomembne in tudi tragične dogodke ter jih tako ohranili bodočnosti. Tako je Kobarid dobil eno svojih najlepših znamenitosti, ki menda nima para na svetu.

V Bovcu se moški pevski zbor Iskra, ki deluje kot sekcija kulturnoprosvetnega društva Golobar, lepo uveljavlja. Zdaj ima 27 članov, ki pridno hodijo k vajam. Letos so imeli že štiri samostojne koncerte, načrtujejo pa jih še pet do šest. Seveda v tem številu niso vštet razni priložnostni nastopi. Zbor poje slovenske narodne, umetne in partizanske pesmi. Vodi pa ga prizadevni pevovodja Danilo Durjava.

V Podbrdu so odprli zdravstveno ambulanto, ki je velika pridobitev tega kraja in okolice. Ambulanto so gradili osem mesecev. Pri tem so domačini opravili tudi nad dva tisoč prostovoljnih delovnih ur. Podbrdu daje današnji življenjski utrip tekstilna tovarna Bača, ki je v dvajsetih letih svojega dela in razvoja spremenila tudi podobo tega nekdanj zelo revnega predela Tolminske. Z zaposlitvijo v tovarni se je zelo zavrlo odseljevanje prebivalstva iz Baške grape.

V Ajdovščini gradi tovarna testenin Mlinotest velik 12.000-tonsni silos za pšenico. Ta bo omogočil, da bo tovarna lahko žito odkupila že ob sami žetvi, kar je velikega pomena za pridelovalce v sosednjih republikah, kjer primanjkuje takšnih in podobnih skladiščnih objektov. Mlinotest namerava zgraditi še en manjši silos in mlin ter obnoviti mlin v Vrtovinu.

V Spodnji Idriji je več zaselkov, ki imajo sicer znana, a za to območje res nenavadna imena. Tako se eden od teh zaselkov imenuje Amerika, drugi Kurja vas, tam imajo dalje tudi Korejo, Vietnam, Mandžurijo in še kaj precej nenavadnih imen za našo Idrijo.

V Sežani so svečano odprli novo knjižnico, ki bo uspešno nadomestila staro, katero je lani hudo prizadel požar. Kosovelova knjižnica ima danes nad 21 tisoč knjig, lepo razvrščenih v raznih oddelkih. Nove prostore je dobila v nekdanjem otroškem vrtcu in so zelo lepo urejeni. Knjige za knjižnico so prispevale tudi naše založbe in knjižnice iz sosednjih krajev.

Klubska dejavnost v Sloveniji

Kot je znano je klubska dejavnost v Sloveniji stara več kot 15 let. Pobudnik zanjo sta bila takratni glavni odbor SZDL in Republiški svet Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije. S to obojestransko pobudo soupada tudi ustanovitev datelju Ivanu Zormanu. Še danes je član kovno-organizacijskega sosveta pri Republiškem svetu Zveze Svobod. Namesto SZDL, ki je to dejavnost zanemarila, pa se je zanjo začela zanimati ZMS (danes ZSMS), kar je povsem logično, saj mladinski klubi predstavljajo obliko združevanja in delovanja mladih ljudi. Skoraj od samega začetka potemtakem skrbita za klubska dejavnost Zveza kulturno prosvetnih organizacij Slovenije in Zveza socialistične mladine Slovenije.

Koliko je mladinskih klubov v Sloveniji, nihče ne ve natančno, kajti za mladinske klube je značilno, da so v neprestanem nastajanju in odmiranju. Številka 200 je verjetno še najbližja realnosti, najbrž pa jih je nekaj več. Zanesljive podatke je mogoče navesti edinole o tem, koliko klubov je bilo v zadnjih letih vključenih v tekmovanje Naš klub.

leto	število klubov
1972	54
1973	46
1974	44
1975	56

To tekmovanje namreč predstavlja tisti okvir preko katerega tečejo najbolj živi in delovni stiki z mladinskimi klubi. Za sodelovanje s klubi, ki v tekmovanje niso vključeni ponavadi zmanjka časa.

S svojo aktivnostjo posegajo mladinski klubi na številna področja in posamezne vsebine se med seboj močno prepletajo in po oblikah dopolnjujejo. Omenimo lahko naslednja področja:

— kulturno-umetniško dejavnost,

Mladi. Foto: Milenko Pegan

- družbeno-politično dejavnost,
- vzgoja in izobraževanje,
- šport in rekreacija,
- tehnična dejavnost,
- organizirana dejavnost na področju zabave,
- druge specializirane dejavnosti (pohodi, kresovanje, delovne akcije, SLO, jamarstvo itd.).

V marsikaterem kraju v Sloveniji je mladinski klub edini nosilec kulturno-umetniškega in rekreativno-vzgojnega življenja. Kot takšni se mladinski klubi pojavljajo kot ohranjevalci kulturno-prosvetnega življenja zlasti na podeželju.

V zadnjem času smo priča novemu razmahu klubske dejavnosti; tako da mladinski klubi v vedno večji meri postajajo tiste oblike dela, ki omogočajo neposredno vključevanje mladih ljudi v družbeno življenje. Preko njih uresničujejo svoje interese in potrebe po življenju v skupnosti. Mladinski klubi predstavljajo danes specifično metodično dopolnitev programa osnovnih organizacij ZSMS, pa tudi obliko, ki v največji meri omogoča realizacijo nekaterih jasno izraženih načel, ki jih pri vzgoji mlade generacije zasleduje socialistična samoupravna družba. T. Š.

Izžrebane vstopnice na pikniku v Škofji Loki

Na izseljenskem pikniku v Škofji Loki so bile izžrebane sledeče številke vstopnic:

	0023	7055	2646	3598			
08624	4041	2695	0201	1051	08892	6193	4189
6723	7206	0025	4780	3359	1030	4004	08233
3632	4152	4342	08817	1696	8660	1034	0632
6722	5773	08637	5353	7233	1021	1374	2164
7073	3702	5480	5854	2722	3357	1624	6826
08911	7098	6900	6155	0297	1655	7052	07708

Srečne izžrebance obveščamo, da lahko dvignejo dobitke na upravi Skupščine občine Škofja Loka.

DVAJSETI

»Pred dvajsetimi leti so se sestali domoljubni izseljenci iz ZDA: Frank Česen, Krist Štokel, Jože Durn, Erjavec in Okorn in skupaj s predstavniki izseljenske matice sklenili, da bi organizirali vsakoletne piknike, na katerih bi se srečevali naši rojaki, ki so ta čas na obisku v domovini. Tako letos, v letu proslav ob 30-letnici zmage nad fašizmom, praznujemo tudi naš jubilej — dvajseto srečanje slovenskih izseljencev v svobodni domovini,« je v začetku svojega jedrnatega govora poudaril Drago Seliger, predsednik Slovenske izseljenske matice, na letošnjem izseljenskem pikniku 4. julija v Škofji Loki.

Ta dan se je zbralo na prijetnem senčnem vrtu loškega gradu več kot 20.000 slovenskih izseljencev z vsega sveta in njihovih sorodnikov ter prijateljev, kar je število, ki je v resnici vredno jubilejnega srečanja. Koliko je bilo znanih obrazov s prejšnjih piknikov, koliko je bilo mladih ljudi, rojenih na tujem, ki so se z novimi prijatelji pomenkovali po slovensko, s kakšnim zanimanjem so vsi sledili bogatemu in pestremu kulturnemu programu! Množica ljudi se je zbrala na lepo urejenem letnem gledališču, ki ga še vedno dograjujejo na tem vrtu, mnogi so sedeli ob mizah, mnogi so ho-

Navdušeno odobravanje je na pikniku požel kratek pozdravni govor predsednika slovenskega izvršnega sveta Andreja Marinca, ki je poudaril delež slovenskih naprednih izseljencev pri političnih, gospodarskih in kulturnih stikih Jugoslavije s svetom.

John Sušnik, predsednik Ameriške dobrodne zveze med pozdravnim govorom

Anton Brišar je pozdravil v imenu rojakov iz Argentine

Fred Mavko, predstavnik slovenskega društva »Triglav« v Sydneyu

Dva rekorda: iz najbolj oddaljenega kraja sveta je prišel na piknik v Škofjo Loko rojak Pavle Vatovec z otoka Tasmanija, južno od Avstralije. Pozdravil je v imenu tamkajšnjega slovenskega društva »Bled«. Neuradno najstarejši udeleženec piknika pa je bil rojak Franc Belinc iz Kerkrade na Nizozemskem, živahen 91-letnik.

PIKNIK

dili okoli, se ustavili zdaj pri tem, zdaj pri onem znancu. Tisti, ki so imeli prost pogled na oder, so imeli kaj videti, saj je v programu sodelovalo več kulturno-umetniških skupin iz domovine, zamejstva, v kulturnem programu pa so sodelovali tudi sami izseljenci z vrsto ansamblov.

Obiskovalci so v svoji sredi navdušeno pozdravili predsednika slovenske skupščine dr. Marjana Breclja, predsednika slovenskega izvršnega sveta Andreja Marinca, ki so se ga mnogi spominjali tudi z njegovega lanskoletnega obiska v ZDA, Jožeta Hartmana, predsednika komisije za manjšinska in izseljenska vprašanja pri republiški konferenci Socialistične zveze Slovenije, ki je bila pokrovitelj tega srečanja. Tako Andrej Marinc kakor Jože Hartman sta v svojih pozdravnih govorih poudarila izreden pomen prispevka izseljencev med našo narodnoosvobodilno vojno, izseljenci pa so tudi danes izredno pomemben dejavnik pri navezovanju prijateljskih vezi z drugimi državami. Poleg teh pa se je piknika udeležila še vrsta visokih predstavnikov družbeno-političnega življenja v Sloveniji.

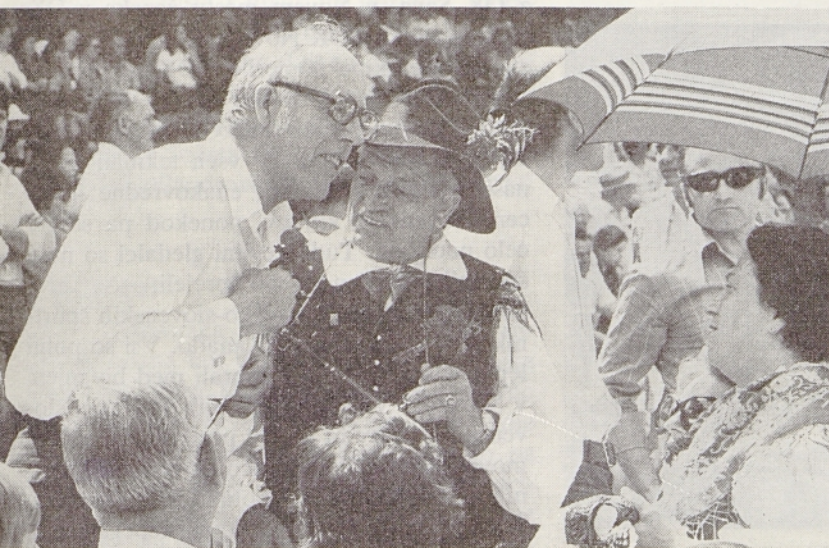
Del razpoloženja na letošnjem izseljenskem pikniku vam prikazujejo tudi naše fotografije.

Pleše folklorna skupina društva »Bled« iz Essna, ZR Nemčija

Dramski igralec Aleksander Valič v »pikniškem« okolju po nastopu (spodaj levo).

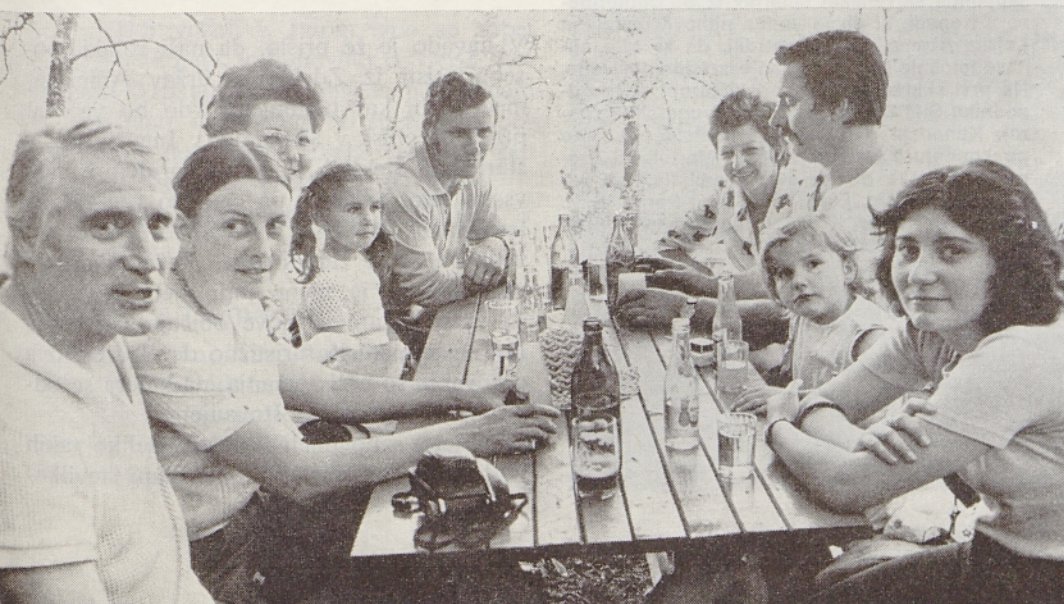
Domačinke so vsem gostom pripele rdeče nageljne (spodaj)

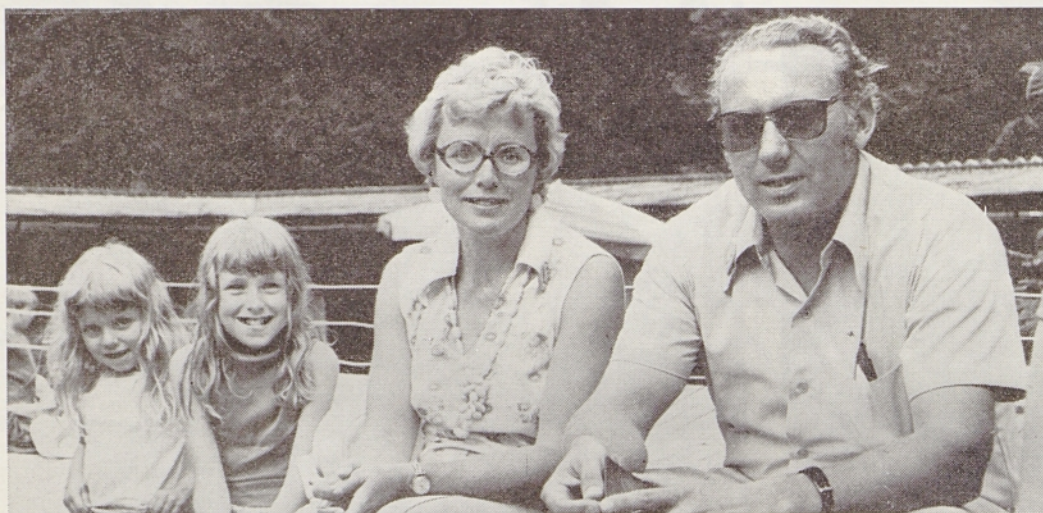

Omizje članov slovenskega delavskega društva Aumetz, Francija. Na levi predsednik društva Jože Peternel

Ljudski umetnik Štefan Novak izroča vodi an-sambla »Prekmurski trubadurji« spominsko darilo

V juliju je v Sloveniji — dva tedna na Srednjem vrhu in dva tedna v Poreču v Istri — letovala skupinica slovenskih šolarjev iz St. Catherine-sa v Kanadi, ki jih je vodila njihova učiteljica Lojzka Ažman. Vsi so zatrdili, da so bile njihove letošnje počitnice zanje izredno doživetje. Na prvi sliki zgoraj: kanadski otroci pri predsedniku SIM Dragu Seligerju. Druga slika zgoraj: Kanadski počitničarji z učiteljico Lojzko po kopanju v bazenu v Gozd Martuljku. Zgoraj: Kanadske otroke sta spremljala tudi zakonca Krašovec. Levo: Miss Lipa Parka iz St. Catherine-sa Mary Križaj (druga z leve) pred nastopom na izseljenskem pikniku.

Kanadski športniki v Sloveniji

V začetku julija je gostovala v Sloveniji nogometna ter moška in ženska odbojbarska ekipa Slovenskega športnega kluba iz Toronta, ki so prispele k nam na pobudo Kanadsko slovenske skupine za kulturno izmenjavo v Torontu. Vse ekipe so odigrale po pet tekem v raznih slovenskih krajih, svojo turnejo pa so zaključile v Novi Gorici, kjer so jim po lepo odigranih tekmah domači športniki priredili poslovilni večer v hotelu Sabotin. Ob tej priložnosti se je vodstvo Kanadsko-slovenskih športnikov zahvalilo vsem organizatorjem, Slovenski izseljenski matici. Nogometni zvezi Slovenije in Odbojbarski zvezi Slovenije, katerim so izročili tudi lepa darila. Njihova zahvala je veljala tudi vsem klubom, ki so jih sprejeli v goste in ki so z njimi odigrali posamezne tekme.

Nogometna ekipa je odigrala tekme v Škofji Loki z LTH, v Ravnah s Fužinarjem, v Rušah z NK Pohorje, v Novi Gorici pa z reprezentanco goriške nogometne podzveze. Odbojbarska ekipa pa je odigrala tekme v Ljubljani — ženske z OK Ljubljana, moški z OK Sava, v Novem mestu ženske z OK Krško, moški z OK Novo mesto, na Ravnah sta se obe ekipe pomerili z OK Fužinar, v Kopru z žensko in moško ekipo OK Koper, v Novi Gorici pa ženske z OK Merkur, moški pa z OK Salonit. V vseh tekmah so se naši rojaki izkazali kot enakovredne igralcem slovenskih klubov, ponekod pa so jih celo nadigrali. Tudi številni gledalci so naše športnike-izseljence lepo sprejeli.

Štirideset mladih kanadsko-slovenskih športnikov se je že vrnilo v Kanado. Vsi so polni lepih vtisov, ki so jih nabrali med bivanjem v Sloveniji. Večina izmed njih so otroci slovenskih staršev in so bili prvič v naši domovini. Spoznali so veliko slovenskih športnikov, se seznanili z lepoto naše dežele in prav gotovo bodo imeli dovolj lepega povedati svojim vrstnikom v Kanadi.

Jubilej Elsie Culkar

V navado je že prišlo, da naši rojaki, posebno tisti iz Združenih držav Amerike, med seboj kar tekmujejo, kdo bo večkrat prišel na obisk v Slovenijo, v Jugoslavijo, v stari kraj. Številni izmed njih pridejo k nam vsako leto, nekateri pa celo po večkrat na leto, samo da bi še povečali to število, seveda pa ne le zaradi tega. Slovenijo imajo radi tako kot je, njene ljudi, njene posebnosti in vse stare in nove običaje. Slovenija jim ne pomeni le turistično deželo, njihova potovanja so bolj romanja, na katera se odpravljajo z vsem spoštovanjem.

Tudi letos smo imeli v gosteh veliko takih ljudi, ki so se pohvalili z visokimi številka-

Elsie Culkar na jubilejnim obisku

mi svojih obiskov, vse pa kaže, da je zmagovalka med njimi Čikažanka Elsie Culkar, ki je bila letos v Sloveniji že petindvajsetič! Naše iskrene čestitke ob tem lepem jubilejnim obisku. Upamo, da se bomo videli tudi petdesetič. Za nameček smo zvedeli, da je Elsie pri nas praznovala še rojstni dan. Happy birthday to you...

Tistim, ki Elsie Culkar ne poznajo, moramo povedati, da je bila rojena že v Ameriki, da je bila znana kot aktivna društvenica pri Slovenski narodni podporni jednoti in tudi kot žena nekdanjega dolgoletnega predsednika SNPJ Jožeta Culkarja. Zdaj je zaposlena v Kollandrovi potniški pisarni v Chicagu.

Pozdravi

Naša newyorška rojakinja, ameriškim rojakom znana kot vestna dopisnica dnevnika Prosveta, Mary Turšič nas je letos ponovno obiskala. Predvsem je obiskala grob svoje nedavno umrle mame in brata, upamo pa tudi, da si je našla čas za prijetno razvedrilo. Med obiskom našega uredništva nam je naročila, da pozdravimo vse rojake in prijatelje v ZDA in drugod po svetu.

V rojstni domovini

Po udobni vožnji z Jatom smo se zopet pripeljali že petič v domovino na obisk. Lepo nam je tukaj: domači, prijatelji. Res nam je tako lepo, da se nam bo spet težko posloviti od domovine. Hvala vsem za lep sprejem z željo, da se še enkrat vidimo.

Družina Mirka Močnika iz Oshawe,
Kanada

Gostje iz Denverja

Letos je organizirala skupinski obisk Slovenije tudi Zapadno slovanska zveza, ki ima svoj sedež v Denverju, Colorado. Ustanovljena je leta 1908, danes pa ima okrog 10.000 članov v 45 društvih. Izdaja tudi svo-

je glasilo Fraternal Voice, ki ima tri strani tudi v slovenskem jeziku.

V tej skupini je bil tudi Edward Tomšič z ženo iz Walsenburga, nekdanji dolgoletni podpredsednik Slovenske narodne podporne jednote. Veseli pa smo bili tudi srečanja z rojakom Robertom Roblekom, 86 let, ki je bil med najstarejšimi letošnjimi obiskovalci iz ZDA. Slovenijo je prvič obiskal po 69 letih. Srečali pa smo se tudi z našim dolgoletnim naročnikom Louisom Škuljem iz Denverja, ki je doma iz vasice Šentjurje na Dolenjskem.

Robert Roblek, Pueblo, Colorado, po 69 letih prvič na obisku

Edward Tomšič iz Walsenburga ob prihodu na letališče Brnik

Prekmurski evangeličani na obisku

V drugi polovici junija je bilo na skupinskem izletu in na turneji po Sloveniji prek sto

Med koncertom v evangeličanski cerkvi v Ljubljani

Pastor Novak iz Ljubljane, dr. Frank Flisar in TONE Poljšak, tajnik verske komisije Slovenije.

naših prekmurskih rojakov, evangeličanov iz Betlehema v Pennsylvaniji, ZDA. Skupino je vodil pastor dr. Frank Flisar. Pevski zbor tamkajšnje slovenske luteranske cerkve je v Jugoslaviji nastopil v Hodošu, Gornjih Petrovcih, Križevcih, zaključni koncert pa so imeli v evangeličanski cerkvi v Ljubljani.

Večja skupina prekmurskih rojakov se je v Betlehemu, Pa., naselila v letu 1910 in še isto leto so začeli zidati svojo cerkev, ki so jo krstili po sv. Ivanu. Cerkev je bila dograjena leta 1914. Verniki so si prizadevali, da so imeli ves čas obstoja svojega duhovnika, ki opravlja obrede v domačem, prekmurskem narečju. Sedanji župnik dr. Frank Flisar je bil rojen že v ZDA, kjer je tudi končal študije. Pred nekaj leti so ob cerkvi zgradili s prispevki vernikov tudi »krščansko vzgojno dvorano«, prenovili pa so tudi samo cerkev in kupili nove orgle.

V svojem biltenu, koncertnem listu, ki so ga pripravili za letošnjo turnejo po Jugoslaviji, so ob zaključku zapisali takole:

»Ponosni smo, da zdaj gda cerkev svetišči 65-to obletnico lejko idemo z nasov dardov domou vu Jugoslavijo od kecz nasi lubleni sztariske pridejo, ka lejko poglednemo nisterne fare ton pa sze zavalimo goszpodovomu Bougi.«

PREDSTAVLJAMO VAM DOLENJSKE OBČINE

Dolenjska v širšem smislu je svet, ki si ga predstavljamo kot gričevnato pokrajino vzhodno od Ljubljane, ki leži ob Krki in njenih pritokih vse tja do Bele Krajine, ki se onstran Gorjancev razteza do Kolpe, na severu gričevnat svet ob Temenici in Mirni, na zahodu pa Suho krajino in Kočevsko z Dobropoljskim, Ribniškim in Kočevskim poljem. Dolenjska ima srednjeevropsko podnebje s prevladujočimi celinskimi lastnostmi. Ima dosti sončnih dni, bolj malo padavin, kar vse vpliva na bujno vegetacijo. Za to pokrajino so značilni vinogradi, kostanjevi gozdovi, obilica gob spomladi in jeseni ter mnoge zdravilne rastline. Posebnosti Dolenjske so tudi termalni vrelci, ki prihajajo na dan ob velikih zemeljskih prelomnicah. Znane so Dolenjske toplice ob Krki, Šmarješke toplice ob Krški dolini ter Čateške toplice ob prodni nasipini ob Savi blizu Brežic.

Hiter gospodarski razvoj Dolenjske in s tem tudi dvig osebnega standarda je v zadnjem desetletju spodbudil nagel porast turističnega prometa. Turiste vedno bolj privabljajo svoje lepote Dolenjske pokrajine, predvsem slikovite doline njenih rek, kraške zanimivosti, termalni vrelci pa tudi bogastvo kulturnih, narodopisnih in umetnostnih spomenikov. Številni gradovi iz preteklosti imenujejo dolino Krke »dolina gradov«, ki se vključuje v turistično gostinstvo. Med najbolj urejenimi je hotel Grad Otočec, v Metliškem gradu je urejen Belokranjski muzej, v Kostanjevici pa slovenski vinarski muzej. Na Dolenjskem so za lov na visoko in nizko divjačino zelo ugodni pogoji. Številna gostišča in lovske kočice nudijo lovcem primerno udobje. Prav tako je na Dolenjskem pomemben ribolov, saj živi v najlepši in najbogatejši dolenjski reki Krki okoli 30 različnih vrst rib. Veliko bogastvo skriva v sebi tudi druga velika reka Kolpa. Razen lovcev in ribičev privablja Dolenjska tudi turiste, ki se žele odpočiti v mirni naravi in zdravem, nepokvarjenem zraku. Za turista so zanimive še številne gorice, ki dajejo dobro in zdravo pijačo, zlasti povsod znani dolenjski cviček, metliško črnino in dobra bizeljska vina. Znanje so dolenjske gorske postojanke kot dom na Mirni gori (1080 m), dom pri Gospodični na Gorjancih z najvišjim Trdinovim vrhom (1181 m). Ljubitelji zimskega športa lahko obiščejo novo nastajajoče zimsko središče Črmošnjice — Gače, kjer obratujeta dve vlečnici in so lepi smučarski tereni za začetnike in za zahtevnejše športne smučarje.

Občina Črnomelj

Občina Črnomelj je v času stare Jugoslavije predstavljala tipično zaostalo, odmaknjeno in siromašno kmetijsko področje. Industrije ni bilo, ni bilo dela, zato so se Belokranjci že od nekdaj odseljevali v svet.

Za časa narodnoosvobodilne borbe so na območju črnomaljske občine delovale vse vo-

dilne vojaške institucije z glavnim štabom narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov Slovenije. Tu je bila vrsta vojaških bolnišnic, šol, partizanskih delavnic, delovale so kulturno-prosvetne ustanove: partizansko gledališče, radio OF, osnovane so bile poklicne organizacije novinarjev, knjižničarjev, glasbenikov itd. Vsak četrti občan je bil aktivni udeleženec narodnoosvobodilne borbe.

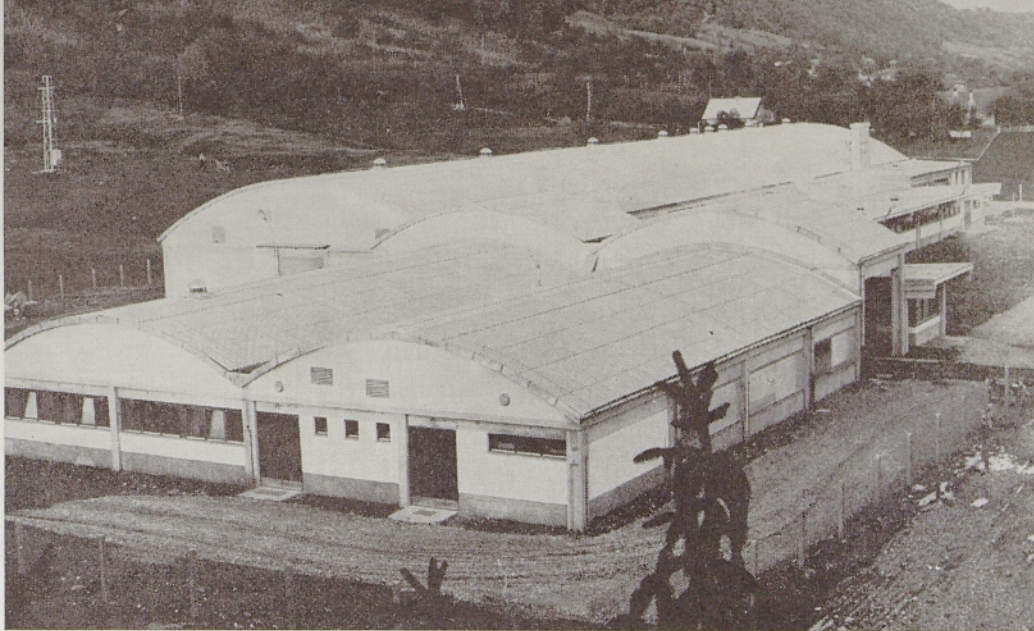
Po vojni se je struktura prebivalstva močno spreminjala v prid zaposlenih v industriji in drugih dejavnostih. V povojnem obdobju so se delovni ljudje vselej prizadevno borili za napredek občine. Pospešen razvoj je prišel do izraza v zadnjem času, predvsem v zadnjih petih letih. Nosilec vsega razvoja je zdaj industrija, saj je udeležena v celotnem narodnem dohodku občine s 53 %, zatem si sledijo trgovina, kmetijstvo in vse ostale dejavnosti. V tem času je bila izvedena modernizacija in velika razširitev tovarne IS-KRA v Semiču, modernizacijo je doživel rudnik Kanižarica, zgrajen je bil novi objekt za Opekarno. Izredno pomembno je, da je prebivalstvo odročnih krajev dobilo možnost zaposlitve z odprtjem Kometovega obrata v Starem trgu, Novoteksove tovarne na Vinici in obrata Rog v Adlešičih. Velik napredek je bil dosežen tudi drugje, v IMV — TOZD Črnomelj, v gradbenem podjetju, v Belsadu in Beltu.

V Črnomlju je bilo samo v obdobju od 1971 do 1975 na novo zgrajenih 318 stanovanj s skupno površino 20.763 m². Električna svetila v vseh vaseh občine, 114 km vodovodnega omrežja in 52 km moderniziranih cest na območju občine potrjuje velike uspehe občanov tudi na tem področju. V občini deluje 5 popolnih osnovnih šol s podružničnimi šolami, posebna šola, nižja glasbena šola in center srednjih šol, v katerega sestavu so: gimnazija, poklicna kovinarska šola in oddelek srednje ekonomske šole. Posebno skrb posvečajo organiziranemu otroškemu varstvu. V bližnji prihodnosti bodo začeli graditi še nove otroške varstvene ustanove.

Črnomelj je dobil v zadnjih desetih letih sodobno in dobro opremljeno lekarno. V zdravstvu ima zaposlenih občina 46 zdravstvenih delavcev. Kulturna in športna dejavnost kljub organiziranemu načinu financiranja ostajata še vedno pretežno na osnovi amaterizma.

Občina Črnomelj je vključena v dolensko regijo, prav tako pa sodeluje s sosednimi hrvaškimi občinami kot so Vrbovsko, Duga Resa in Ozalj. Občina spada kljub vidnemu napredku še vedno med 11 manj razvitih občin v Sloveniji, ki si s pomočjo poslovnih partnerjev od drugod omogoča hitrejšo rast gospodarstva. Pri tem pa je treba poudariti, da so občani in delovni ljudje veliko prispevali k splošnemu napredku s samoprispevom.

Novoteksov obrat konfekcije na Vinici v Beli Krajini

Občina Metlika

Občina Metlika leži v severozahodnem delu Bele krajine in meri 108 m². Konec leta 1974 je štela 7.463 prebivalcev, od tega 2.561 v kmetijskem in 4.902 v nekmetijskem sektorju. Skupni narodni dohodek je v tem času znašal 1,939.600 din.

V občini sta sedaj dve osrednji osnovni šoli s podružničnima šolama na Suhorju in Podzemlju. Vseh učencev je v občini 873. V tridesetih letih po osvoboditvi so bile obnovljene in povečane skoraj vse šole, leta 1962 pa je bil ob pomoči širše družbene skupnosti ustanovljen otroški vrtec. Že več kot deset let obstaja dvoletna poklicna šola konfekcijske smeri v tovarni Beti.

Metliško občino je med zadnjo vojno močno prizadel okupatorjev vdor. Bilo je mnogo porušenega in požganega, po osvoboditvi je bilo treba vse to obnoviti. Občani so popravljali ceste, naredili most čez Kolpo, razširili električno omrežje, razpredli široko mrežo belokranjskega vodovoda in bili v letu 1964 končno povezani z asfaltno cesto preko Gornjancev z Novim mestom in Črnomljem.

Naj naštejemo nekaj mejnikov razvoja metliške občine:

Prvi industrijski obrat je dobila Metlika z vinsko kletjo, ki so jo začeli graditi v letu 1954. Metliška industrija se je začela živahno širiti z letom 1970, ko so stekli stroji v novi kodranki BETI, dve leti kasneje je Komet preselil svojo proizvodnjo v novo veliko halo v Rosalnicah, istega leta pa je bil v Beti odprt elektronski računski center. Leta 1974 je novomeški Novoteks v Metliki zgradil novo proizvodno halo za predilnico surove volne. Leta 1971 je bila Metlika povezana s sosednjo Hrvaško z novim mostom na Kolpi. Pomembna je tudi avtoservisna delavnica NOVOTEHNE, ki je začela z delom že leta 1969.

Tekstilna industrija prednjači v Beli Krajini. Naša posnetka prikazujeta pogled v dva konfekcijska obrata

Delček starega v starem delu Metlike

V konfekcijskem obratu Komet v Rosalnicah

Kmetijska zadruga v Metliki praznuje letos tridesetletnico in je do danes preživela vse organizacijske, kadrovske in proizvodne težave, ob tem pa je imela močan vpliv na razvoj družbenega in zasebnega kmetijstva. Danes je zadruga močna kmetijska organizacija, ki povezuje nad 300 članov — kmetov in nad 140 delavcev v kmetijski dejavnosti. V letu 1974 je imela zadruga celotnega dohodka v znesku 8 milijard starih dinarjev.

Razvoj zdravstva se je tudi v metliški občini naglo spreminjal v prid občanov. Danes se ponša občina z 29 zdravstvenimi delavci, ki so dejanski kazalec razvoja in glavni nosilec dejavnosti zdravstva. Na tradicijah narodno-osvobodilne vojske se je po vojni razvilo živahno kulturno življenje. Cvetela je v glavnem amaterska dejavnost, katero v okviru skromnih finančnih možnosti tudi danes podpira temeljna kulturna skupnost. Živahno deluje amaterska gledališka in glasbena dejavnost, prav tako se razvija matično knjižničarstvo, ki bo dobilo v doglednem času nove prostore.

V zadnjih letih posvečajo pozornost športni in rekreativni dejavnosti delovnega človeka. V načrtu imajo izgradnjo velike športne dvorane. Dva močna športna kluba: košarkarji Beti, ki so med najboljšimi v Sloveniji, in namiznoteniški igralci, nastopata tudi zunaj občinskih meja.

Občina Trebnje

Trebanjska občina je sicer uvrščena med manj razvite v SR Sloveniji in kot taka uživa pomoč širše družbene skupnosti, vendar ji je vse to samo v večjo spodbudo pri naporih delovnih ljudi, občanov in kolektivov, da bi čimprej dosegli cilj, ki si ga je občina zadala. Tudi občina Trebnje spada v dolenjsko regijo ter meri 398 km². Pred nekaj leti je bilo v občini še nad polovico prebivalstva kmečkega, ob popisu 1971 je znašal odstotek tega le še 38 % in do konca leta 1975 se bo znižal že na okrog 30 %. Za prvih petnajst let povojnega gospodarskega razvoja občine je značilen majhen delež družbenega sektorja v narodnem dohodku občine, velik delež kmetijstva (večinoma zasebnega) in majhno število delovnih mest. Delovne organizacije so bile pretežno obrtniškega značaja.

Začetki nekaterih tovarn v občini segajo v leto 1952, ko se začel je živahnejši razvoj. Ustanovljena je bila destilacija alkoholnih pijač Dana na Mirni, tovarna šivalnih strojev, sedaj obrat IMV, obrat Iskre v Mokronogu itd. Porajale so se še nove delovne organizacije: Trimo, Tip-Top, Treles, Kolinska — tovarna za predelavo krompirja, Novoles Akiril Trebnje, Donit — tovarna avtomobil-

skih tesnil v Vel. Loki, Ljubljanske opekarne — tovarna talnih ploščic v Račjem selu. Nič manj ni pomemben razvoj in nastajanje manjših delovnih organizacij in obratov v občini. Posebno zadnja leta je bil dan velik poudarek na vzporednem razvoju kmetijstva, ki uspešno povečuje hektarske pridelke in tržno proizvodnjo zasebnih kmetov. Zadnjih deset let je bilo v razvoju občine doseženih več pomembnih uspehov v »infra — strukturi«. Pri teh prizadevanjih v veliki meri z denarjem in delom sodelujejo tako delovni kolektivi kot občani v krajevnih skupnostih. Število zaposlenih, ki je bilo leta 1960 le 1302, je do leta 1970 naraslo na 1939, medtem ko je lani znašalo že 2843. V tem času je hitro naraščalo število delavcev, ki se vozijo na delo izven občine in jih je zdaj že okrog 1500. Pravi napredek dosedanjega gospodarskega razvoja se bo pokazal v prihodnjih letih. Že v naslednjih petih letih predvidevajo, da bodo na novo zaposlili do 1000 ljudi, tako da problem zaposlovanja zdomcev v bčini Trebnje ne bo pereč. Na razpolago imajo tudi dovolj obrtniških parcel za začetek mirnejših obrti.

V zadnjem času potekajo velike akcije za izgradnjo in izboljšavo objektov, pomembnih za družbeni standard občanov. Krajevne skupnosti gradijo vodovode, sodelujejo pri širjenju in izboljševanju električnega omrežja ter gradnji transformatorskih postaj, urejujejo pota in rešujejo še druge podobne zadeve. Že osem let občani zbirajo krajevni samoprispevek za gradnjo in adaptacijo šol v občini.

V kulturni praznini, ki je spremljala nerazvitost občine, sta dejavnost Tabora slovenskih likovnih samorastnikov in Galerije najprej vzbudila radovednost za dogajanje, ki ga večina občanov ni poznala. Številne razstave z dosedanjih sedmih taborskih srečanj so navezale mnogo prijateljskih stikov z velikim številom umetnikov in gostov iz vseh naših republik in pokrajin. Veličasten spomenik upora pred trebanjsko osnovno šolo je delo kiparja Toneta Svetine in delavcev Trima. Največji razmah v zadnjih desetih letih je v občini doseglo knjižničarstvo, dobro pa se razvija tudi amaterska dejavnost v prosvetnih društvih. Znani so trebanjski »kulturni tedni«, ki jih pripravlja v poletnih mesecih kulturna skupnost.

V zadnjih letih doseženi uspehi, združeni napor in marljivost občanov so zagotovilo, da bo občina Trebnje tudi v naslednjih letih segla po večjih delovnih dosežkih, na katere bodo občani ponosni.

Pogled na del modernega mesta Metlika

Kulturni dom v Črnomlju, kjer je bilo leta 1944 prvo zasedanje Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta

Panorama Trebnjega, ki se hitro razvija v industrijski kraj

Občina Novo mesto

Novo mesto je danes eno od jugoslovanskih središč, ki se najhitreje razvija. V stari Jugoslaviji pa je bilo Novo mesto med tistimi območji, ki so se najpočasneje razvijala in so ta pečat zaostalosti obdržala še dolgo po drugi svetovni vojni.

Območje občine Novo mesto meri 750 km² in je po velikosti največja dolenjska občina ter ena največjih v Sloveniji. Več kot četrtina Dolenjcev živi v novomeški občini.

Posamezna območja, kot so Podgorje, Krško hribovje, območje Temenice, Ajdovska planota, Šentjernejsko polje ter dolina Krke so nekatera bolj druga manj razvita, vsa pa zelo zanimiva za turizem. Vsa ta območja pa se razlikujejo med seboj po vegetacijski poraslosti, gospodarskem pomenu in po prehodnosti.

Novo mesto je upravno in ekonomsko središče dolenjske regije. Mesto ni mlado, nasprotno, pred desetimi leti je praznovalo 600-letnico imenovanja za mesto.

V preteklosti je bilo območje Novega mesta gosto naseljeno, gospodarsko dokaj razvito in na sorazmerno visoki stopnji razvoja. Kasneje, po prvi svetovni vojni, so nekatere gospodarske dejavnosti zamrle, večji pomen je ohranila le lesna industrija ter nekaj manjših industrijskih obratov. Zadnja vojna je Novemu mestu zapustila le nekaj tekstilnih obratov, žag, opekarn, lesnih obratov ter obrtnih delavnic. Tudi prvih deset let po osvoboditvi Novo mesto in širša Dolenjska ni bila deležna večjih vlaganj. Ker ni bilo doma prostih delovnih mest, so se ljudje odseljevali v industrijska središča na Gorenjskem, v Ljubljano in drugam.

V letu 1954 se je začelo za novomeško občino novo obdobje, ko so bili zgrajeni prvi novi gospodarski obrati, nadvse pomembna pa je bila za razvoj gospodarstva občine in vse dolenjske regije magistralna cesta Ljubljana—Beograd, ki so jo mladinske delovne brigade povezale 1958. leta. Odprla so se vrata v svet, začela se je razvijati vsa dejavnost na vseh področjih, predvsem pa v industriji. Nastajale so nove delovne organiza-

cije, ki jih danes pozna vsa Jugoslavija. To so Industrija motornih vozil, tovarna zdravil Krka, Novoteks, Novoles, gradbeno podjetje Pionir, Labod ter Iskra. Poleg njih je seveda še veliko število manjših delovnih organizacij in obrtnih delavnic. Vsa ta podjetja so v letu 1974 ustvarila okoli 4 milijarde dinarjev celotnega dohodka oziroma poldrugo milijardo družbenega proizvoda. Statistični podatki kažejo, da je bilo v lanskem letu na vsakega prebivalca novomeške občine ustvarjenega 21.039 din narodnega dohodka. Danes dela v kmetijstvu le še 25 % ljudi, v industriji pa preko 60 % vseh zaposlenih v občini.

Orientacija v avtomobilsko, kemijsko-farmaceutsko, elektronsko, lesno in tekstilno industrijo ter učinkovite in dobro preštudirane naložbe z visokimi ekonomskimi efekti, večinoma z lastnimi sredstvi, so vzrok tako naglega razvoja novomeškega gospodarstva. Tudi število zaposlenih bo po predvidevanjih in podatkih podjetij letos naraščalo najhitreje v industriji. Na novo naj bi se zaposlilo več kot 1000 ljudi. Skupna vrednost izvoza industrijskih izdelkov se bo letos povzpela na 70.000.000 ameriških dolarjev, kar je za 43 % več kot lani.

Za letos predvidevajo tudi dokaj obsežno investicijsko dejavnost, v primerjavi z lanskim letom načrtujejo v industriji trikratno povečanje investicij. Večja vlaganja načrtujejo tudi v kmetijstvu, turizmu, pri graditvi prometnega omrežja in mostu čez Krko ter na področju družbenih dejavnosti.

V težnji po hitrejšem reševanju stanovanjskih težav, predvsem delavskih družin pripravljajo nove pravilnike o kreditiranju stanovanjske graditve ter nova merila za deljenje stanovanj solidarnostnega stanovanjskega sklada.

Program otroškega varstva iz leta 1969 predvideva v novomeški občini v petih letih pridobiti 760 novih mest v vzgojno-varstvenih zavodih. Do sedaj so že pridobili 628 novih mest.

Delovni ljudje novomeške občine so se na referendumu odločili plačevati samoprispevek za graditev osnovnih šol.

Gradnja novih šol, nove športne dvorane, novega zdravstvenega doma, tisočere naloge socialnega skrbstva, vse to zahteva racionalno obnašanje in vsestransko varčevanje na vseh področjih. Omenjene naloge bodo delovni ljudje in občani novomeške občine uresničevali na temelju družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov na vseh ravneh in v vseh organizacijah.

Do leta 1986 naj bi se po ocenah povečalo število zaposlenih v občini na 24.000 in leta

2000 na približno 34.000 zaposlenih. Ob pomanjkanju domačih delavcev bo treba tudi v prihodnje računati na to, da bo del zaposlenih prihajal vsak dan na delo iz drugih območij. Proces preslojevanja kmečkega prebivalstva se bo v novomeški občini nadaljeval tudi v bodoče, z večanjem narodnega dohodka pa se bo zmanjševalo število mešanih gospodinjstev.

Ekonomski razvoj občine Novo mesto bo tudi v bodoče hitrejši, kot ga na splošno predvidevamo za SR Slovenijo.

Milan Kozolc

Dve novomeški panorami

HUDO NEURJE NA ŠTAJERSKEM

Celje in okolico je v juliju prizadelo hudo neurje s točo, ki je uničila pridelke in na številnih zgradbah pobila okenske šipe ter jih tudi sicer hudo poškodovala. Nastalo škodo so ocenili na 50 milijonov dinarjev. Neurje ni prizaneslo niti lepemu novemu domu upokojencev v Celju. Uničilo je vrtno gredice, ki so bile skrbno negovane ter pobilo okenske šipe. V tem domu že leto dni živi tudi ameriški rojak upokojenec Frank Glasič, po rodu z Iga pri Ljubljani. Ker se s sorodniki v Ljubljani ni razumel, se je pred letom preselil v dom upokojencev v Celju, kjer je zelo zadovoljen. Pokojnina, ki jo prejema iz Amerike, je bolj skromna, a ker je skromen in varčen tudi sam, si je nekaj prihranil. Ker je v celjskem domu zelo zadovoljen, je od svojih prihrankov podaril kolektivu doma za novo leto pol milijona starih dinarjev. Zdaj, ko je neurje poškodovalo dom, pa je za popravilo povzročene škode iz svojih prihrankov odrinil še milijon in pol starih dinarjev. Seveda so bili za to darilo v upravi doma hvaležni. Sklenili so tudi, da bodo s podarjenim denarjem, kar ga bo ostalo, organizirali skupni izlet v Logarsko dolino, ki ga imajo že dolgo v načrtu, pa ni bilo denarja za to.

V enem izmed modernih stanovanjskih naselij v Novem mestu (slika spodaj)

Radovico obkrožajo vinogradi. Foto: Stane Jesenovec

Stane Matekovič: »Mladi se sestajamo ob sobotah in nedeljah.«

Vas v nenavadnem okljuku

V nenavadnem okljuku slovensko-hrvaške meje, na severovzhodnem delu Bele krajine, so pod obronki Žužemberka na razpotegnjenih holmih nameščeni Bojanja vas, Krašnji vrh, Radovica in še nekateri manjši zaselki.

Na rahlo razgibanem svetu travniki prehajajo v polja, ta v vinograde, med njimi pa so plahte loze, kot pravijo Belokranjski gozdu. Ponekod gledajo na dan plasti apnenca in dolomita, na drugih mestih so debele plasti lapornate zemlje, na katerih uspeva cenjena belokranjska vinska trta.

S Stanetom Matekovičem sva se spoznala v trgovini kmetijske zadruge Metlika. Njega so mi »določili«, da me z Lado popelje v Radovico, vas z okrog osemdesetimi hišnimi številkami in petkrat toliko prebivalci. Da bi vožnjo iz Metlike v Radovico, nekaj časa po asfaltirani, deloma po makadamski cesti, čimbolje izkoristila, mi je Stane pripovedoval o delu mladinske organizacije, v kateri je vključenih dvaindvajset fantov in deklet s Krašnjega vrha, Bojanje vasi in Radovice.

»Ker smo čutili potrebo po organiziranem združevanju, smo pred tremi leti,« je pričel pripovedovati trgovski pomočnik Stane Matekovič, »mladi iz prej naštetih vasi ustanovili organizacijo zveze socialistične mladine Slovenije. Triletno delo nam je kljub temu, da smo med tednom razkropljeni po šolah v Metliki, Novem mestu in Ljubljani ter v službah in se tako lahko sestajamo le ob sobotah in nedeljah, obrodilo že nekaj lepих uspehov. Delavna je predvsem športna sekcija, v kateri so združeni nogometaši, šahisti, igralci namiznega tenisa in strelci. V vitrino naše klubske sobe, v nekdanji osnovni šoli, smo v tem času obesili že 16 diplom in dva pokala. Fantje smo občinski prvaki v malem nogometu in drugi do tretji v namiznem tenisu.«

Kot mi je povedal Stane, ki je predsednik te mladinske organizacije, so delovni tudi na kulturnem področju, sodelujejo pa tudi v vseh akcijah, ki jih pripravi občinska mladinska organizacija.

»Vemo, da nam občina ne more dati denarja, zato si vse nabavimo s svojim denarjem in z izkupičkom veselice, ki jo priredimo vsako leto na Martina,« je zaključil prijetni mladenič.

Premagana suša

O Radovici mi je govoril tudi predsednik metliške občinske skupščine Franc Vrvišar. »Obiščite jih,« mi je dejal, »da boste videli, kaj zmorejo ljudje v belokranjski vasi.«

Vsako leto so v Radovici s strahom pričakovali poletje, ker tedaj izviri usahnejo, vodnjaki pa pokažejo svoje dno. Dva do tri mesece so jim vozili s cisternami iz Metlike vodo in zato je bila ta zanje dragocenejša kot vino. Pogosto je bilo v vasi več vina kot vode, zato ni čudno, če pravijo, da v tem kraju kuhajo žgance na vinu.

»Precej let smo prosili na raznih mestih,« se spominja kmet in delavec v IMV obrat Suhor, Lojze Janžekovič, »da bi nam napeljali vodovod v vas. Letos po novem letu smo sedli skupaj člani delegacij naše krajevne skupnosti in sveta krajevne skupnosti in sklenili, da bomo sami organizirali izgradnjo prepotrebne vodovoda. 86 gospodinjstev in lastnikov vikendov je pristopilo k zbiranju sredstev in v dogovorjenem času zbralo 200.000 din. Predračun za izgradnjo je znašal 1,8 milijona din. Ko smo vedeli, da bomo imeli zbran potreben denar, smo člani gradbenega odbora to sporočili občinski skupščini Metlika, ki nam je prikočila na pomoč.

Ivankina pripoved

Pomenkovala sva se v zidnici. Na podboju je vrezana letnica 1875. Na bregu pod zidnico je posajenih 3000 trt, ki obrodijo Matekovičevim žlahtno grozdje in dajo pristno kap-

»Pri delu nam pomagajo stroji,« pravi Lojze Janžekovič

ljico. Z jase pod vinogradom je bilo slišati ropot kosilnice. »Sin Jože je prišel pokosit seno,« je pojasnila Ivanka Matekovič.

Tri fante in deklet je rodila Ivanka. Z možem Julijem sta sklenila, da bosta vse spravila do poklica, pa naj to zahteva od njih še tako velike žrtve.

»Pred dvanajstimi leti,« razmišlja Ivanka, je mož sklenil, da bo šel delat v Nemčijo. Kmetija nam je dajala premalo dohodka, v okolici pa ni bilo mogoče dobiti zaposlitve. Veliko breme sva prevzela tedaj nase, a premagujeva ga v skupno zadovoljstvo. Jože je postal elektrotehnik, Julij strojni ključavničar, Stane trgovski pomočnik.

Ivanka je ostala doma sama s Stanetom. Mož dela s sinom Julijem in snaho v tovarni v Münchnu, Jože in hči sta se poročila in odselila. Od petih zjutraj do enajstih zvečer skrbi za kravo, vola, prašiče, kokoši, njive, vinograd in travnik, postreže Stanetu, ki pa ji v prostem času vrača njeno skrb z delom. »Kadar je največ dela,« pohvali moža, sinove, snahi in zeta, »nama pridejo vsi pomagat.« Ivanke naporno delo ni otopilo. Rada se smeje, pove kaj veselega in pripoveduje kako se je tudi njim izboljšalo življenje.

Mi smo ble eno tele ubile!

63-letni Stanko Slobodnik je pravi Radovčan. Pravi, da kdor ne ve legende o radovškem županu in njegovem teletu, tisti ni spoznal Radovice.

»Nekdaj so v okolici Radovice živeli tudi volkovi. Nekega večera se je vračal župan proti domu in opazil pri vaškem vodnjaku žival. Ocenil jo je in sklenil, da je volk. Sklical je vse moške v vasi in tistemu, ki bo ubil volka, obljubil nagrado.

Žival ob vodnjaku je kmalu padla in strelci so se prepirali »Jaz sem jo ubil, ti je nisi; jaz sem jo ubil, ti je nisi!« Pa pride k vodnjaku mati županja in opazi, da leži ob njem njihovo tele. Ko so slišali, kakšen plen so ustrelili, so se pričeli lovci prerekati »Ti si ga ubil, jaz ga nisem; ti si ga ubil, jaz ga nisem.«

Danes je osem desetih Radovčanov zaposlenih v tovarnah, otroci se vozijo z avtobusom v Metliko, vsaka druga hiša ima televizor, ena tudi barvni, vsaka radio, v vasi so štirje traktorji in deset motornih kosilnic, pa nekaj avtomobilov in motorjev, da o pralnih strojih, štedilnikih in drugih prepotrebni delovnih in gospodinskih strojih ne govorimo.

Stane Jesenovec

»Domovina, ljubimo te«

V maju je zmerom nič koliko šolskih izletov in potovanj, na katerih tisoči in tisoči mladih spoznavaajo svojo domovino, njene lepote in njeno slavno preteklost. V letošnjem mesecu mladosti pa se je poleg številnih šolarjev iz domovine na pot po Jugoslaviji podala tudi skupina tridesetih otrok, katerih starši so na začasnem delu v tujini in ki ondi tudi obiskujejo dopolnilni pouk v materinem jeziku. Skupina se je imenovala Karavana »Domovina, ljubimo te«.

Potovanje te skupine šolarjev se je začelo v Stuttgartu, središču zahodnonemške pokrajine Baden-Württemberg. V poročilu o

potovanju te karavane piše tudi tole: »Že dolgo smo slišali za parado, ki je vsake štiri leta ob dnevu zmage v Beogradu. Letos pa naj bi preseгла vsa pričakovanja... Težko je opisati presenečenje, radost, vesele in srečne obraze, pa tudi prenekatero solzo učencev, ko so slišali, prvi hip nejeverni, da bodo nekateri izmed njih, članov Šolske hranilnice »Triglav« in »Mladost« lahko navzoči na tem velikem dogodku in da bodo poleg tega lahko obiskali še nekaj glavnih mest in znamenitosti svoje drage domovine...«

V pokrajini Baden-Württemberg v Zvezni republiki Nemčiji je na začasnem delu veliko Jugoslovancev. Celo v samem Stuttgartu je okrog 30.000 naših ljudi. Med njimi je tudi precejšnje število šoloobveznih otrok, ki obiskujejo dopolnilni pouk v materinščini. Poleg tega delujeta v Stuttgartu tudi Jugoslovansko šolsko kulturno-umetniško društvo »Mladost« pa Slovensko kulturno-prosvetno društvo »Triglav«. Delujeta pa tudi šolski hranilnici »Mladost« in »Triglav«, ki sta pobrateni in katerih pokroviteljica je Ljubljanska banka, ki ima v Stuttgartu tudi svoje predstavništvo.

In prav Ljubljanska banka s svojimi predstavništvii je bila tista, ki je ob sodelovanju stuttgartskega jugoslovanskega generalnega konzulata in jugoslovanskega informativnega centra, naših požrtvovalnih učiteljev in učiteljic v Stuttgartu ter drugih omogočila našim mladim rojakom potovanje v domovino.

Potovanje se je začelo 7. maja, ko sta se pred stuttgartskim jugoslovanskim generalnim konzulatom stuttgartski skupini šolarjev pridružili še skupini iz Frankfurta in Mannheima. Karavano je pot vodila skozi München in Avstrijo do mejnega prehoda Podkoren, od tam pa čez Jesenice in Bled v Ljubljano, kjer so jih čakali predstavniki Zveze socialistične mladine Slovenije, Zveze prijateljev mladine in Ljubljanske banke.

V Ljubljani so si mladi popotniki ogledali tudi Mestno hranilnico v Čopovi ulici in centralo Ljubljanske banke. Iz Ljubljane pa so nato krenili po cesti Bratstva in enotnosti mimo Krškega, Čateških toplic in gradu Mokrice proti Zagrebu, kjer so obiskali časopisno podjetje Vjesnik, pa zatem krenili dalje, proti Beogradu.

V Beograd je karavana prispela na večer pred velikim praznikom, trideseto obletnico osvoboditve. Naslednjega dne so bili zato mladi popotniki pokonci že ob šestih zjutraj, kmalu zatem pa so pohiteli proti zgradbi zvezne skupščine, kjer so si ogledali veliko parado. O njej so v svojem poročilu zapisali med drugim tudi tole: »Bližamo se zgradbi zvezne skupščine. Do nas jasno prihajajo zvoki koračnic, revolucionarnih pe-

Skupina jugoslovanskih šolarjev iz Stuttgarta pred veličastnim domom borcev in mladine v Kumrovcu.

Foto: Josip Frlijužec

Spominski posnetek pred rojstno hišo Tita v Kumrovcu

Še en drag spomin: pred spomenikom neznanemu junaku na Avali

smi. Še malo pa bomo na svojih mestih, nedaleč od glavne tribune... Prav tu smo, kjer se bo začela parada... Na obeh straneh Bulvara revolucije je na desetisoče ljudi. Na pločnikih, na oknih, na balkonih, strehah, na drevju... Na slovesno tribuno stopa tovariš Tito v svetlo modri maršalski uniformi. Tu je tudi tovarišica Jovanka pa najvišji državni in partijski voditelji Jugoslavije, kot tudi številni gosti, državne delegacije iz tujine in tuji diplomatski predstavniki, akreditirani v Beogradu. Aplavz se utiša. Narodni heroj generalpolkovnik Đoko Jovanović, komandant parade stopa k slovesni tribuni in raportira vrhovnemu komandantu, da so vsi ešaloni pripravljeni za začetek parade. »Lahko se začne,« spregovori Tito s toplim pa krepkim glasom... Po veličastni paradi ob obletnici osvoboditve naše domovine so si naši mladi šolarji iz Zvezne republike Nemčije ogledali tudi nekatere beograjske znamenitosti, desetega maja pa so krenili nazaj proti Zagrebu. Tokrat so si ogledali tudi nekatere znamenitosti tega mesta pa se nato podali proti Zagorju. Tu so se mladim tudi uresničile njihove želje, da bi videli Kumrovec, rojstni kraj predsednika Tita, in ondotni spominski dom.

Iz Kumrovca je karavano »Domovina, ljubimo te« pot vodila nazaj skozi Slovenijo, kjer so se najprej ustavili v Podčetrtku; tu so bili gostje pionirjev tukajšnje osnovne šole, ki so jih navdušeno sprejeli ter jim pripravili kulturno-umetniški spored. Na prireditvi je mladim govoril tudi predsednik Zveze socialistične mladine Slovenije Ljubo Jasnič. V Podčetrtku, kjer so tako tamkajšnji učenci kot njihovi rojaki, ki živijo začasno na tujem, našli veliko novih prijateljev, se je v pesmi in besedi znova, kot neshetokrat na poti pokazala kot resnična tudi

tista velika pridobitev naše revolucije, ki ji pravimo bratstvo in enotnost naših narodov. Pot karavane »Domovina, ljubimo te« je bila dolga samo pet dni. Njena vsebina pa je bila nadvse bogata in tega potovanja v domovino naši mladi iz dopolnilnih šolskih klopi v ZR Nemčiji, naši mladi varčevalci, zlepa ne bodo pozabili.

J. O.

V Ljubljanski banki so jugoslovanskim šolarjem iz Stuttgarta prikazali mehanografski način obdelave podatkov

Slovenski piknik v Winterthuru

V bližini Winterthura, v gozdu, je prostor, ki ga imenujejo Reitplatz. Na sredini gozda je lepa jama, zraven nje pa teče reka Töss. Ta prostor smo izbrali za naš prvi slovenski piknik, ki ga je organiziral naš kegljaški klub. Cel teden je deževalo, tako da smo se že bali, da od našega piknika ne bo nič, toda kot nalašč je v soboto 14. junija posijalo sonce.

S pripravami smo začeli že v zgodnjih jutranjih urah. Postavili smo raženj. Razumljivo, da na pikniku ne smejo manjkati ražnjiči in čevapčiči. Na ognjišču pa se je v

velikem kotlu kuhal golaž. Na žejne goste tudi nismo pozabili. Založili smo se s pivom, vinom in raznimi sokovi. Priprave še niso bile končane, ko so se že začeli zbirati naši rojaki. Dopoldne se jih je zbralo že lepo število. Največ pa jih je prispelo popoldne, tako da smo jih naštel okrog sto. Razpoloženje je med našimi rojaki iz ure o uro rastlo.

Popoldne pa so se začela razna tekmovanja. Prvo je bilo na sporedu tekmovanje na hoduljah. Tekmovalo se je v dveh skupinah. Ženske skupaj in moški skupaj. Kot nagrada za zmagovalca v ženski in moški skupini je bila pripravljena za vsakega steklenica vina. Gledalci so bodrili tekmovalke in tekmovalce tako, kot da bi bili na nogometni tekmi.

Takoj nato se je pričelo najbolj zanimivo tekmovanje tega dne, tek v zavezani vreči. Pri tej disciplini so se vsi prisotni od srca nasmejali. Še dolgo potem ni bilo konec smeha. Na veliko presenečenje pa so bile ženske mnogo bolj iznajdljive, pa tudi kondicijsko bolj pripravljene, saj so prišle v rekordnem času skozi cilj.

Pozno popoldne pa so se moški pomerili v vlečenju vrvi. Marsikdo je že mislil, da se bo vrv pretrgala, tako sta potegnili obe strani. Pa ne za dolgo: le nekaj trenutkov, pa je bilo boja konec, ker je ena stran popustila.

Naš lepši spol se ni pustil kar tako. Tekmovalke so prijele za vrv. Tu je pa šlo zares. Precej časa ni nobeden mogel ugotoviti, katera stran je močnejša. Po travniku se je razlegalo vpitje in bodrenje, potem pa si lahko videl na eni strani samo klopčič teles. Ena stran je pač morala popustiti.

Tudi na otroke nismo pozabili. Pomerili so se v pihanju balonov. Pihali so in pihali tako dolgo, dokler ni počil prvi balon. Zmago-

valec je dobil coca colo, ostalim pa so za tolažbo ostali baloni.

Lep sončni dan se je že nagibal k večeru. Razpoloženje udeležencev piknika je raslo, toda veselja še ni bilo konec. Zakurili smo taborni ogenj. Pričelo se je veselo rajanje okoli tabornega ognja ob spremljavi našega ansambla, ki se je šele pred kratkim formiral. Mlado in staro se je vrtelo ob veselih domačih vižah. Zaslišala se je tudi naša lepa slovenska pesem. Pozno zvečer pa se je vesela družba razšla z obljubo, da na takšne piknike še pridejo.

V nedeljo dopoldne je bilo potrebno pospraviti prostor. Prišli smo in glej, na veliko presenečenje je bilo tam že nekaj naših rojakov. Spontano so začeli prihajati še ostali. Nam organizatorjem ni preostalo drugega kot nadaljevati s piknikom. Ogenj je zagorel in pričelo se je spet peči. Razpoloženje pa je raslo. Ta dan skoraj ni zaostajal za prejšnjim. Sobota in nedelja nam bosta ostali še dolgo v spominu. Obljubljamo, da bomo vsako leto organizirali takšen piknik, saj naše načelo v klubu je zblíževati in gojiti prijateljstvo med našimi rojaki ter ohraniti slovensko besedo.

Slovenski kegljaški klub Winterthur
Tajnik ALOJZ ŠGUR

Planinski ples v Zürichu

Tudi letos je Slovensko planinsko društvo iz Züricha organiziralo že tradicionalni planinski ples. Prireditve je bila v soboto 28. junija in na njej se je zbralo kar precejšnje število rojakov, kis o uživali ob zvokih domačega ansambla Zadovoljni Kranjci s pevci Branko Strgarjevo, Stojanom Venetom in Stanetom Mancinijem. Program je povezoval igralec Jože Logar, ki je med tekst vpletal stare šaljive ljudske pesmi ter recitiral najlepše pesmi naših pesnikov.

Zahvala za to prireditve gre neutrudnemu predsedniku in podpredsedniku tega društva Avgustu Teropšiču in Jožetu Jelovčanu. Na tej prireditvi so se člani društva tudi poslovili od prvega tajnika in soustanovitelja društva, prizadevnega Janeza Peternela, ki je z družino odšel za stalno v domovino. Društvo mu je ob tej priložnosti izročilo spominska darila.

Naše šole v Avstriji

V Beogradu je bilo pred nekaj tedni drugo zasedanje mešane jugoslovansko-avstrijske komisije strokovnjakov za šolanje otrok tistih naših delavcev, ki so začasno zaposleni v Avstriji. Člani komisije so se dogovorili, da se bo pouk iz skupine nacionalnih predmetov za otroke jugoslovanskih delavcev v pokrajini Vorarlberg prihodnje šolsko leto nadaljeval, in sicer po jugoslovanskem učnem načrtu in programu. V tej avstrijski

Posnetek s tekmovanja v hoji s hoduljami na pikniku v Winterthuru

pokrajini se tega pouka udeležuje okoli 600 učencev, katerih starši so jugoslovanski delavci.

Na sestanku so se dogovorili, da bodo tudi v Linzu, Steyerju in Welsu v Gornji Avstriji uvedli pouk za male Jugoslovane. Jugoslovanski predstavniki so ob tem posebej opozorili, da je nujno treba pospešiti organiziranje dopolnilnega pouka v drugih delih Avstrije, predvsem pa na Dunaju, kjer je okoli 45 odstotkov skupnega števila jugoslovanskih državljanov, zaposlenih v tej državi.

Člani mešane jugoslovansko-avstrijske komisije so se dogovorili tudi o nameščanju učiteljev ter o pošiljanju učbenikov in učil iz Jugoslavije. Prav tako so se pogovorili tudi o strokovnem usposabljanju učiteljev, ki bodo poučevali v Avstriji.

V Zürichu imajo že dva razreda slovenskega dopolnilnega pouka

Pred meseci so z majhno slovesnostjo odprli že drugi razred slovenskega dopolnilnega pouka. Skromni slovesnosti, ki je sad dolgoletnih neumornih prizadevanj Slovencev v Zürichu, da bi ohranjali in izpopolnjevali materin jezik pri tamkaj živečem mlademu rodu Slovencev, so prisostvovali poleg obeh učiteljic še nekateri starši otrok in predsednik Slovenskega planinskega društva »Triglav« iz Züricha August Teropšič. Slovenski dopolnilni pouk poteka sedaj po naslednjem razporedu:

1., 2. in 3. razred poučuje nova učiteljica Zinka Kerin (doma iz okolice Krškega), 4., 5., 6. in 7. razred pa dosedanja učiteljica Eva Tuma.

Novice iz Göteborga

Tukaj smo v prijetnih športnih srečanjih počastili dan mladosti z nogometom in namiznim tenisom. V trdem boju so se pomerili med seboj športniki raznih jugoslovanskih društev. Za zaključek je sledila podelitev nagrad najboljšim in zatem pogostitev vseh tekmovalcev in vodij društev na jugoslovanskem konzulatu v Göteborgu. Sedaj pa še malo o prvem slovenskem pikniku na Švedskem.

Težko smo pričakovali ta dan in verjamem, da so ga podobno težko pričakovali tudi drugi naši ljudje na Švedskem. Saj smo s tem srečanjem pokazali, da tudi tukaj daleč na severu Slovenci ne spimo, kadar gre za našo kulturo in naše stare običaje. Zgodaj smo se tisti dan začeli zbirati na prireditvenem prostoru v ljudskem parku v Huskvarni. Lepo sončno vreme je pomagalo k prijetnejšemu razpoloženju. Med izvajanjem programa nam je slovenska beseda, pesem, plesi in domača glasba velikih in malih polnila dušo in srce.

Srečanje starih znancev in spoznavanja z novimi nam je še bolj utrdilo prepričanje, da bo prihodnji slovenski piknik na Švedskem še bolj uspel. Po zaključku programa so se veselo zavrteli stari in mladi. Čas je tekkel, za mnoge veliko prehitro, posebno plesalci bi radi še in še zaplesali.

Za organizatorje prvega slovenskega piknika na Švedskem delo ni bilo lahko, tega se dobro zavedamo in jim še posebej za to za ves trud izrekamo pristrčno zahvalo. V jeseni pa se zberemo kakor običajno.

V imenu odbora SKD France Prešeren
Vladimir Vodušek

Veseli slovenski počitnikarji s Švedske v Pacugu na slovenski obali. Na desni voditeljica skupine Vilma Ušajeva iz Landskrone

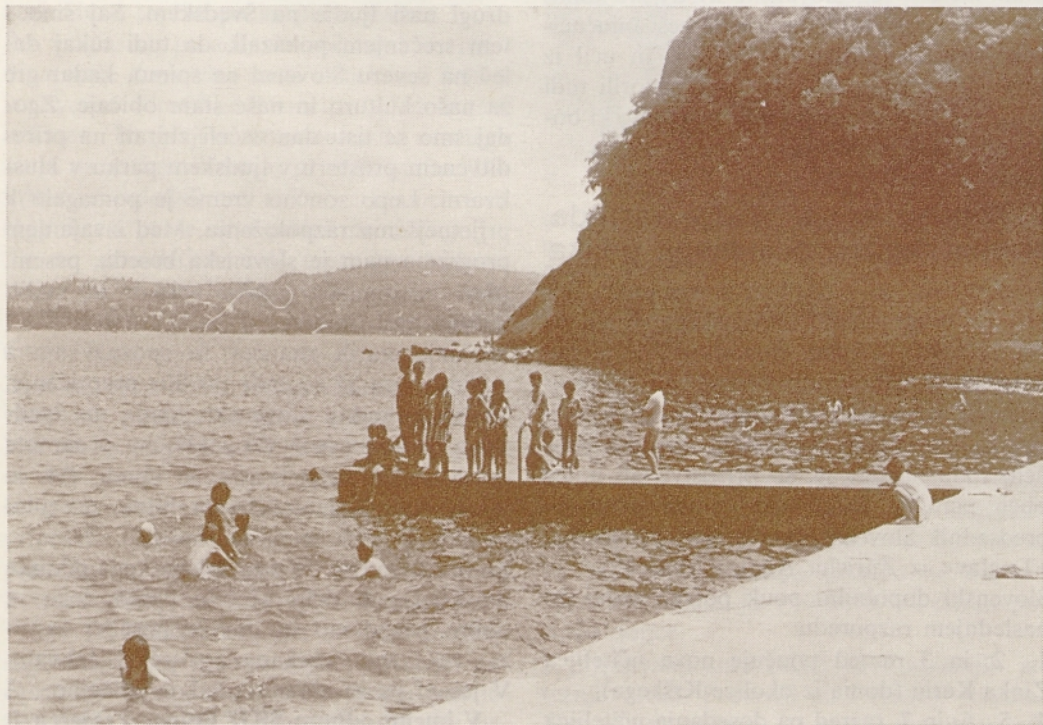
Slovenske počitnice

Kaj nam je bilo najbolj všeč? vprašujete.

Kopanje, pa nogomet.

Pa nismo plavali kar tako. Tekmovali smo in naš vzgojitelj Rafko Lapajne je z uro v roki meril čas. Od dvajsetih le še štirje ne plavajo. Morda pa se bodo v zadnjih dneh opogumili tudi oni. Na razdalji 25 m smo

tekmovali, to je tam od pomola pa do tiste skale. V začetku smo pošteno sopihali, sedaj pa opravimo to pot že z lahkoto. Nogometno igrišče je tik ob morju. Po sončnem zahodu na njem vse zaživi. Navijači okrog igrišča glasno in vztrajno spodbujajo moštvi. Včeraj smo igrali z osnovnošolci z Iga. Vsi gledalci — šolarji iz Velikih Lašč,

Kopanje v romantičnem zalivu

Rakitne, Jezera, Podpeči, Preserja in iz Horjula — so navijali za nas. »Švedi, Švedi!« je odmevalo po zalivu Pacuga. Zato smo se še posebej potrudili in tudi zmagali. Veste, imamo pa tudi dva odlična vratarja: Bogomirja in Darka. S kakšnim odobravanjem sta bila nagrajena za vsak obranjeni gol! Darko je že pravi športnik. Na Švedskem se vadi v rokoborbi, zato je bil tudi kot vratar tako uspešen.

Razumljiv je bil tudi »lov na lisico«. Tudi to je tekmovanje in merjenje sposobnosti. V šestih skupinah, vsaka s svojim vodjem, smo sledili po poti med oljkami in lovorjem, ki je bila zaznamovana z belimi papirčki, da smo našli skrite »kontrolne točke«. Tam pa je bilo treba opraviti več nalog. Najtrša je bila iz spoznavanja prirode: napisati najmanj pet slovenskih imen dreves. V švedščini nam seveda to ne bi delalo preglavic, za slovenska imena pa smo morali pošteno napeti možgane. Sedaj pa vam jih lahko kar »zdrdramo«: oljka, lovor, breskev, bor, cipresa, kaktus, akacija...

Lepo je tudi zvečer, ko posedimo ob tabornem ognju. Takrat vse šole, ki letujejo v Pacugu, nastopajo s petjem in recitacijami. Tudi mi slovenski otroci s Švedske. Mi zapojemo navadno tri slovenske in tri švedske pesmice. Radi nas poslušajo. Tudi svojo himno imamo. Ne veste? Da, sestavila jo je tovarišica Modiceva iz Ljubljane, ki nas je prišla počakati na letališče v Zagreb in potem smo jo prepevali vse do Ljubljane in naprej do slovenske obale Jadrana. Pojemo jo na melodijo pesmi »Jaz pa pojdem na Gorenjsko«. Besedilo je pa tako:

V Malmöju smo se zbrali
vsi prijatelji postali,
v domovino smo prišli
letovat za štirinajst dni.

Vsak dan soncu se smejimo,
skačemo in se smejimo,
žogamo se tudi vmes,
prav lepo nam je zares.

V morju plavat se učimo,
igramo se in veselimo,
morja je dovolj za vse —
da nas pes le ne požre.

V Pacugu smo drug dom dobili,
drugo mamo v teti Vilmi,
vse prehitro dnevi beže,
drugo leto pa spet adjö!

Našo teto Vilmo pa že poznate, kaj ne? To je Vilma Ušajeva iz Landskrone. Prav je, da je njeno ime tudi v naši himni. Skrbi za nas kot naše mamice doma, še posebej pa za suhe, da bi se malo zredili.

Čez dan si utrjuje zdravje in krepimo telo, zvečer pa imamo zbor pri zastavi, se pogo-

varjamo, učimo slovenščine, medicinska sestra nas poučuje o čistoči, upravnik in dežurni učitelj in dežurni učenci poročajo o dnevnih dogodkih in opozarjajo, če smo kaj napak napravili, ali smo zjutraj zapustili sobe pospravljene in še o marsičem, kar spada v zdravo in prijetno letovanje ob morju. Ob večerih se veselimo tudi družabnih iger, pa iger z žogo. Naš tovariš vzgojitelj Rafko je pa tudi kot naša mamica. Zvečer, ko smo že lepo umiti in v posteljah, nam vsak večer bere pravljice za »lahko noč«. Kaj nam ni res lepo v Pacugu?

Seveda tudi okolico Pacuga smo dodobra spoznali. V starem obmorskem mestu Piran smo si ogledali muzej in akvarij, v Strunjanu soline, in nepozabno bo za nas krožno potovanje z ladjo do Portoroža.

Z avtobusom pa smo se peljali tudi na zbor slovenskih pionirjev v Ajdovščino. To je bilo za nas veliko doživetje. Pa koliko dela smo imeli, preden smo se podali na pot. V Piranu smo kupili papir in barve, ker smo sklenili, da bomo okrasili avtobus s slovenskimi in švedskimi zastavicami in napisi. Poglejte, tega smo namestili ob strani avtobusa: »MLADI SLOVENSKI ROJAKI S ŠVEDSKE«, na zadnje okno pa tistega: »DOMOVINA JE ENA, NAM VSEM DODELJENA«. Moramo biti pošteni in po resnici povedati, da so nam tu veliko pomagala večja dekleta iz naše skupine. Pa ne mislite, da mi mlajši tega ne bi znali. Toda hoteli smo se v Ajdovščini »postaviti« z lepimi okrasiki, zato nam je bila njihova pomoč res dobrodošla. V Ajdovščini smo poslušali govornike, zvedeli smo, da je bila v tem mestu ustanovljena prva slovenska vlada, seznanili smo se še z drugimi slovenskimi pionirji in ponosno korakali v sprevedu s pionirji tržaške brigade. Le škoda, da je bilo tako strašno vroče in nam je senca pod drevesi, ki smo si jo poiskali zelo dobro dela.

Da, največ nas je iz Landskrone, pa tudi iz Helsingborga so, iz Lunda in Buva, to so kraji v okolici velikega mesta Malmö v južni Švedski. Naši starši pa so doma večinoma iz Štajerske, pa tudi iz Primorske. Pohvalili ste nas, da lepo govorimo slovensko, saj tudi doma z mamico in očkom govorimo le slovensko, švedsko pa le v šoli in pri igri z našimi vrstniki. Na letovanju v Pacugu smo se naučili veliko novih slovenskih besed in bolj tekoče govorimo. Zato smo zelo hvaležni vsem, ki so nam omogočili, da smo lahko letovali v prelepem Pacugu.

Tako lepo so mi odgovarjali na vprašanja slovenski otroci s Švedske. Upravnik doma, ravnatelj šole s Preserij Drago Šimenko, pa jih je še posebej pohvalil, da so zelo disciplinirani in naravnost vzorni!

Mila Šenk

Slovenski šolarji v Olofströmu ob zaključku šolskega leta. V sredini njihova učiteljica

»Slovenija« — Olofström poroča

Kulturno društvo »Slovenija« v Olofströmu je uspešno izvedlo svoj polletni delovni program. V aprilu smo imeli občni zbor, na katerem smo izbrali nov, precej razširjeni, upravni odbor. Izkazalo se je, da nam člani zaupajo in izkazali so nam priznanje za opravljeno delo. Po občnem zboru je bila zabava. Ob tej priložnosti smo navezali tudi prijateljske stike s KPD »Slovenija« iz Landskrone. Svečano smo proslavili tudi zaključek šolskega leta slovenske dopolnilne šole, kjer so se zbrali vsi starši in razpravljali o nadaljnjem delu šole. Starši so ugotovili zelo pozitivne rezultate te šole. Vsi so poudarjali potrebo po slovenskem pouku s poudarkom, da je treba našim otrokom vcepiti narodno in domovinsko pripadnost ter ponos na svoje poreklo. Lepo je, da lahko zapišemo, da imajo zdaj vse družine, ki imajo šoloobvezne otroke, vpisane v slovenski dopolnilni pouk.

V aprilu smo tudi predvajali prelep slovenski film »Cvetje v jeseni«, ki so ga vsi visoko ocenili. Za otroke smo predvajali film »Pastirci«. Slovenskih filmov bi potrebovali še več.

Naše društvo je sodelovalo tudi na slovenskem kulturnem dnevu v Jönköpingu, ki bo ostal v nepozabnem spominu vsem obiskovalcem. Na prireditvi so sodelovala slovenska društva z vse Švedske in tako navezala številne medsebojne stike. Dne 16. junija smo imeli tudi slovenski piknik v Olofströmu, kjer smo pekli prašiča na ražnju. Piknik je zelo lepo uspel. Za zabavo nam je igral ansambel Martina Pečovnika. Kot vidite, so se naši rojaki na Švedskem resnično dobro organizirali in tako skupno negujemo našo ljubezen do domovine.

Upravni odbor K. D. Slovenija v Olofströmu v trenutku veselja na eni izmed društvenih vesellic

»Bled« ima novo vodstvo

Slovensko kulturno in športno društvo »Bled« v Essnu, ZR Nemčija, je imelo 8. junija redni letni občni zbor, na katerem so pretresli delo v preteklem obdobju in ugotovili, da je bil njihov največji uspeh v tem času uspešna organizacija 4. srečanja slovenskih društev iz zahodne Evrope. Ta prireditev je bila deležna številnih priznanj tako s strani naših izseljenskih društev kakor tudi s strani domačinov in predstavnikov iz domovine. Odbor društva se je za pomoč pri organizaciji tega srečanja zahvalil tudi dejavnikom v domovini, med drugimi tudi Slovenski izseljenski matici.

Ob koncu občnega zbora so izvolili tudi nov odbor, ki ga sestavljajo: predsednik ing. Vinko Piber, 1. podpredsednik Anton Čebe, 2. podpredsednik ing. Anton Zdouc, tajnik Albert Pavšič, blagajničarka Marija Bervar, kot člani pa so v odboru še: Franc Hriberšek, Drago Pejovnik, Ida Kurmanšek in Pavla Kurmanšek.

Na zaključni slovesnosti slovenske šole v Köpingu na Švedskem

Bevkova bralna značka v Köpingu

Sobota 21. maja je bila za nas učence slovenske šole v Köpingu zopet slovesen dan. Pred enim letom smo na isti dan postali pionirji, letos pa nam je ta dan prinesel prve bralne značke v tujino.

Ko smo postali pionirji, smo sklenili, da bomo poleg redne slovenske šole opravljali še druge dolžnosti. Tako smo se vsi odločili, da bomo tekmovali v branju in si pridobili bralno značko. Odločili smo se za Bevkovo bralno značko. O pisatelju Francetu Bevku smo se učili, brali njegove knjige in gledali film Pastirci. Branje knjig nam je delalo med letom tudi težave, ker še pač

nismo vajeni brati celih knjig. Ob pomoči naše učiteljice pa smo prebradili te prve težave, prebrali predpisano število knjig ter si tako priborili bronasto bralno značko.

24. maj je bila lepa sončna sobota. Dvorano smo lepo uredili, saj smo jo krasili vsi — pionirji, starši in še drugi Slovenci. Dvorana je bila lepo okrašena — ponos nam in našim mamamicam, ki so imele ta dan svoj praznik — dan matere. Pred pričetkom proslave sta Slavko in Marjan razdelila mamamicam nageljne. V kulturnem programu smo deklamirali domoljubne pesmi, vmes je pel Slovenski oktet (na traku, seveda), program pa sta še popestrila Janko in Jožek s trobento in piščalko. Drugi del je bil za nas najlepši. Najprej je naša učiteljica povedala nekaj misli o pomenu in nastanku tekmovanja za bralne značke. Potem smo mi povedali naslove vseh knjig, ki smo jih prebrali, ter odgovarjali na nekatera vprašanja iz prebranih knjig in iz življenjepisa Franceta Bevka. Šele po tej preizkušnji smo dobili bralne značke. Podelil nam jih je pomočnik direktorja Kulturno-informativnega centra Jugoslovanov v Stockholmu tov. Milan Vukdragović. Bili smo zelo ponosni, ko nam je čestital, v dvorani pa so nam navdušeno ploskali. Ta najboljši trenutek smo izkoristili tudi za našo učiteljico. Slavko in Janko sta se ji zahvalila za njen trud ter ji podarila lepo darilo ter šopek nageljnov. Njene solze in smeh v očeh so povedale dovolj, da nas ima rada in da bo še delala z nami tudi prihodnje leto.

Ob koncu programa je Slavko, ki je predsednik našega PO, prebrali letno poročilo o izvenšolskem delu pionirjev, Angelca pa je

povedala, koliko imamo denarja v pionirski blagajni, da je ta denar namenjen za šolski izlet in se vsem lepo zahvalila, ki so kakor koli prispevali v našo blagajno.

Kulturnemu programu je sledil veseli del večera, za katerega so poskrbeli ostali Slovenci v Köpingu. Mi pionirji smo bili vedno aktivni. Zvonko in Jožek sta prodajala naše pionirsko glasilo »Prvi koraki«, ki smo ga letos prvič izdali, Janko je skrbel za srečolov, Angelca je pa stregla gostom. Nov dan se je že napovedoval, ko smo se utrujeni a tudi zadovoljni poslovili in razšli po domovih.

Otroci slovenske šole v Köpingu

Zahvala

Dragi rojaki, starši mojih učencev slovenske šole v Köpingu. Še enkrat sprejmite mojo zahvalo za vaš trud, ki ste ga vlagali med šolskim letom za naše otroke. Hvaležna sem vam, da ste svoje otroke redno pošiljali k slovenskemu pouku, da ste z razumevanjem sprejemali šolske obveznosti in da ste bili vedno in povsod pripravljeni pomagati. Z vašo pomočjo bomo še v bodoče dokazali, da domače seme tudi na tujih tleh vzkljuje in obrodi ob skrbni negi in varstvu.

Rezka Hlep,
slovenska učiteljica v Köpingu

Dobili smo bralne značke

Letos smo prvič tekmovali za bralno značko. Naša bralna značka se imenuje po pisatelju Francetu Bevku. Za to značko smo se odločili, ker smo se o Bevku učili, brali njegove knjige in gledali film Pastirci. Za bralno značko smo tekmovali vsi učenci.

21. maja smo imeli zaključno proslavo. Takrat smo tudi dobili značke. Podelil nam jih je podpredsednik Kulturno-informativnega centra Jugoslovanov v Stockholmu tovariš Milan Vukdragović. Na značke smo ponosni. Letos smo dobili bronaste značke, drugo leto pa hočemo dobiti srebrne.

Značke nam je poslala Slovenska izseljenska matica in Kulturno prosvetne organizacije iz Ljubljane. Pionirji PO »Kekec« v Köpingu se obema lepo zahvaljujemo.

Slavko Arih
Köping, Švedska

V šolo radi hodimo

Tako se imenuje knjiga, ki nam jo je podarila Slovenska izseljenska matica iz Ljubljane. Vsak učenec je dobil to knjigo. Knjiga je zelo zanimiva, ker je opremljena z lepimi slikami. V njej najdemo zgodbe, pesmi in uganke. Knjiga nam bo veliko pomagala v slovenski šoli. Iz nje se bomo veliko naučili, hkrati pa se ob njej zabavali. Vsi učenci slovenske šole v Köpingu se lepo zahvaljujemo Slovenski izseljenski matici za to lepo in dragoceno darilo.

Angelca Meglič
Köping, Švedska

Učenci so se učiteljici zahvalili za njen trud s skromnim darilom

Dokazal sem, da tudi Slovenci nekaj znamo in zmoremo

Med letošnjimi obiskovalci domovine smo v našem uredništvu srečali tudi Vero in Ivana Rancingerja iz Värnamö na Švedskem. Ime Ivana Rancingerja, ki je kot reparator zaposlen v švedski tovarni gume Rubber v Boru pri Värnamö, nam ni znano. O njem je že pred nekaj meseci pisal švedski časopis, da je po svoji zamisli izdelal stroj, ki prihrani dve delovni moči. Za ta svoj izum je ob 25-letnem jubileju tovarne prejel nagrado 2500 švedskih kron. O tem smo kratko poročali v februarški Rodni grudi. Ob svojem obisku v našem uredništvu pa sta nam Ivan in njegova žena Vera ponosno povedala, da ima Ivan zdaj za seboj spet nov izumiteljski uspeh. Po svoji zamisli je izdelal nov stroj za brušenje trakov »superband«, pri katerem je delovni učinek za 80 odstotkov večji in zraven še prihrani eno delovno moč. V tovarni je zaposlenih sto delavcev, med katerimi je rojak Rancinger edini Slovenec. Za njegov izum so bili navdušeni. Med petimi delavci, ki so predložili razne izboljšave po svoji zamisli, je bilo za nagrade razdeljenih 15.000 švedskih kron. Ivan je prejel najvišjo nagrado 6000 švedskih kron.

O njegovem izumu in nagradi je poročal tudi švedski lokalni časopis Värnamö Tidningen, ki je poleg članka objavil tudi sliko.

»Bolj kakor denarna nagrada me veseli to, da sem jim tam na Švedskem pokazal in dokazal, da tudi mi Slovenci nekaj znamo in zmoremo,« je ponosno poudaril rojak Ivan in dodal, da se je na Švedskem kakor tudi marsikje drugje v tujini, težko pretolči do

dobrega delovnega mesta. Dostikrat se tudi primeri, da te prav pošteno izkoriščajo. Podjetnik, kjer je bil prej zaposlen, ga je slabo plačeval, zraven pa večkrat kot monterja »posodil« tovarni, kjer zdaj dela. Ivan je šele pozneje prišel na to, da za ta posojanja prejema njegov podjetnik odškodnino na račun zaslužka, ki bi moral pripasti njemu. Pritožil se je na sindikat. Ko se je zatem podjetnik nekaj izgovarjal in izmikal, je pa zamenjal službo. Zdaj dela v tovarni Rubber že osem let. Zadovoljen je, ker cenijo njegovo delo.

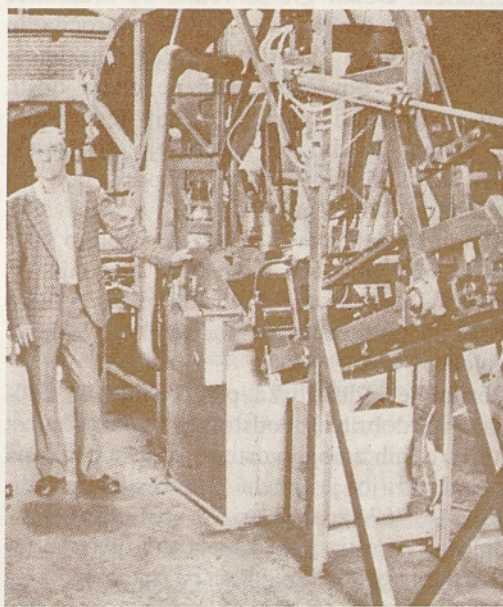
Ivan in njegova žena Vera sta doma iz zasedeljskih revirjev. Tudi Vera je prej delala v tovarni na Švedskem. Šest let in pol je delala pri istem stroju, vse do dneva, ko se je zgodila nesreča in si je pri delu hudo poškodovala desno roko. Zdaj so jo upoko-

jili. Seveda pokojnina prav pride, a veliko raje bi imela zdravo roko in bi še delala.

Na Švedskem imata dva sina, hčerko in šest vnukov. Hčerka živi najbližje, zato je razumljivo, da je njen sinko Beni njen najljubši vnuček. Čisto majhen je še, pa zna lepo po slovensko zapeti, dedek in babica sta ponosna nanj.

Ob koncu nam je Ivan zaupal, da spet snuje neko izboljšavo za tovarno. Nov izum. Seveda je zdaj še vse v obrisih. Še bo treba misliti in misliti, zatem pa praktično preizkušati, da bo novi, Rancingerjev tretji izum dozorel. Da pa bo, o tem smo prepričani, saj Ivan Rancinger ni tiste sorte človek, ki bi obstal na sredi poti. Veliko sreče!

IS.

Ivan Rancinger iz Värnamö na Švedskem ob stroju, ki ga je izumil. Posnetek je bil objavljen v lokalnem listu.

Včasih mi je hudo

Mnogokrat mi je hudo. Največkrat pa, ko vidim starejše ljudi, ki se sprehajajo s svojimi vnuki. Spominjajo me na moje stare starše. Težko mi je, ker ne morem biti pri njih. Kako pogrešam nonove šale, s katerimi je razveseljeval mene in Majhno. Vedno si je izmislil kaj novega. Ko na to pomislim, bi kar zapustil Nemčijo in šel naravnost v Trst. Če bi mogel, bi sedel v letalo in sam poletel do Trsta ter pristal prav na nonovi njivi. Veliko mislim tudi na svojo babico iz Ljubljane, ki je stara že 71 let. Imam jo zelo rad, ker mi med drugim speče veliko dobrot. Kadar nanjo pomislim, se mi zdi, da kar voham slasten vonj njenih dobrih potic, ki sega prav sem do Münchna. Na srečo bomo kmalu spet v domovini in do starih staršev ne bo več daleč.

Mark Pleško
8. razred slov. dop. šole
München

Skupina stuttgartskih šolarjev na počitnicah v Pacugu. V sredini njihova učiteljica Milica Pukl

Iz Švice so letos organizirano letovali v domovini le trije naši šolarji. Skupaj z drugimi otroki so bili v Pacugu.

Da bi konji pili

Stotisočem brezposelnih tujih delavcev bo potekel skrajni rok enega leta

»Konji nočejo prav piti,« razočarano ugotavljajo bonški gospodarski politiki. Konji, ki pijejo, so prispodoba za živo gospodarsko konjunkturo. Vlada je marsikaj nastavila tem konjem, da bi bila voda bolj slastna: 7,5 odstotkov premije dobijo podjetniki, ki do konca junija investirajo v proizvodnjo, pa bodisi da naročijo nov kamion ali gradijo novo obratno halo. Krediti so se postopoma precej pocenili, brezposelnim daje vlada znatne subvencije tako da so za tistega, ki bi jih hotel zaposliti, kar vabljivo cenena delovna moč.

Ampak — konji se stresajo, tu in tam srknejo kak požirek, le prav piti še nočejo. Kako bo torej s konjunkturo v ključni zahodni evropski gospodarski deželi?

Sedaj so vsi »vedeževalci« bolj previdni v napovedih, kot so bili še pozimi. Iz politično taktičnih razlogov (vrsta deželnih volitev je bila pred vrati) je bonška vlada že v februarju širila optimizem, češ da bo spomladi prišlo tudi do gospodarske pomladi, do razmaha proizvodnje, da bodo investicijska spodbujevalna sredstva le prepričala podjetnike, da je bolje investirati čim prej.

Medtem ko je bonški gospodarski minister Hans Friderichs še pozimi napovedoval za letos okoli dvoodstotno rast bruto družbenega proizvoda, pa je združenje petih vodilnih zahodnonemških institutov za gospodarske raziskave v začetku maja naslikalo dosti bolj mračno sliko. Tako Zvezna republika Nemčija letos ne bo doživela skorajda nobene gospodarske rasti ali kvečjemu do enega odstotka. Bonn je še pozimi verjel, da bo brezposelnost manjša od treh odstotkov, zdaj pa znanstveniki opozarjajo na vsaj štirodstotno, torej od 900.000 do milijon brezposelnih. Najnovejši podatki o samo neznatnem upadu brezposelnosti (v aprilu 1,08 milijona) to pravzaprav samo potrjuje.

Pozimi je bila recesija največja

V Zvezni republiki Nemčiji so bili za gospodarski razvoj v zimskih mesecih značilni močni recesivni vplivi: realni družbeni proizvod je močno upadel, in to drugič po monetarni reformi iz leta 1949, brezposelnost in skrajšano delo pa sta naglo porasla. Pač pa se je občutno zmanjšalo naraščanje cen in proizvodnih stroškov.

Vseeno se je zahodnonemško gospodarstvo uspelo izogniti težji krizi, pravijo ekonomski inštituti. Naročila v industriji z domačega trga se spet rahlo večajo, tista iz tujine pa ne upadajo več v tolikšni meri. Gradbeništvo je verjetno doseglo najnižjo stopnjo.

Industrija občuti poživitev povpraševanja predvsem na področju investicijske opreme, posebej še v proizvodnji vozil.

Investitorji pa čakajo do konca roka, ko jim poteče pravica do premije.

Vse to pa še ne daje pravega izida v konjunkturalnem barometru, ker so naročila iz tujine močno upadla; februarja jih je bilo za 15 odstotkov manj kot jeseni 1974. Zakaj? To so posledice hujše recesije v vseh zahodnih partnerskih deželah. Tudi zasebna poraba ni pokazala nikakršnega vzpona (razen pri avtomobilih). Naraščajoča brezposelnost in skrajšano delo sta vse do zadnjega navajala morebitne kupce na vse večjo zadržanost. Denar gre še vedno na hranilnice namesto v blagovnice, v nova naročila in nove možnosti zaposlitve. Poleg tega letošnje tarifno povečanje plač ne obeta dosti, saj so sindikati prvič po dolгих letih ostali v mejah, ki jim jo narekujejo življenjski stroški okoli 8 odstotkov, se pravi bolj pri ohranitvi doseženega kot pri povečevanju standarda delavcev. To pa zelo ugodno vpliva na umirjanje cen — inštituti računajo, da bo letos rast cen le 5,5 odstotkov in na možnosti za večji dohodek podjetnikov, za nove naložbe.

Pozimi je industrijska proizvodnja nazadovala za dobrih 10 odstotkov, izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti pa se je spustila na raven, ki jo je imela v recesijskih letih 1966—1967 (zdaj je pri 78 odstotkih).

Splošna recesija je prizadela tudi uvoz industrijskih polizdelkov. Pač pa se je uvoz še nadalje cenil, ZRN si jeboljšala pogoje v mednarodni blagovni menjavi.

Velika neznanka je vzdušje

Tako finančna kot denarna politika bonške vlade in zvezne banke zagotavljata, da bo konjunktura morala spet oživeti, menijo strokovnjaki. Toda kdaj? Prav to je sporno.

Davčna reforma in nov sistem otroških davkov sta kupcem prepustila okoli 14 milijard mark. Ta vsota se bo morala pokazati vsaj poleti, ko bodo gospodinjstva občutila nove ugodnosti. Potem bo tudi program bonške vlade za pospeševanje zaposlenosti nujno moral »poprijeti«, saj poleg premije odpira milijardna sredstva za javne investicije. Celotna vrednost teh sredstev presega 10 milijard mark. Zvezna banka je močno sprostila svojo restriktivno kreditno politiko, ko je poslovnim partnerjem znižala obvezne depozite in spustila obrestne stopnje.

Tudi v ključnih zahodnih deželah bi morale domače »injekcije!« začeti delovati, tako da

bi kmalu tudi zahodnonemški dobavitelji morali občutiti večje povpraševanje. Ekonomisti pa se vprašujejo, ali ne bodo psihološki razlogi zatrlili ali zavrlili siceršnji razmah. Gre namreč za splošno skepsa okoli »meja razvoja«, pesimizem po »naftni krizi« in podobno. Slednja se je po njihovi oceni izkazala vendarle kot kratkoročna motnja, ki nima odločilnega vpliva na dolgoročne gospodarske tokove. Razen psiholoških seveda. Gradbena dejavnost, ki jo je kriza najprej in najhuje prizadela, si bo letos tudi delno opomogla. Pričakujejo lahko največ javnih del. Proizvodnji namenjene gradnje bodo še čakale na svojo uro, posebej pa je zanimivo vprašanje, ali se bo na stanovanjskem področju letos že kaj spremenilo, saj tistih 200 ali 300 tisoč praznih (dragih), velikih in navadno zelo razkošnih stanovanj še požira težke milijarde investitorjem in hromi gradnje tudi tam, kjer bi imeli kupce.

Če bi se vsi omenjeni dejavniki uresničili, bi v drugi polovici tega leta družbeni proizvod močno porastel, na 2,5 odstotkov. Ker pa je zdaj precej pod ničlo, bi se letno povprečje bodisi izravnavalo na ničlo — se pravi na stopnjo stagnacije — ali pa morda doseglo 1 odstotek.

Četudi bi se vse napovedano razvijalo po načrtu — brezposelnosti ne bo mogoče tako hitro znižati, kot se je to pred meseci zdelo. Če bi se naročila res okrepila, bi najprej prišlo na vrsto ukinjanje skrajšanega dela (v aprilu celo poraslo na skoraj 900 tisoč!) in druge proizvodne rezerve. Skupno število zaposlenih se bo še zmanjševalo, tja do jeseni. Šele jeseni bi lahko prišlo do ponovne rasti v zaposlovanju. Le vključitev sezonskih dejavnosti bo prispevala k rahlemu upadanju brezposelnosti v prihodnjih mesecih. Letno povprečje bo torej zelo visoko, okoli 4 odstotke.

Brezposelnost se bo lahko zmanjšala za 100 do 200 tisoč, če bo le ustrezno število »gastarbajterjev« odšlo iz Zvezne republike Nemčije. In gospodarski strokovnjaki to pričakujejo. Zakaj? Preprosto: skoraj stotisočem sedanjih brezposelnih delavcev (v aprilu blizu 180.000 prijavljenih, ki prejemajo nadomestila) bo potekel skrajni rok enega leta in takrat bodo izgubili nadomestila in hkrati dovoljenje za bivanje.

ZRN je tista zahodna gospodarska sila, ki je najmočnejše navezana na mednarodno menjavo: skoraj četrtino družbenega bruto produkta ustvari v tujini. Temu ustrezno visoka je tudi njena občutljivost za nihanja na mednarodnem trgu. Ker pa je hkrati tudi eden največjih kupcev blaga, je njeno »zdravje« zelo pomembno za marsikatero tuje gospodarsko zdravje. Če bodo konji ob Renu, Ruhru, Maini in Donavi res pošteno potegnili, bodo posredno lahko povlekli tudi nas omrtvičeni izvozni voz.

ANTON RUPNIK (Delo)

naši po svetu

Francija

Izvolili smo lepoticu Jadrana

Društvo Jadran v Merlebachu je priredilo 17. maja majniško cvetlično veselico, za katero je bilo med rojaki in domačini veliko zanimanje. Rudniška dvorana na šahtu 5 je bila dobro obiskana. Vsak obiskovalec je prejel ob prihodu tudi šopek pomladnih zvončkov, ki so mu ga članice društva pripele na prsi. Dobro znani desetčlanski orkester je neumorno igral in skrbel za prijetno razpoloženje. Vsi so nestrpnost čakali napovedano izvolitev lepoticе društva Jadran za leto 1975. Ta častni naslov je bil končno dodeljen simpatični Zori Kostadinović, za

Po izvolitvi lepoticе Jadrana v Merlebachu

njeni družici pa so izvolili Eveline Skušek in Eveline Pouh. Izvolitev je bila težavna, saj je bilo na prireditvi, ki je lepo uspela in spet malo napolnila društveno blagajno, kar precej lepih deklet.

Prvega junija smo se udeležili slovesne porke tukajšnjih društev. Na okrašenem kamionu je veselo igral društveni orkester, na njem so bile naše novoizvoljene lepoticе, George Šmid, brata Jože in Mirko Zdravič ter dekleta in fant v narodni noši.

Karolina Škruba

Proslava 30. obletnice osvoboditve Jugoslavije v Freyming-Merlebachu

V nedeljo 22. junija je priredilo društvo Jadran v dvorani Witkovski proslavo v počastitev 30-letnice osvoboditve Jugoslavije. Po-

vabljeni so bila vsa bližnja jugoslovanska društva. Na odru, okrašenem s cvetjem, so poleg francoske in jugoslovanske zastave, visele zastave društev Jadrana, Triglava in sv. Barbare ter slike predsednika Jugoslavije in predsednika Francije.

Ob 16. uri je predsednik Jadrana Jože Zdravič začel proslavo. Pozdravil je navzoče, ki so se zbrali v res lepem številu. Posebej je pozdravil generalnega konzula Velima Mijovića iz Strassbourga. Zatem je z občutenimi besedami spregovoril o pomenu te obletnice, ki je pomembna za vse naše ljudi znotraj in zunaj meja domovine prav tako, kakor so takrat v času vojne naši zavedni izseljenci globoko čutili vso bolečino, trpljenje, žrtve, pa boje in velika upanja svojih bratov in sestra v domovini. Zato pač lahko polno razumejo, kolikšnega pomena je za nas vse bratsko sožitje in mir med narodi vsega sveta!

Program je zatem nadaljeval mešani pevski zbor jugoslovanskega društva Jadran, ki je zapel jugoslovansko himno Hej Slovani in zatem francosko marseljezo. Sledil je lep in zanimiv govor jugoslovanskega generalnega konzula V. Mijovića, ki je naglasil pomen proslav 30. obletnice naše osvobodene domovine Jugoslavije. Dejal je, da smo izseljenci lahko ponosni, da ta praznik danes mirno proslavljamo, če se pomnimo, kako težka in strašna je bila borba za osvoboditev Jugoslavije pod vodstvom našega voditelja maršala Tita... Sledile so recitacije in pevske točke. Lidija Sajevec je recitala pesem »Materi padlega partizana«, Devene Fabienne »Nenapisano pismo« in Devene Lorance »Za 30. obletnico svobode«. Moški pevski zbor slovenskega delavskega društva iz Aumetza in pevski zbor Jadran sta zapela več slovenskih partizanskih in narodnih pesmi in nazadnje oba skupaj znano puntarsko pesem: »Le vkup, le vkup, uboga gmajna«.

Skupina članov društva Jadran v narodnih nošah

Z dolgotrajnim aplavzom so navzoči ob zaključku programa sprejeli predlog, da odpošljejo s proslave pozdravno čestitko predsedniku Jugoslavije maršalu Titu.

Anton Škruba

Belgija

Združili so se

V četrtek 10. junija so se v Bruslju na skupni seji sestali člani upravnega odbora Kulturne skupnosti Jugoslovancev v Bruslju in nogometnega kluba YUG. Na seji so soglasno sklenili, da se obe društvi združita v eno, ki se bo imenovalo Kulturno športni center Jugoslavija — Bruselj. Iz tehnično administrativnih razlogov bo nogometni klub Yug obdržal svoje ime, ker je tako registriran v nogometni zvezi Belgije. Naš skupni naslov pa je: Kulturno športni center »Jugoslavija — Bruselj«, Chaussée de Mons, 26 1070, Bruxelles, Belgique.

Blagoje Pančić
tajnik

Kanada

Spomenik našemu velikemu rojaku

Hvala za slike, ki ste jih objavili v marčni številki Rodne grude. Meni in ženi sta najbolj všeč tisti dve iz Bele krajine. Bela krajina ni danes več tako revna, kakor je bila pred dvajsetimi leti, ko sem jaz in mnogi drugi odšli od doma. Bili smo mladi in neizkušeni. Nismo pričakovali tistega, kar smo našli v tujem svetu. Upanje nas je gnalo naprej, nekatere v Avstralijo, druge v Kanado. Mnogi bi se kasneje radi vrnili, pa jih je bilo sram, da bi brez denarja prišli nazaj in smo se zagnali v delo. Tako so leta minila in smo se privadili. A do kraja se ne bomo privadili nikoli. Ciril Kosmač je lepo povedal, da se naši ljudje na tujem utaplajo v morju tujcev. Dne 22. junija so pri društvu Simon Gregorčič v Torontu odkrili spomenik našemu velikemu rojaku, pesniku Simonu Gregorčiču. Spomenik smo dobili iz domovine. Zbralo se nas je čez dva tisoč Slovencev. Z govori, deklamacijami, godbo, plesi in pesmijo smo proslavili ta dan. Pred dvema leti sem bil doma in sem se spoznal v Metliki z neko Belokranjko, ki mi je povedala, da dela pri matici. Naj bo pozdravljena! Z ženo sva se poročila pred sedmimi leti. Imava dva sinka: Ivana, ki ima 6 let, in Aleša, ki je tri leta mlajši. Pošiljam vam sliko, da ju spoznate in pozdravljam rojake po svetu.

Družina Nemanič

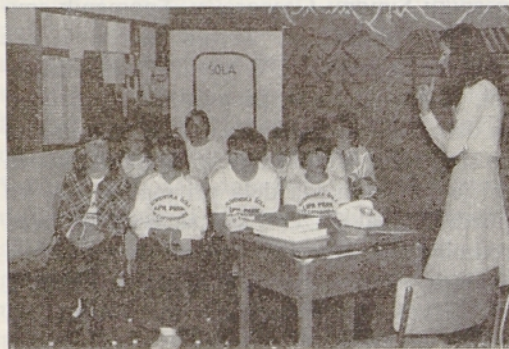
Mary Križaj, kanadska »miss Slovenije« po izvolitvi

Naša prva Miss Slovenije

Letos smo tudi v našem slovenskem domu »Lipa park« v St. Catharinesu izvolili svojo Miss Slovenije. Ta častni naslov je prejela 16-letna Mary Križajeva, hčerka zavednih slovenskih staršev, po rodu iz Primorske. Mary pa je bila že rojena v Kanadi, v St. Catharinesu, Ontario. Mary ima še dva brata in sestro. Družinica živi v novi hiši, zgrajeni v alpskem slogu, obdani s cvetočim vrtom in sadovnjakom. Mary je letos končala 11. razred. Že tri leta obiskuje tudi slovensko šolo, ker se želi čimbolj izpopolniti v materinem jeziku. Zelo rada tudi prepeva slovenske narodne in zabavne pesmi, je tudi dobra smučarka in plavalka. V Slovenskem domu »Lipa park« je zelo priljubljena, kakor tudi drugod, saj je vedno prijazno nasmejana. Odkar je postala Miss Slovenije, nas vedno ponosno zastopa med Slovenci kakor tudi med drugimi narodi.

To poletje je skupaj s sestro Lynn in ostalimi učenci tukajšnje slovenske šole, preživela počitnice v Sloveniji, kar je bil njen drugi obisk domovine njenih staršev.

**Njena slovenska učiteljica
Lojzka Ažman**

V slovenski šoli v St. Catharinesu v Kanadi

Uspešna turneja

Pred petimi leti je v Torontu prvikrat nastopil ansambel Lojzeta Slaka. Turneja je bila uspešna in zadovoljstvo obojestransko. Letos v maju so bili Slakovi fantje spet med nami. Turnejo po Kanadi je organizirala Kanadsko-slovenska skupina za kulturne izmenjave iz Toronta. Prispeli so v nedeljo 4. maja zvečer. Bil je prisrčen sprejem. Na letališču jih je pričakal celoten odbor naše skupine. Pri odborniku Ivanu Curku je bil za tem sprejem in večerja. Imeli smo prav prijeten večer. Ansambel je ostal v Torontu tri dni. V četrtek 8. maja so odpotovali na turnejo po zahodni Kanadi. Gostovali so v Winnipegu, Edmontonu, Calgaryju in Thunder Bayu. Povsod so bile dvorane polne, zadovoljstvo obojestransko. Z ansamblom je bil tudi ljubljanski novinar Brane Golob, od naše skupine pa jih je spremljal Ivan Curk.

V četrtek 15. maja smo imeli koncert v Torontu. Čeprav to ni najboljši dan za prireditve, smo imeli nad šeststo obiskovalcev. Milan Kalan, član ljubljanskega mestnega gledališča, ki je spremljal ansambel, je z umetniško besedo povezoval program tako blagovžveniče, da smo okusili vso sladkost slovenskega jezika. V petek 16. maja so nastopili v sosednjem Hamiltonu, v soboto 17. maja pa smo imeli velik ples v Torontu. Bil je nad 750 obiskovalcev, ki so bili navdušeni in veselo razpoloženi. V ponedeljek 19. maja, na kanadski praznik, so nastopili na pikniku »Lipa parka« v St. Catharinsu, kjer se je zbralo veliko ljudi iz raznih krajev južnega Ontaria. Dan pred tem pa so enako uspešno nastopili v Londonu, Ontario. V ponedeljek 2. junija smo pri članu naše skupine Tonetu Vršču pripravili ansamblu, ki se je vrnil z nastopa v Clevelandu, poslo-

vilno večerjo in imeli še en prijeten skupni večer. Za tem smo jih pospremili na letališče, od koder so poleteli nazaj v domovino.

Leon Fister

Za naročnike in bralce »Prosvete« v Kanadi

Največji slovenski ameriški dnevnik se lepo širi v Kanadi. »Prosveta« ni samo uradno glasilo Slovenske narodne podporne jednote, marveč tudi še edina slovenska napredna publikacija na kontinentu, ki objavlja svetovne in domače vesti, poročila iz slovenskih naselbin v Ameriki in v Kanadi, kulturna poročila, prijetno, poučno in zabavno berilo.

V Kanadi je tačas že dovolj naročnikov, da bi lahko zagotovili redno izhajanje novic iz slovenske Kanade, morda na posebni strani ali pa kako drugače. Potrebno je le, da vsak naročnik pridobi letos še enega novega rednega bralca, kar verjetno ne bo tako težko. V Torontu deluje odbor, ki zbira nove naročnike in širi reklamne izvode »Prosvete« med našimi ljudmi. Nekaj podobnega bi lahko ukrenili zavedni Slovenci tudi drugje, na primer v Hamiltonu, Montrealu, Winnipegu in še kje.

»Prosveta« je že zdaj trdna vez med vsemi Slovenci v severni Ameriki. Glejmo, da to živo vez še okrepimo.

Ivan Dolenc

Kanadsko-jugoslovanski dan na farmi Beograd

Kanadsko-jugoslovansko društvo »Bratstvo in enotnost« je prvo julijsko nedeljo kakor prejšnja leta v sodelovanju s številnimi drugimi izseljenskim društvi in klubi, med katerimi je bilo tudi slovensko društvo »Simon Gregorčič« iz Toronta, spet organiziralo kanadsko-jugoslovanski dan v Wellandportu na farmi Beograd, ki je last družine pokojnega majorja Williama Jonesa, ki je vodil prvo britansko vojaško misijo pri vrhovnem štabu NOB. To je bila že petnajsta tovrstna prireditev, ki je izzvenela v mogočno slavlje, saj se je v nedeljo, 6. julija na farmi Beograd zbralo nad šest tisoč jugoslovanskih izseljencev, ki so prišli od vsepovsod. Največ jih je prišlo na proslavo iz države Ontario, pa tudi iz drugih kanadskih držav in sosednjih ZDA.

Slovesnost je začela Helen Jones, vdova pokojnega majorja Jonesa. Predstavniki društva so obiskali grob pokojnega Williama Jonesa in položili nanj vence. Sledil je bogat kulturni in športni program. Za pokal pokojnega majorja Jonesa in pokal »Naših novina« so preizkusila svoje spretnosti nogometna moštva in šahisti kanadsko-jugoslovanskih športnih klubov iz Montreala, Oshawe, Toronta, Hamiltona, Kitchenera, Londona in Detroita.

Udeležence velikega zbora so pozdravili številni ugledni gostje jugoslovanskega javnega življenja. Prebrali so tudi pozdravno brzojavko, ki jo je poslal kanadski premier Trudeau. Proslava je bila združena s praznovanjem tridesetletnice zmage nad fašizmom v drugi svetovni vojni. Udeleženci so zatrjevali, da jim bo ostala nepozabna.

Slika za predsednika Tita

Kanadski slikar slovenskega rodu Andy Stritof iz Hamiltona je izročil predstavnikom jugoslovanskega konzulata v Torontu svojo grafiko z naslovom »Tito in revolucija«, ki jo je naslikal posebej kot svoje osebno darilo predsedniku Titu za rojstni dan. Andy Stritof je eden od priznanih likovnih umetnikov v Kanadi. Tja se je izselil iz vasi Cajnarji leta 1925, torej pred petdesetimi leti. Kakor večina naših rojakov, si je moral kot delavec trdo služiti vsakdanji kruh. V delavskih vrstah se je tudi aktivno zavzemal za pravice delavcev. Zdaj se ukvarja predvsem s slikarstvom in je tudi predavatelj na uniiverzi v Hamiltonu.

ZDA

Življenjski jubilej zaslužne ameriške Slovenke

Konec julija letos se je izteklo 85. leto življenja znane, ugledne ameriške Slovenke Marie Prislандove iz Sheboygana, Wis., ustanoviteljice in častne predsednice Slovenske ženske zveze, publicistke, ki že vrsto let piše zanimivo rubriko v uradnem glasilu SZZ Zarji, avtorice knjige »From Slovenia to America«, ki je tehten prispevek k zgodovini naših izseljencev v Ameriki. Marie Prislандova je bila rojena v Rečici v Savinjski dolini. Na svoj rojstni kraj, kjer je po izselitvi staršev v Brazilijo živela pri stari materi, je vseskozi srčno navezana in jo rada obiskuje, kadar pride v svoj stari kraj.

Leta 1966 je jubilanтка prejela v Chicagu za uspešno dolgoletno vodenje organizacije Slovenske ženske zveze in za zasluge pri širjenju in utrjevanju bratstva in slovenske kulture v ZDA bronasto plaketo s častnim imenovanjem za Slovenko leta. Januarja 1972 pa je prejela posebno priznanje mesta Sheboygana, kjer stalno živi. Odlikovana je bila za zasluge, ki jih je doprinesla mestu. Neumorni društveni delavki, zavedni slovenski ženi, ki se v zadnjem času z vso zavzetostjo posveča plemeniti akciji Slovenske ženske zveze, pri zbiranju prispevkov za šolanje siromašnih slovenskih otrok na Koroškem na celovski slovenski gimnaziji, čestitamo k življenjskemu jubileju in ji želimo trdnega zdravja, še mnogo let in novih uspehov pri njenih človekoljubnih prizadevanjih za slovenski življenj na tujem.

Umril je Frank Kondrich

V juniju je v Clevelandu v Richmond Heights General Hospital umrl znani slovenski gostilničar, lastnik restavracije Ivanhoe Frank Kondrich. V Združene države Amerike se je priselil leta 1913 iz Novega mesta, pred naselitvijo v Clevelandu pa je upravljal lastno restavracijo tudi v New Yorku. Za njim žaluje žena Margaret, hči Margaret Splichal in sin Frank ml. Naše iskreno sožalje!

Avstralija

Naša prva kmečka ohcet – pravo presenečenje

Naša prva kmečka ohcet na avstralskih tleh, ki smo jo priredili v Wollongongu letos 5. aprila, je bila pravo presenečenje za vse naše mesto. Ne bom vsega podrobno opisoval, le to lahko povem, da je bilo to nekaj nepopisnega. Res smo z veliko truda in prizadevanj dosegli velik uspeh. Nekaj mesecev je že poteklo od ohceti, a še vedno ljudje o tem govorijo. Še vedno prihajajo od tu in tam pohvale in priznanja in tudi v našem časopisu še najdeš članek s pripombo, da smo Slovenci lahko za zgled drugim. Tudi na naših odborovih sejah še vedno govorimo o kmečki ohceti. Čeprav je ohcet za nami, se že začnemo pogovarjati o prihodnji. Pred nedavnim je pri nas gostoval Slovenski oktet iz Ljubljane, ki je bil na krajši turneji po Avstraliji. Nepopisno lepo so nam zapeli in nas globoko prevzeli. Koncert je bil združen z družabno zabavo, kjer je znani kvartet Šernek skrbel, da je bilo dobre volje dovolj do jutranjih ur. Veseli smo bili obiska teh odličnih pevcev.

Ob zaključku naj še povem, da smo v soboto 28. junija imeli redni letni občni zbor našega društva Planica. Pregledali smo društveno delovanje v zadnjem letu in ugotovili, da je bilo to eno najbolj uspešnih let, odkar obstoja Planica. Izvolili smo novi odbor, v katerem pa ni dosti sprememb. Novi odbor sestavljajo: predsednik Zvonko Groznik, podpredsednik Slavko Vavpotič, tajnik Andrej Oblesčak, njegov namestnik Ivan Debeljak, blagajnik Ivan Rudolf, njegov namestnik Franc Blažekovič, ekonom Valerija Bedek. V odboru so še: Karel Maksel, Jože Živko, Lenart Jazbec, Vlado Celin, Konrad Pivec in Podboj. Tudi letos se bomo udeležili festivala narodnosti, ki bo od 13. do 16. novembra, imeli bomo slovensko razstavo, izvolili miss festivala in se udeležili tekmovanja narodnih noš. Zadnjih pet let smo se pri teh prireditvah dobro odrezali in prejeli vsaj eno od prvih nagrad. Tudi letos upamo na najboljše, saj nam dobre volje ne manjka.

Zvone Groznik

Argentina

Naša gospodarska zadruga

Po združitvi treh naših kulturnih in podpor-nih društev v društvo Triglav, je ostala zunaj njega edina zadruga Centenera, ki je po svojih pravilih in delovanju kontrolirana po državnem centru zadrug v Argentini in kot taka ni mogla biti vključena v Triglav. Ta slovenska gospodarska organizacija je med nami v Argentini kakor tudi v domovini skoraj neznana ali pozabljena. Njeni začetki segajo do društva Samopomoč Slovencev, ki je bilo ustanovljeno tik pred začetkom druge svetovne vojne z namenom, da naj bi se v njem zbrali primorski rojaki predvsem s to stran meje, ki iz raznih razlogov niso bili vključeni v že obstoječih organizacijah. Z državnim dekretom je bilo društvo Samopomoč leta 1949 razpuščeno. Konec leta 1954 pa se je na pobudo rojakov Rogelja, Kacina in še nekaterih, ustanovila trgovska zadruga, da bi tako izkoristili lastnino razpuščenega društva, ki smo jo popolnoma pravilno smatrali za slovensko last. Nova gospodarska ustanova pa ni navdušila njenih ustanoviteljev, ki so se od nje vse bolj in bolj oddaljevali, medtem pa so prihajali novi iz prav tako razpuščenih organizacij, ki jim je bila gospodarska stran bližja tudi že v prejšnjih razpuščenih organizacijah naših primorskih rojakov. Od skupnih 148 delnic so jih pokupili nad sto. Tako so danes ustanovitelji in prvotni lastniki zadruga ostali v manjšini. Vendar pa je glavni cilj dosežen. Lepo premoženje je ostalo v slovenskih rokah. Na prostem delu zemljišča, ki je last zadruga, so zgradili novo precej veliko stavbo, ki lahko služi kot skladišče, ali tudi za manjšo tovarno, kar vsekakor prinaša lastnikom mesečno lepe dohodke. Ker so delničarji, ki so na novo pristopili k zadrugi večidel tudi člani društva Triglav, bo ta, kljub temu da je samostojna in ni v sklopu Triglava, temu našemu društvu vseeno zelo blizu ter si bodo skupaj delili vesele in žalostne dneve.

Zadruga Centenera je imela 27. aprila svoj redni občni zbor. Iz blagajniškega poročila je razvidno, da ima poleg svojega premoženja v nepremičnini, ki daje mesečno nad sto tisoč pesov kosmatega dobička, v blagajni še lepo vsoto štiri milijone pesov. Ob koncu še nekaj drugih novic. Dne 15. maja smo praznovali dan očetov s prireditvijo, ki je bila v prostorih v ulici Simbron. Na argentinski državni praznik 25. maja je društvo Triglav pripravilo v prostorih bivšega društva Ljudski oder asado. Prijetna družabna prireditev je bila dobro obiskana. Dne 9. julija smo imeli podobno lepo uspešno prireditev v prostorih bivšega Podpornega društva v ulici Simbron, da se tako ne izneverimo naši društveni tradiciji.

A. P.

Slavnostno odkritje kipa Simona Gregorčiča pri Torontu v Kanadi

Skupina odbornikov društva »Simon Gregorčič« v Torontu v Kanadi ob spomeniku Simona Gregorčiča — posnetek za drag spomin

Prireditve slovenskega kanadskega društva »Simon Gregorčič« v nedeljo 22. junija je nadvse lepo uspela. Na društveni farmi v bližini Toronta se je ta dan zbralo nad dva tisoč Slovencev iz Toronta in raznih drugih krajev Ontaria.

Okrog poldneva so zakrožile med množico, ki je še vedno prihajala, miniaturne izdaje Gregorčičevih poezij. Med obiskovalci pa so člani društva začeli deliti tudi prvo številko društvenega »Vestnika« s podatki o spomeniku in zgodovini društva, z izborom iz Gregorčičevih pesmi in drugim gradivom.

Ameriški slovenski pesnik Jack Tomšič je prinesel na prireditev zajeten zavoje izvodov svoje pesniške zbirke »Pognale so na tujih tleh«. Podaril jih je društvu kot prispevek za stroške spomenika. Vse knjižice so bile brž prodane.

Slavnostnega kosila se je udeležil tudi vicekonzul jugoslovanskega konzulata v Torontu Igor Cvelbar, za isto mizo pa so sedeli še Slovenci iz Clevelanda, ki sta jih pripeljala voditelja »Zarje« Josephine in Andrew Turkman.

Po drugi uri se je začel spored svečanega odkritja spomenika na vrhu griča, od koder je najlepši razgled v dolinico, pokrito z brezami. Ob tem času se je farma že napolnila z izletniki. Pravijo, da toliko naših ljudi še

ni bilo na nobeni prireditvi v Torontu ali njegovi okolici, z izjemo prvega gostovanja ansambla Slak.

Vse navzoče je pred zakritim spomenikom pozdravil predsednik Štefan Humar. Poudaril je pomen te prireditve za društvo in za vse kanadske Slovence. Za njim je prebral slavnostni govor tajnik Ivan Dolenc. Govoril je o izseljencu in njegovem odnosu do slovenskega pesnika, o živi potrebi ohranitve vezi z našim kulturnim izročilom. Pozval je množico, ki se je zbrala okrog spomenika, »Slovence iz vseh mogočih slovenskih svetov«, k strpnosti in sodelovanju na kulturnem področju. »Spomnimo se, da smo tudi mi sredi Kanade (ali Amerike) živ del Gregorčičeve velike domovinske in narodne skrbi; spomnimo se, da v tem smislu prav nikoli nismo bili izseljenci, in da se tudi jutri ali pojutrišnjem iz slovenstva izseliti ne moremo!«

Predsednik je nato odkril kip Simona Gregorčiča, delo akademskega kiparja Zdenka Kalina, medtem pa se je v ozadju oglasil sekstet lepih moških glasov, poln domotožja, in zapel »Pa se sliš'«.

Spomenik je bil odkrit s predsednikovimi besedami: »Simon Gregorčič — zdaj si nam še bližji!« Zbrano občinstvo se je zagledalo v pesnikov čisti obraz. Moč umetniškega iz-

raza, vgrajenega v doprsni kip, jih je prevzela. Na stotine ljudi je zaploskalo. Sledila je razlaga Štefana Humarja, kako bo še dokončno urejeno okolje in kaj bo na plošči spomenika. Nagovor je vseboval tudi javno zahvalo Slovenski izseljenski matici za vsestransko pomoč pri postavitvi kipa in kiparju Zdenku Kalinu za njegovo impresivno delo.

Prisotni se niso mogli odtrgati od spomenika, čeprav bi se naj spored takoj nadaljeval na lepem novem odru v dolinici. Fotografiranja in filmanja ni hotelo biti konec. Številni posamezniki in skupine so takoj hotele imeti svojo spominsko fotografijo — pred Simonom Gregorčičem.

Tretji del slavnostnega sporeda, ki je obsegal nastope kulturnih skupin, je začel g. Mirko Mazora z orisom Gregorčičevega življenja in pomena njegovega pesnenja za svoj narod.

Danica Dolenc je nato v narodni noši recitirala pesem »Soči« — doživeto in s tolikšno izrazno silo, da so poslušalci zajokali. Pevski zbor »Simon Gregorčič« pod vodstvom pevovodje Ignaca Križmana je potem ubrano zapel tri Gregorčičeve pesmi in eno narodno, med drugim tudi »Stoj, sončece, stoj« — in množica je novi zbor sprejela z burnim odobravanjem.

Katica Maligoj je nastopila s pesmijo »Oj, zbogom ti planinski svet«, katere zadnja kitica bo na spomeniku.

Recitira Danica Dolenc

Sledil je lep sprejem članov pevskega zbora »Zarja« iz Clevelanda. Skupino je predstavil predsednik Andrew Turkman, v duetu sta zapeli Josephine Turkman, pevovodkinja zbora, in Jennie Mramor, na harmoniki ju je spremljal Frank Mramor, ostali pevci pa so pridno pomagali.

Plesna skupina »Nagelj« iz Toronta je za zaključek tega dela sporeda izvedla nekaj ljubkih narodnih plesov. Prisrčnost slovenskih fantkov in deklic v narodnih nošah je požela glasen aplavz. Skupino vodi Ciril Soršak.

Potem so se zvrstili na odru pozdravi gostov in sodelujočih društev oziroma skupin. Prvi je pozdravil zbrane znani in spoštovani slovenski kulturni in društveni delavec iz Clevelanda Frank Česen. Zastopnikom slovenske Kanade je povedal nekaj resnih in šaljivih besed o kulturnih dosežkih slovenskega Clevelanda. Frank Česen je dopolnil 85. leto starosti, a se je vseeno v avtu pripeljal na kanadsko stran, ker se mu je zdelo, da ne sme zamuditi te prireditve. Publiki se je pri priči prikupil, komaj je stopil pred mikrofona. Njemu pa so sledili še drugi pozdravi.

Sledila je še prosta zabava s plesom. Igrali so »Veseli Pomurci« iz Hamiltona.

Tako lahko rečemo, da je slavnost 22. junija zelo lepo uspela. Prireditev je bila v marsičem edinstvena za slovensko-kanadski svet. Kar nekaj stvari se je dogodilo ta dan, o katerih bo treba zapisati, da so se zgodile prvič med nami. Prišlo je predvsem do kulturnega dialoga različno mislečih Slovencev. To pa je verjetno tudi največji uspeh te prireditve, ki je bila namenjena vsem Slovencem v Ontariu.

I. D.

Zbrane rojake pozdravlja gost iz ZDA, ugleden društveni delavec in publicist Frank Česen

Nastop slovenske folklorne skupine »Nagelj« iz Toronta

Srečanja

Julija in Stanley iz Floride naša nova naročnika

Med izredno številnimi obiskovalci, s katerimi smo se letos srečali in z mnogimi tudi spoznali na matici, sta bila tudi rojaka Julia in Stanley Starman iz Floride. Dopotovala sta preko Clevelanda v Ljubljano, kjer imata sorodnike. Povedala sta, da sta z obiskom zelo zadovoljna, srečna med svojimi sorodniki in navdušena nad Ljubljano, ki je danes tako drugačna kakor pa je bila včasih. S seboj sta prinesla pozdrave in naročnino za Rodno grudo že za leta 1978 za našo ljubo prijateljico, rojakinjo Josephine Vogrinovo iz New Smyrna Beach na Floridi. Poslala nam je tudi nekaj fotografij za objavo v Rodni grudi. Posnete so bile v Samsuli ob letošnjem praznovanju slovenskega majskega dneva, ki ga je priredil krožek št. 603 SNPJ. Obenem s slikami je rojakinja Vogrinova poslala tudi »Najlepše pozdrave vsem Slovincem po svetu, vsem društvenim delavcem, posebej pa še članom krožka št. 603 v Samsuli.

Še to in ono smo pokramljali z Julio in Stanleyem Starmanom, ki smo ju zatem z veseljem vpisali med naša nova naročnika. Srčno želimo, da tudi vama, draga rojaka, prinese naša Rodna gruda vsak mesec poleg toplih pozdravov iz domače dežele tudi obilo prijetnega razvedrila.

Trije rodovi v »starem kraju«

Že konec maja smo prejeli pismo iz Joliet, Wis., v katerem nam je napovedala obisk rojakinja Josephine Erjavec, ki nas je obi-

skala tudi pred dvema leti in je bil tisto njen deseti obisk Slovenije. Sporočala nam je, da prispe drugi torek v juniju na obisk v Slovenijo najprej njena starejša hčerka Olga Ancel s svojo družino. Olga, ki je zelo delavna članica glavnega odbora Slovenske ženske zveze, kjer ima več pomembnih zadolžitev, je bila zadnjikrat na obisku v Sloveniji kot sedemnajstletno dekle. Njen soprog pa je to pot prvič obiskal Evropo. Z njima so pripotovali še njuni otroci: 12-letni sin Andrej, 16-letna hčerka Marija in 22-letna hčerka Karol, ki je bila že lani pri nas. Družina se je najprej ustavila v Nemčiji pri starejši hčerki (sestri), ki z možem, zaposlenim pri ameriški armadi, živi tam že pet let. Zatem so šli na krajše potovanje po drugih deželah, končno pa so se ustavili pri svojcih v Sloveniji. Ko so se vračali, so se na letališču Brnik 1. julija srečali s starši Josephine in Jožetom Erjavcem, ki sta z vnukinjo Rosanne in njeno mlado prijateljico takrat prispeli v Slovenijo.

Tako so bili letos kar trije rodovi Erjavčevih na obisku v Sloveniji. Srečali smo se tudi na matici — z družino Anclovih in z Erjavčevimi. Z Erjavčevimi pa zatem še na pikniku 4. julija v Školji Loki in zatem 19. julija v Kamniški Bistrici. Vnukinja Rosanna Ruth, ki ji je zdaj trinajst let, se je s svojo mlado prijateljico povzpela tudi na Šmarno goro ter si z njenega vrha ogledala Ljubljano.

Erjavčevi so bili letos ena najbolj številnih družin iz ZDA, trije rodovi iz enega debla, ki je letos obiskala stari kraj. Hvala za obisk in lep pozdrav.

Cerkev v Novi Oselici na koncu Poljanske doline

Primerjava slovenskih zvonov z znanimi in skrivnostnimi afriškimi bobni tam-tam ni brez osnove. Oboji na specifičen način nekaj sporočajo. Tam-tam bobne in zvonove (pa tudi tovarniške sirene, šolske zvonce, avtomobilske hupe, trobente pri vojakihi itn.) uporabi posameznik ali skupina ljudi, da drugim v svoji bližnji ali daljni okolici nekaj sporoči, pove, oznani, jih opozori na kaj ali jim nekaj zapove.

Slovenski zvonovi niso zgolj zato, da preljube vernike opozarjajo na molitev in jih kličejo k verskim obredom. Zvonovi tudi napovedujejo čas: oglase se ob sedmih zjutraj, potem opoldne in pa zvečer, ko se zmračí. Včasih so oznanjali tudi trenutek, ko se je zdanilo (»dan zvoni«), ob petkih tudi tretjo uro popoldne, ob sobotah in v dneh pred prazniki pa tretjo (pozimi) ali četrto (poleti) popoldansko uro. Kmetje na polju so se včasih glede odhoda domov, glede časa za kosilo, za pripravo kosila, pa glede krmljenja živine itd. v veliki meri ravnali prav po času, ki so jim ga merili in sporočali zvonovi. Starejši kmetje se še vedno niso navadili, da bi s seboj na delo jemali ročno ali žepno uro (ta je za prosti čas, za nedelje in praznike pa za izlet, za obisk mesta ipd.), zato še vedno lahko slišimo: »Ko bo poldne zvonilo, gremo domov!«

Sporočila od vasi do vasi

Zvonovi prenašajo iz kraja v kraj tudi različna druga sporočila: da je nekdo umrl, da je ogenj zajel hišo in gospodarsko poslopje,

Sporočila, ki so živa še danes

Kaj govore zvonovi

da se pripravlja huda ura itd. Ob požaru zvoní zmedeno in dolgo, tako dolgo, dokler tisti, ki je požar prvi opazil, ne skliče skupaj dovolj ljudi za pomoč. »Plat zvona« pred hudo uro menda prežene hudourné oblake; takrat zvonijo z velikim zvonom tako, da kladivo udarja le na eno stran.

Smrt napoveduje ponekod poseben, majhen zvon z visokim glasom (navček), ki ga drugače sicer ne uporabljajo, druge pa kar vsi trije zvonovi. S posebnimi znaki sporočajo daleč v sosednje vasi, kdo je umrl: če umre mož, se z malim zvonom (ki mu npr. v Mostah pri Komendi pravijo »cingle«, v Naklem »cinglink« itd.) pri zvonjenju dvakrat premolkne, za žensko se premolkne enkrat, če pa je umrl otrok, zvoní brez premolka. Če tega malega zvona v kraju ni, potem isto in na isti način sporočajo z velikim zvonom.

Tudi vreme napovedujejo zvonovi — tistemu seveda, ki se spozna na vetrove, ki prinašajo ali napovedujejo dež, mraz, odjugo, lepo vreme ipd. Včasih so kmetje, ki jim je »vreme bog«, o tem veliko vedeli. Tudi zmotili se niso velikokrat. Dandanašnji pa jim je to védenje po zaslugi vremenskih napovedi po radiu in v časopisih že kar precej zakrnelo.

Ob enajstih so Turki nabrusili pete

Nekoč pred leti sem se potikal po Mošnjah, Podvinu in okolici, ko zaslišim, da v cerkvi na Spodnjem Otoku zvoni poldne. Pogledal sem na uro — in bila je šele kakšno

Andreja Trilerja, avtorja tega in številnih drugih zapisov, ki so bili objavljeni na straneh naše revije, ni več med nami. Smrt ga je iztrgala od nas sredi dela in načrtov, tudi o prihodnjem sodelovanju z našo revijo. Ubil se je v avtomobilski nesreči.

minuto čez enajst. Ha, mežnar se je zmotil, sem hitro našel rešitev in se nisem več zmedel za to. Pozneje pa sem zvedel, da na Spodnjem Otoku vsak dan zvoni poldne ob enajstih. Starejši domačini še vedo povedati, zakaj tako. Zvonjenje poldneva ob enajstih je menda v zvezi s Turki, ki so večkrat napadli te kraje. Vaščani so se pred njimi zahteli v cerkev, za cerkveno obzidje, in se od tam bojevali na življenje in smrt. Nekega dne točno ob enajstih dopoldne pa so Turke premagali. Ena inačica legende pravi, da so zvonovi takrat kar sami začeli zvoniti, druga pa, da so ljudje začeli zvoniti z vsemi zvonovi od veselja, ko so videli, kako Turki beže. Kakorkoli že, od takrat, v spomin na zmago, še vedno zvone poldne ob enajstih.

Podobno sporočilo je kranjski »Glas« zapisal za vasi osrednje Poljanske doline. Pri Sv. Križu namreč že od nekdaj zvoni poldne ob enajstih in nekateri menijo, da zato, da to opomni gospodinje, ki so na polju, da je čas za kuhanje kosila. Nekdo je nekoč menda umrl za lakoto — ker je gospodinja prepozno pripravila kosilo, pa je od tistikrat zvonjenje poldneva ob enajstih opozorilo, da se kaj tako strašnega ne sme več zgoditi. Verjetno pa je, menijo drugi, da je to prav tako spomin na zmago nad Turki, na zmago spet točno ob enajstih dopoldne.

Tudi v Škofji Loki so menda včasih zvonili ob enajstih dopoldne, vendar le v postu, ko so jedli le dvakrat na dan. O tem piše dr. Niko Kuret v knjigi Praznično leto Slovenec, I. del. Pravi, da so ob enajstih zvonili z malim zvonom »mlinarjem, da bi vedeli pripraviti moko za žgance« ali »kuharicam, da bi hitreje kuhale«, da bo torej prej kosilo, zakaj po želodcu je vsem že kar pošteno krulilo, saj so bili še tešč. V postu je bilo kosilo prvi obrok, drugi pa večerja nekoliko prej kot ponavadi — in to je bilo vse.

Seveda pa je zvonjenje poldneva ob enajstih le izjema. Poldne bodo slovenski zvonovi še naprej oznanjali ob dvanajstih.

Za slovesne prilike (cerkveni prazniki, pogrebi ipd.) se je na Slovenskem razvilo tudi melodično zvonjenje z vsemi zvonovi hkrati in pa »pretrkavanje« (tudi »pritrkavanje«, »potrkanje«). Znano je večje število pravih pravcatih viž, s katerimi so se včasih zlasti fantje kar skušali med seboj, kdo jih bo bolje »zaigral« in kdo jih zna več. Menda tako lepo, tako melodično, tako skladno kot na Slovenskem ne zvonijo in ne pritrkavajo nikjer drugje po svetu.

Andrej Triler

Veličasten sprejem Tekaučeve skupine v Kočevju

Frank Tekautz pozdravlja čakaajoče na letališču Brnik. Na desni predsednik SIM Drago Seliger

Še posnetek s sprejema v Kočevju (zgoraj)

Veselje ob prihodu v domovino njihovih staršev

Največja skupina

Frank Tekautz, čil 70-letnik iz Chisholma v Minnesoti, je letos pripeljal v Slovenijo doslej največjo skupino, ki je kdajkoli obiskala stari kraj iz Združenih držav Amerike. Kar 460 popotnikov je zbral v svoji okolici in jih pripeljal na letališče Brnik, ne z enim letalom, »jumbo jetom«, kot je želel, temveč z dvema velikima letalom. Skupina se je med tritedenskim bivanjem v Jugoslaviji odpravila na več izletov po Sloveniji in na dalmatinsko obalo in povsod, kamor so prišli, so bili prisrčno in slovesno sprejeti. Seveda je bilo v številnih majhnih slovenskih krajih še najbolj prisrčno, saj so mnogi imeli v teh krajih svoje sorodnike, ki so jih pričakali s cvetjem. Kaj vse so si ogledali? Dalmacija, zlasti Dubrovnik, je bila za vse izredno doživetje. Kaj jim je šlo najbolj do srca? Vinska klet na Ptuju ali izredno slovesen sprejem v Kočevju? Dobra domača hrana in pijača ali prijazni, domači ljudje, ki so jih srečevali vsepovsod. Prav gotovo bi nam večina odgovorila, da so jim bili v Sloveniji najbolj všeč odprti, prijazni, gostoljubni ljudje, ki bi storili vse, da bi se gostje v njihovem kraju kar najbolj prijetno počutili. Potovalna agencija Globtour iz Ljubljane je naredila za naše razmere velik podvig, ko je poskrbela za izlete in nastanitev tolikega števila potnikov, za udobne avtobuse in še kaj. Prav gotovo zaslužijo delavci te agencije vse priznanje. Hvala pa tudi vsem, ki so se potrudili z organizacijo sprejemov v posameznih slovenskih krajih, ki bodo mnogim udeležencem izleta ostali nepozabni. Hvala pa tudi Franku Tekautzu, ki si je upal prevzeti tolikšno odgovornost, in prav tako tudi za njegove tople pozdravne besede na letališču, na izseljenkem pikniku in še kje. Sam je dokazal, da je zaveden Slovenec, dokazal je, da »kri ni voda«, kot je sam poudaril tudi za druge ameriške Slovence.

Slovenski večer z Edijem Kenikom

Med 20 skupinami ameriških rojakov, ki so v prvi polovici letošnjega poletja obiskali staro domovino, je bila tudi skupina Edija Kenika, ki je pristala na brniškem letališču 1. julija. Še pravi čas, da je lahko z ansamblom The Slogars nastopil v reviji slovenskih ansamblov iz tujine na 20. tradicionalnem pikniku v Škofji Loki. Nato je z dvema avtobusoma rojakov obiskal razne kraje v Sloveniji, od Štajerske do Suhe krajine, od koder izhajajo njegovi starši. Povsod, kjer so se ustavili, je Edi zapel in bil prisrčno sprejet; na Ptuju, v Mariboru, na Otočcu, v Črnomlju in Ribnici, povsod so mu poklonili šopek nageljnov in prisrčno dobrodošlico.

Delavsko prosvetno društvo Svoboda — Tomaž Godec v Bohinju je v okviru svojega poletnega turističnega programa organiziralo koncert Edija Kenika, tega znanega ameriškega Slovence, ki s svojim mogočnim tenorjem že vrsto let osvaja slovensko publiko v Clevelandu in okolici. »Pojem samo slovenske pesmi«, je ponosno izjavil Edi, ko ga je organizator vprašal, kakšne pesmi bo zapel. Slovenske pesmi in besede se je naučil od svojih staršev, svoje petje pa pozneje spopolnjeval pri znanem slovensko ameriškem skladatelju Ivu Zormanu. Še danes je član pevskega zbora »Glasbena Matica«. Nastopa v vrsti glavnih vlog na mnogih koncertnih in opernih predstavah. Bohinjski kot »Pod skalco«, kjer je Edi ta večer nastopal, je prvič v letošnji sezoni odprl vrata za prireditve. V uro in pol trajajočem programu, katerega je dopolnjevala domača folklorna skupina, je Edi interpretiral pri nas doma že skoraj pozabljene stare slovenske pesmi, ki so z rahlim tujim prizvokom izzvenele še posebno toplo, saj so dale že takoj čutiti, da so se ohranile v slovenskem srcu skozi desetletja daleč v tuji deželi, in so zato toliko bolj dragocene. Gledališki igralec Jože Logar je z izbrano Prešernovo poezijo domiselno povezoval celoten program, ki je pod njegovim umetniškim vodstvom nudil zbranim poslušalcem prijeten večer slovenske glasbe in poezije.

Korak do samostojnosti

zmogel vse tiste napore, ki jih terja šola: od sposobnosti hoje in vztrajnosti, da otrok pride do šole, do zahtev, da vztraja v šolski klopi več ur, ter da je sposoben daljše koncentracije, ki jo zahteva učni proces. Otroci šibkega zdravja ali telesnega ustroja vseh zahtev učnega procesa ne zmorejo. Posledice so znane, saj uniči prevelik napor še tiste sposobnosti, ki jih otrok sicer ima. Slabša fizična sposobnost otroka vpliva tudi na hitrost dojemanja nove snovi, kar vse lahko slabša učni uspeh v šoli.

Toda, da bi otrok zadostil zahtevam šole in učno-vzgojnega procesa, mora biti tudi socialno in čustveno zrel, da prenese napore delovnih zahtev, s katerimi se srečuje v novem okolju. Socialna zrelost terja od otroka sposobnost vključevanja v kolektivno življenje, sposobnost sodelovanja z vrstniki, sprejemanje nalog in izpolnjevanje le-teh. Kajti kolektivno življenje v razredni skupnosti terja od otroka tudi bolj zrelo čustvovanje, ki zagotavlja sposobnost prenašanja porazov, uspehov, prvih preizkušenj tovarštva, ki se kaže v pomoči sošolcu ali sošolki.

Zahteve po socialni in čustveni zrelosti pred vstopom v šolo včasih zanemarjamo ali celo omalovažujemo. To navadno izrazimo s trditvijo, da smo tudi mi začeli s šolanjem, ko smo pač bili stari sedem let in nihče ni preveč spraševal o vseh teh zahtevah, ki jih danes postavljajo pred otroka. In vendar dejstva sedanjosti ne moremo spremeniti. Nasprotno, še upoštevati ga moramo, če hočemo svojemu otroku zagotoviti skladen razvoj in zorenje.

Še bolj pomembno dejstvo je, da smo za otrokovo zrelost v veliki večini primerov odgovorni prav mi odrasli oziroma starši. Kajti z vzgojo pripravljamo že v predšolski dobi otroka bolj ali manj uspešno na začetek šolanja. Kako?

Naj nam pove sama Majina mama: »Učiteljica v šoli mi je povedala, da naša Maja slabo napreduje. Zdaj bo šla v drugi razred osnovne šole. Že v prvem razredu mi je večkrat rekla, da je strašno otročja, da ima z njo velike težave v razredu. Razlagala mi je, da Maje sošolci in sošolke nimajo radi, ker hoče vse zase, v vsakem primeru hoče biti prva in da njeno obvelja. Zelo težko da se vključuje v skupno življenje, da tudi ne prenese zahtev, ki jih postavljajo pred njo. Za vsako »figo« se joka in če ji kaj ni prav, plane v jok kot triletni otrok.«

Vsa ogorčena je Majina mama pripovedovala, kakšne težave je imela njena Maja z učiteljico in šolo. Med drugim je povedala še to, da je učiteljico lepo opozorila že na začetku prvega razreda osnovne šole, naj bolj pazi na Majo, ker je izredno občutljiv otrok. »Vidite, mojih navodil učiteljica ni upoštevala, potem pa ni nič čudnega, da

Milenko Pegan: Deklica

ima Maja takšne težave, da sem jo letos komaj prepričala, da gre nazaj v šolo!«

Tako je pripovedovala Majina mama. Niti za trenutek ni pomislila, da je s svojim pretiranim varovanjem Maje prispevala k njeni slabši socialni zrelosti. V predšolski dobi se je toliko bala zanj, da je ni pustila nikamor. Med opravi, ki so bili nujni, je imela sosedo, ki je varovala Majo. Ni dovolila, da bi se igrala z drugimi otroki, ker je bila prepričana, da bo z intenzivnim ukvarjanjem prispevala k boljšemu razvoju. Res je mama veliko prispevala k Majinemu razvoju: Maja je že v predšolski dobi poznala vse črke, tudi pisati je znala velike tiskane črke. Mama je pomagala, da je bila Maja intelektualno zelo dobro razvita, hkrati pa jo je prikrajšala za socialno zrelost, ki si jo otrok pridobiva le v vsakdanjih odnosih in izkušnjah z vrstniki. Zato pa Maja kljub visoki inteligentnosti v šoli ni uspevala, ker zaradi svoje čustvene nezrelosti — pretirane občutljivosti — ni zmogla vseh zahtev vzgojno-izobraževalnega procesa.

Če smo ravnali podobno kot Majina mama, se pripravimo na morebitne težave, ki pa jih lahko ublažimo že s spoznanjem, da otrok potrebuje družbo vrstnikov. Zato pa budno spremljajmo prve korake v šoli, da priskočimo našemu otroku na pomoč ob pravem času.

Azra Kristančič

Po bolj ali manj uspešno preživetih poletnih počitnicah, spočiti ali pa prijetno utrujeni, se navadno z obnovljenimi močmi lotimo svojega vsakdanjega dela. V naši vsakdanjosti pa imajo pomembno mesto tudi naši otroci. Poleg raznih potreb, ki jih terja zdrav razvoj otrok, in katere skuša zadovoljiti po svojih močeh vsak izmed nas, so v življenju naših otrok obdobja, ki zahtevajo od staršev in odraslih oseb posebno pozornost. Zdaj, ko so dopustniški dnevi za nami, ko smo se zadovoljni vrnili ponovno v kraj, kjer živimo, nas čaka pomembna priprava in velika skrb: otrokovo šolanje.

Začetek otrokovega šolanja je izredno pomemben korak. Pomembnosti tega prvega koraka, srečanja s šolo, se odrasli marsikdaj niti ne zavedamo. V življenjski naglici, potopljeni v skrb našega vsakdana, morda nehote zanemarimo izredno pomembno psihološko zahtevo po vživljanju v otrokovo doživljanje. Tako kot je za nas bilo pomembno prvo srečanje s službo ali prvo srečanje s tujino, je za našega otroka pomembno prvo srečanje s šolo. Od prvega ugodnega ali neugodnega srečanja s šolo je odvisen otrokov odnos do vseh nadaljnjih zahtev po učenju in pridobivanju novega znanja. Šolsko življenje zastavlja otroku vrsto zahtev, ki jih le-ta mora izpolnjevati.

Včasih smo presenečeni, ko slišimo govoriti strokovnjake, da mora biti otrok, ko začne s šolanjem, telesno zdrav. Začuden imamo že pripravljen ugovor: »Saj že ima možgane v redu, sicer pa v šoli ne bodo imeli telesnih vaj, ampak se bodo učili!«

Zahteva po telesni zrelosti pa je izredno pomembna, saj zagotavlja otroku, da bo

Naše ameriške organizacije v pomoč Slovenskemu raziskovalnemu inštitutu

Znani dopisnik in društveni delavec Louis Kaferle iz Clevelanda v Prosveti z dne 21. maja obširno poroča o sestanku, ki je bil 26. aprila v Slovenskem narodnem domu na St. Clair cesti v Clevelandu. Sestanek je sklicalo vodstvo Slovenskega raziskovalnega inštituta v Ameriki (Slovenian Research Center of America), udeležili pa so se ga predstavniki enainpetdesetih slovenskih organizacij in ustanov.

O široko razvejanem delu slovenskega raziskovalnega inštituta, ki ga vodi univerzitetni profesor dr. Eddy Gobetz, smo v Rodni grudi že večkrat pisali. O raziskovalnem, vzgojnem in publicističnem delu in programu inštituta je na sestanku poročal njegov ravnatelj dr. Eddy Gobetz. Inštitut razpolaga danes z najbolj izčrpnim arhivom dokumentarnega gradiva o doprinosu Slovencev Ameriki in tudi drugim državam po svetu. Inštitut je pripravil številna predavanja o Slovincih, slovenski kulturi in doprinosu na drugih področjih, ki so jih imeli na številnih lokalnih in centralnih univerzah ter na radijskih in televizijskih programih v ZDA. Inštitut in z njim povezana ustanova EURAM Books sta doslej izdala ali posredovala izdajo nad sedemdesetih knjig in publikacij s teksti s področja slovenske književnosti, kulture in zgodovine. V tisku je več obsežnih del, pripravljen za tisk je tudi sodoben učbenik za pouk slovenskega jezika. Ravnatelj opravlja vse delo za inštitut po svojem rednem poklicnem delu na kentski univerzi, kjer poleg službe brezplačno vodi tudi na treh do štirih sekcijah pouk slovenskega jezika. Zaradi obsežne korespondence, pisanja, predavanj in drugih dolžnosti je zelo na tesnem s časom. Prosil je, da naj mu vsakdo pomaga po svojih močeh in razloži tudi drugim, da takšna dela, za katera imajo pri drugih narodnostih najete posebne uslužbenice, Slovenci opravljajo brezplačno poleg svoje redne zaposlitve. Po živahni razpravi so na sestanku sprejeli sklep, da bodo slovenske ameriške organizacije Slovenskemu inštitutu pri njegovem delu čimbolj pomagale. V ta namen so izvolili štirinajstčlanski pomožni odbor, ki bo sodeloval z glavnim odborom pri njegovem delu in skušal z njim reševati trenutne probleme.

V odbor so bili izvoljeni:

Stanley Zalar, predsednik šolskega odbora v Fairportu, O., dr. Louis Kotnik, dekan za znanost in gospodarstvo na Cuyahoga Community College, Josephine Zakrajšek, predsednica društva Naprej št. 5 SNPJ in tajnica glavnega odbora Progresivnih Slovencev, Jennie Zaman, članica glavnega porotnega odbora SNPJ in tajnica društva Mirni raj št. 142 SNPJ, Frances Zeitz, nekdanja predsednica Slovencev American Club, direktorica mladinskih aktivnosti Slovenske ženske zveze, Louis Kaferle, nekdanji predsednik in organizator Cankarjeve ustanove, član društva št. 142 SNPJ, režiser in publicist, Frances Maurič, članica gospodinjstevskih odborov, clevelandske federacije društev SNPJ in društva Comrades št. 566 SNPJ, Louis Jartz, dopisnik Prosvete, član društva št. 53 SNPJ, Doris Sadar, okrajna ravnateljica SNPJ in tajnica društva Naprej št. 5 SNPJ, Vincent Lauter, ustanovitelj in tajnik Slovenske ameriške korporacije in vodja slovenske šole v Barbertonu, O., Joseph Jerkič, predsednik društva Kras, št. 8 AMLA, odbornik več drugih društev, Elsie Rudman, predsednica Eickliffe Bicenten Commission in knjižničarka, Janez Zupan, pisatelj in izumitelj, inž. Joe Zelle, podpredsednik »Slovenian Mission Aid«, prof. Florence Unetich.

Pomožnemu odboru načeljujejo: Stanley Zalar, predsednik, Joe Zelle, podpredsednik, Milena Gobetz, tajnica, Florence Unetich, zapisničarica, dr. Eddy Gobetz, ravnatelj, inž. Louis Prasler, odbornik.

Naša naročnika Starčeva iz Clevelanda, ko sta lani slavila 50-letnico poroke in 50-letnico bivanja v Združenih državah Amerike. Čeprav malo pozno, jima iskreno čestitamo k obema jubilejema.

Josepha Durjave ni več

Z žalostjo smo zvedeli, da ne bomo na matici nikoli več brali njegovih lepih pisem, da se ne bomo nikoli več srečali z našim dragim prijateljem, prizadevnim požrtvovalnim zastopnikom Rodne grude in Slovenskega koledarja Josephom Durjavo iz Euclida, Ohio. Zvedeli smo, da je 8. maja v euclidski bolnišnici umrl po dolgotrajni bolezni.

Bil je primorski rojak. Pred 79 leti se je rodil v vasi Doblar, od koder je odšel v Ameriko leto pred začetkom prve svetovne vojne. Takoj po prihodu se je vključil v slovenska društva, katerih steber je ostal vse do zadnjih let svojega življenja. Nad 50 let je bil član društva Naprej št. 5 SNPJ, ki mu je vmes tudi sedemnajst let predsedoval. Nad petintrideset let je bil član znanega pevskega zbora Slovan in dvajset let tudi predsednik, bil je član in nekaj časa predsednik društva Ribnica št. 12 Ameriške dobrodelne zveze ter soustanovitelj in častni član kluba upokojencev v Euclidu. Pri vseh društvih je sodeloval z njemu lastno zavzetostjo in požrtvovalnostjo in zato je njegova izguba tembolj nenadomestljiva. Nad štirinajst let je bil v svojem okrožju tudi vnet zastopnik za Prosveto, ki ji je pridobil marsikaterega naročnika.

Po poklicu je bil strojnik. Zadnjih dvajset let pred upokojitvijo je bil zaposlen pri Adressograph — Multigraph korporaciji. Za njim žaluje poleg številnih prijateljev soproga Pauline, hčerka Lillian z družino, vnukinji, brat in sestra v Sloveniji in še več sorodnikov. Vsem izrekamo iskreno sožalje!

Bil je kremenit Slovenec — ohranili ga bomo v častnem spominu!

otroci berite

Kajetan Kovič

ČESA JE ŠE FANTU TREBA

Česa je še fantu treba?
Ladjico in mlin ima
in kolo in pa medveda,
ki s trebuhom godrnja,
muco, ki navzkrižem gleda,
zvestega čuvaja — psa;
česa je še fantu treba,
ali nima še vsega?

Bi mogoče rad letalo,
da v veselje poleti,
da na luno odpotuje
na dopust za teden dni,
da utrinek zlati zgrabi,
ko utrga se z neba
in potem ga uporabi
za elektriko doma?

Kaj je fant tako nestrpen?
Kam se mu tako mudi?
Če bi rad krmaril ladjo,
mora znati sto stvari,
mora šteti, mora brati,
mora pisati lepo,
sicer ladja ne ponese
ga nikoli pod nebo.

In zato je fantu treba
najprej v šolo, da spozna
prave črke in številke,
kraje našega sveta,
da bo zvedel, kaj bilo je,
preden on se je rodil,
kdo je parni strojček znašel,
kdo Ameriko odkril.

Če ne bo lenoba lena,
fant postal bo učenjak,
zvezdno ladjo bo krmaril
skoz veselje brez napak.
A prijateljem ostane
zvest do konca svojih dni:
muca, medved, kuža Floki
bodo z njim na Luno šli.

Drago Kumer

Veseli pastir

Tonček je bil sin železničarja.
V počitnicah je z očetom hodil na delo.
Prešteval je vagone vlakov, ki so vozili
mimo, včasih pa se je sklonil nad tir,
prisluhnil in nekje daleč je v tiru močno
bobnelo.

— Oče, kaj pa je to?

Tudi oče se je sklonil nad tir prisluhnil
ropotu in rekel:

— Vlak bo vsak čas tu, bodi previden!

In res je vlak pridrvel. Dim je prepredel
nebo, izpod lokomotive je sikala para;
potniki so gledali skozi zaprta okna in
jima mahali v pozdrav.

Pokosila sta travo ob tiru, jo posušila in
odpeljala domov; hrana bo zajčkom po-
zimi.

Prišla je jesen in trava je znova porasla.
Tonček je rekel očetu:

— Kozico bom gnal na pašo.

Koza Belka je bila vsa bela, imela je dol-
go gosto dlako, na glavi dva ostrata rožička
in štiri drobne nožice. Tonček jo je gledal
in žarel v veselju.

Privezal jo je na vrstico in vsako popold-
ne z njo hodil na pašo. Skromno je pazil,
da ni Belka hodila po tiru, da je bila paša
kar najbolj varna in sladka; sedel je daleč
od tira in na ves glas pel:

Pasi se, pasi, kozica,
saj je mehka travica . . .

Potem si je Tonček zaželel, da bi imel več
takih kozic, saj je bilo trave dovolj; škoda

če bi zgnila pod snegom. Legel je v meh-
ko otavo, vihtel prste in štel.

— Ena kozica in ena kozica sta dve kozi-
ci in ena kozica so tri kozice . . . Nekega
dne pa je Belka legla pod košati grm, nič
več ni mulila sočne trave ob tiru, otožno
je povešala oči in na ves glas meketala.

— Meee, meee, meee . . .

Tončku je zastalo srce, k Belki se je sklo-
nil, z roko ji je razčesaval dlako na vratu
in ji govoril:

— Belka, moja Belka, vstani in pasi se,
lačna ne moreš domov . . .

Belka pa je kar naprej jokala, kakor da
kliče na pomoč; nekaj se bo gotovo zgo-
dilo.

Tonček je tekel domov, k očetu, povedal,
kaj se z Belko godi, oče pa je vrgel na
voziček nekaj sena in skupaj sta odhitela
k železniškemu tiru.

Joj, kaj se je med tem časom zgodilo!
Trije mladi kozlički so ležali v travi! Bel-
ka je stala in se sklanjala nadnje in jih
sušila z jezikom. Zdaj ni več meketala,
svetlo so sijale njene oči.

Oče je kozličke zdeval na voziček v meh-
ko otavo. Potem so počasi odšli proti do-
mu. Belka je ponosno stopala za vozič-
kom in gledala svoj ljubljeni zarod.

V tem je pripeljal večerni vlak in potniki
so zvedavo odpirali okna. Tonček jim je
mahal v pozdrav, gledal tri male kozice
in klical:

— Juhej, jutri spet gremo na pašo!

Lili Novy

ČEBELE

Vse lipe so cvetele,
čebele in čebele
bilè so jih vesele.
Na cvetko so zletele
in sladki med jim vzele,
v satjà ga v panju dele.

»No —

in kdo pa med dobi —?»

Ti! —

Poglejte! Čebele rojé.
Visoko po zraku brné
krog nove kraljice veselo.
A doli jih čaka že panj
in vse bodo morale vanj
potem pa

na delo,

na delo!

Neža Maurer

KAPLJE

Kaplje letijo,
kaplje blestijo,
po strehi umiti
kaplje zvenijo:
Pridi brž ven,
da te pobožamo,
da te umijemo,
da te zbudimo!

Franček Rudolf

GOBICA

Dež pada, pada, pada,
goba rase, rase, rase.
Naokrog stojijo smreke,
mokre, ker so brez obleke,
čudijo se gobici:
»Kje pa si prej bila?«
»Čakala sem dežja,
ker sem žejna bila.«
Dež pada, pada, pada,
gobica rase, rase, rase ...

Krožek mladih dopisnikov

Moje rodno mesto

Pod gradom stoji belo mesto z visokimi stolpnici, hišami, nebotičnikom, gledališči, šolami, bolnišnicami, tovarnami, ki jih ovija zelenkasta reka. Tuljenje siren, hupanje avtomobilov, ponujanje prodajalcev, glasno govorjenje, kričanje otrok in neprestani ropot, ki prihaja s cest in tovarn, se dviga nad mojim rodnim mestom. Ali uganete njegovo ime?

Če ne uganete, vam pa povem kar sam: to je moja ljuba Ljubljana.

Andrej Vizjak
4. razred slov. dop. šole
München

Dogodek med počitnicami

Med počitnicami smo bili v Ljubljani. Nekega lepega jutra smo se namenili, da gremo na hribe. Do Triglavskih jezer.

Sorodniki so nas že čakali in tako smo si naredili nahrbtnike in se odpeljali v Bohinj. Vse bolj upehani in žejni smo po nekaj urah korakali po ozkih poteh v goro. Stric je navezal brata in bratranca, ker je pot tu in tam vodila mimo nevarnih prepadov. Tudi nekaj studentov smo srečali na poti. Končno — hura! Premagali smo Komarčo. Prečudovit pogled je bil na Bohinj in na Črno jezero. Po kratkem počitku smo se odpravili do koč pri Sedmerih jezerih. Ob zori smo potem premagovali najtežji del poti, Štabce. Kar malo strah nas je bilo, ko smo se ozrli na plezalni predel. Ko pa sem se zadnja povzpela do Tičarice, sem bila poplačana za ves napor. Vse dopoldne smo hodili, zatem pa smo se pri studentu ustavili in pomalicali. Zatem pa smo naredili napako, da smo se razšli. Tako smo se zgubili. Stric je šel za mamico, ki je po njegovih navodilih odmarširala v napačno smer. Midve s teto pa sva šli za očijem in bratom, ki sta čakala v koči, od koder smo imeli le še uro hoda do Bohinja. Po srečnem naključju nas je znanec v Bohinju končno spravil zopet skupaj. Ko smo prispeli v Ljubljano, so nas seveda hudo bolele noge, a vseeno smo si obljubili, da bomo kmalu spet naredili podoben pohod v naše lepe gore.

Tatjana Vizjak
7. razred slov. dop. šole
München

Moj prijatelj

Preden sem tukaj v Nemčiji šel v šolo, sem se bal, kako me bodo sprejeli sošolci. Saj sem poznal le nekega fanta iz hiše, kjer smo stanovali, s katerim sem se učil nemško. Toda bil sem presenečen. Tovarišica je šolarjem razložila, kako je z menoj in vsi so mi pomagali, da sem laže sledil pouku. Moj prvi prijatelj je bil moj sosed v klopi. Pol leta je bil edini, kasneje pa se je še pet drugih fantov sprijateljilo z menoj. Moj najboljši prijatelj pa je ostal še vedno Uroš iz Radovljice.

Ko sem šel v gimnazijo, je le pet sošolcev iz razreda šlo z menoj. Z mojim prvim prijateljem nisem prišel v isti razred. Tako sva se zmerom bolj odtujevala. Ko pa sva se s sošolcem Tonijem, ki je blizu stanoval, dogovorila, da bova skupaj hodila v šolo, sva navezala tesno prijateljstvo. Tako mi je postal bližji kakor Uroš. Prijateljstvo pač ni odvisno od narodnosti. Na žalost naju bo ločil naš povratek v Jugoslavijo. Toda upam, da si bova lahko pogosto pisala.

Mark Pleško
8. razred slov. dop. šole
München

Na počitnicah

Med počitnicami smo bili na morju. v Poreču. Stanovali smo v hotelu Neptun. Zraven je bila slaščičarna, kjer sem si večkrat kupil sladoled. Nekoč, ko je bilo zelo vroče, smo se kopali v plavi laguni. Izbrali smo lep prostor, kjer sva z očitom takoj napihnila gumijast čoln. S čolnom sem se nato takoj odpeljal na odprto morje. Tam sem plaval in iskal na dnu zanimive školjke. Kar sem zagledal na bližnjem otočku gručo ljudi. Zvedel sem, da je tam nekdo utonil. Zelo sem se prestrašil. Nisem se pridružil ljudem, ki so stali okrog utopljenca. Takoj sem se vrnil k staršem in povedal, kaj se je zgodilo. Nikoli ne bom tega pozabil.

David Jurković
7. razred slov. dop. šole
München

Moj domači kraj

Moj domači kraj je Koper. Tam sem se rodila. Leži ob Jadranskem morju. Ima potniško in tovarno pristanišče. Poleti prihaja v Koper veliko turistov na počitnice. Koper je prijazno mesto.

Karmen Kramberger
slov. dop. šola
München

Moj domači kraj

Moj domači kraj je Portorož. To je majhno mesto ob morju. Vsako leto tam praznujejo portoroško noč. Takrat priredijo velik ognjemet, ki traja pol ure. Lani ob počitnicah sem ga videl. Bilo je zelo lepo.

Andrej Suša
3. razred slov. dop. šole
München

Moj domači kraj

Moj domači kraj je Ptuj. V Ptujju imam sorodnike, prijatelje in znance. Stanujemo na vasi. Ta vas se imenuje Draženci. Za nas otroke je tam posebno lepo, ker še ni toliko avtomobilov kakor v mestu.

Brigita Skaza
3. razred slov. dop. šole
München

Tiskovni sklad

ARGENTINA: Jože Rojc 55.— din.

AVSTRALIJA: Rudi Kužnik 2.— a\$, Helena, Ivan Geric 0,33 Lstg, Anna Vogrinčič 1.— a\$, Ivan Valenčič 1,50 a\$, Tony Resnik 6,08 US\$, Franc Kezmah 0,50 a\$, Pavel Vatovec 16.— din, Karlo Samsa 0,69 Lstg, Joe Pahor 0,85 Lstg, Martin Belec 10.— din, Tone Dolinar 1,40 Lstg, Mirko Zorec 1.— Lstg, Jožef Mavrič 2,50 Lstg, Tončka Slana 1,50 a\$, Rozika Ples 1,50 a\$, Stanley Komjanc 3,30 a\$, Miran Jug 1,90 a\$, Vida Koncina 1,07 Lstg.

AVSTRIJA: Jozef Mautz 20.— Asch, Maria Copek 5.— Asch.

BELGIJA: Rudolf Flere 60.— Bfr, Karel Romih 65.— Bfr, August Baričič 130.— Bfr, Joseph Mazil 10.— Bfr, Francka Kovše-Kalan 49.— Bfr, Ivanka Janežič 75.— din, Alojzij Žnidaršič St. 15.— din, Avgust Tanšek 40.— Bfr, Jožefa Globevnik 55.— din.

FRANCIJA: Anton Poje 15.— FF, Ferdinand Pinter 10.— FF, Jean Jelen 7.— FF, Ivan Sternad 5.— FF, Maria Grussemer 30.— FF, Anton Škruba 14.— FF, Jože Simončič 7.— FF, Gabrijel Jamnik 30.— din, Štefan Kogej 4.— FF, Jože Komljanc 18.— FF.

HOLANDIJA: Franc Selič 4.— Hfl, Franc Gril od skupine obiskovalcev 100.— Hfl, Milka Oonix-Martinčič 4.— Hfl, Loti Kur-nig-Beckers 4.— DM.

ITALIJA: Alojzija Robida 25.— din.

JUGOSLAVIJA: Ivan Sladič 21.— din, Lojzka Debeljak 160.— din.

KANADA: Cilka Kralj 1.— can\$, Mary Perushek 2.— can\$, John Gornick 1.— can\$, Ivanka Jovanovič 1.— can\$, Milan Bizjak 7,85 can\$, Rezka Mahne 1.— can\$, Janez Premrl 2.— can\$, Ema Horvat 1.— can\$, Vinko, Marija Močnik 2.— can\$, Julijana, Alojz Avenik 2.— can\$, Ivanka Francelj 3.— can\$, Jakob Kolarič 1.— can\$, Josef Gregori 4.— can\$, Walis Mekinc 1,80 can\$, Anne Carr 8.— can\$, Rudi Krnjak 2.— can\$, Antonia Lubey 1.— can\$, Ivan Nemanich 1.— can\$, Slavko Saksida 4.— can\$, Jože Žibert 2.— can\$, Frank Mramor 1.— can\$, August Golob 2.— can\$, Frank Bremšak 2.— can\$, August 1.— can\$, Angela Svetanic 1.— can\$, Jakob Cafuta 5.— can\$, Franz Kreiner 3.— can\$, Frank, Silva Vrechar 1.— can\$, Štefan Plevel 1.— can\$, Frank Verhovšek 6.— can\$.

NEMČIJA: Daniel Jereb 4.— DM, Rudi Pirc 2.— DM, Ernest Jamšek 25.— din, Jožica Grilc 7.— DM, Ignac Tomažič 4.— DM, Božidar Cesar 2.— DM, Hedvika Michulski 80.— din, Johann Mesaretz 2.— DM, Stanislav Pustovrh 2.— DM, Marie

Viller 4.— DM, Anton Gorše 4.— DM, Marija Rojca 2.— DM, Alojz Jakš 3.— DM, Boris Weinberger 3.— DM, Erika Leist 4.— DM, Maria Stumberger 4.— DM, Rezika Štefanič 2.— DM, Maria Schnell 5.— DM, Anton Strakl 4.— DM, Ignac Golob 4.— DM, Janez Mlinar 5.— din, Norbert Ogrin 4.— DM, Maria Schopf 15.— din, Cvetko Černigoj 4.— DM, Ivan Centa 2.— DM, Hasan Silahić 4.— DM, Angela Riedl 4.— DM, Josef Kastelic 15.— din, Lidija Barba 30.— din, Milan Marcijan 3.— DM, Kati Golič 4.— DM, Ciril Podmilščak 2.— DM.

ŠVEDSKA: Josef Kragelj 6.— Skr, Frida Perkman 1.— Skr, Ferdinand Urbančič 8.— DM, Maria Benedik 50.— din, Janes Slebič 6.— Skr, Vinko Slanič 6.— Skr, Ivan Šebalj 6.— Skr, Ivan Ranzinger 58.— Skr, Anica Borko 15.— din, Anton Krašovec 5.— din, Franc Indolf 6.— Skr.

ŠVICA: Aleksander Gergar 8.— Sfr, Ing. Dušan Florjančič 15.— din, Klara Bertoncelj 30.— din, Bogomir Jejčič 7,50 din.

ZDA — USA: Tončka Opeka 1.— US\$, Anton Logar 1.— US\$, Anne Trdan 1.— US\$, Jean, Ernestina Paik 3.— US\$, Gertrude Trinka 1.— US\$, Mary Grasc 1.— US\$, Milan Bakalic 1.— US\$, Carl Chesnik 1.— US\$, Marica Lokar 2.— US\$, Darinka Tkalec 10.— US\$, Anna Strenfel 2.— US\$, Frank Modic (Ecorse) 1.— US\$, Jakob Zupan in Elica Madison v spomin pok. Katke Zupančič 10.— US\$, Anton Konchan 10.— US\$, prof. Stanley Kamenscek 5.— US\$, Mary Ravnika 30.— din, Edward Tomsic 100.— din, Rose Krainik 1.— US\$, Frank Bizjak 1.— US\$, Elisabeth Fortuna 1.— US\$, Pauline Gusdon 1.— US\$, Maria Novakovič 5.— US\$, Stanley Rogers 10.— US\$, Mrs. Jakob Semich 1.— US\$, Marie Shaver 5.— US\$, Pauline Starc 2.— US\$, Jennie Strumbel 5.— US\$, John Medvesek v spomin pok. Franka Kondricha 5.— US\$, Frances Kapel 5.— US\$, Joseph Smoltz 5.— US\$, Anton Trojar 2.— US\$, Angela Zaitz v spomin na 8. obletnico smrti Franka Zaitza, ki počiva na Žalah 5.— US\$, Mrs. Therese Keržec-Cheyovich v spomin na pok. mater in očeta Terezijo in Franka Kerže 85.— US\$, Frank Hiti 1.— US\$, Ivanka Modic-Sombol 4.— US\$, Paul Bartel 5.— US\$, Joe Gimpley 1.— US\$, Mary Tursich v spomin na pok. mamo z Iga 2.— US\$, August V. Sepetauc 1.— US\$, Joe R. Oblack 1.— US\$, Kati Kral 2.— US\$, Mary Furlan 0,50 US\$, Elsie, Joseph Culkar 10.— US\$, Paula Durjava 2.— US\$, Johanna Mramor 2.— US\$, Joško Jerkič 2.— US\$, Helen Arko 50.— din, Josephine Vogrin 5.— US\$, Ivanka Kapel 2.— US\$, Frances Plesnick 1.— US\$, Ella Samanich 5.— US\$, Frank Sodnikar 5.— US\$, Anton Udovich 2.— US\$, Florence F. Unetic 5.— US\$.

VENEZUELA: Anton Koban 5.— US\$.

Vsi prispevki so bili vplačani do 30. julija 1975. Vsem darovalcem se uredništvo in uprava Rodne grude iskreno zahvalujeta.

Poskusite kdaj tole

Vrancična juha

Zabeljene buče

Krompirjevi piroški

Solata

Vrancična juha

Dva korenčka drobno narežemo, dodamo nekaj cvetov cvetače, drobno narezano zeleno kolerabico ali namesto te pest zelenega graha in seseklano peteršiljevo korenino. Na žlici maščobe prepražimo pol večje, drobno sesekljane čebule, ki ji nato dodamo narezano zelenjavo, 20 dkg goveje, nastrgane vrance in rezino črnega kruha. Vse skupaj solimo, dodamo strok strtega česna ter dušimo tako dolgo, da se zelenjava zmehča. Zatem zelenjavo zaprašimo z žlico moke, premešamo in zalijemo z vodo, kolikor pač juhe potrebujemo. Juha naj še malo prevre, ali jo po potrebi nekaj minut kuhamo. Zatem jo popramo, osvežimo s seseklanim zelenim peteršiljem ter jo ponudimo z opečenimi kruhovimi kockami in nastrganim parmezanom.

Zabeljene buče

Srednjeveliko jedilno bučo olupimo, prerežemo po dolgem ter izdolbimo peščeve. Zatem jo narežemo na 20 cm dolge za prst debele rezine. V kozici zavremo nekaj osoljene vode in vanjo vložimo bučine rezine, ki naj počasi vro največ deset minut. Če je buča mlada, jo kuhamo le pet do šest minut. Kuhane rezine z loparčkom poberemo na krožnik, jih dobro ocedimo in zabelimo z na maslu prepraženimi drobtinami. Zraven ponudimo nastrgan parmezan.

Krompirjevi piroški

Dva dkg kvasa zdrobimo in damo v skodelico, kjer je za dve žlici mlačnega mleka. Pustimo, da kvas vzide. Za testo vzamemo 10 dkg krompirjevega pireja (lahko ga naredimo iz suhega krompirja iz vrečke), 5 dkg margarine ali masti, dva rumenjaka, vzhajan kvas in primerno količino moke, da zamesimo mehko testo, ki ga pustimo, da vzhaja. Vzhajano testo razvaljamo za prst debelo ter narežemo kvadratke. Za nadev sesekljamo šunko, ki ji primešamo malo dobre kisle smetane. Nadev z žlico polagamo na kvadratke in vsakega zvijemo v rolo. Piroške zlatorumeno ocvremo na olju, masti ali drugi maščobi. Ponudimo še vroče.

Novo v juniju

Od 16. do 22. junija je bil letošnji olimpijski teden, v katerem je treba pri vsaki pošiljki plačati še obvezni prispevek za Jugoslovanski olimpijski odbor. Ta prispevek gre v sklad, iz katerega se podpira nastop naših najboljših športnikov na olimpijskih igrah. Za plačevanje tega prispevka je že 2. junija izšla posebna doplačilna znamka za 10 par v nakladi šest milijonov. Na znamki so zastave z olimpijskimi krogi. Tiskala jih je vzhodnonemška državna tiskarna VEB iz Leipziga v večbarvnem ofsetu in v polah po 50 znamk. Njihov papir je krednat, zobčane pa so grebenasto 13 1/2 in 13.

Konec junija je bilo v SR Makedoniji IX. svetovno prvenstvo kajakašev v spustu in XIV. svetovno prvenstvo v slalomu na divjih vodah. Prvo prvenstvo je bilo 24. in 25. junija na reki Radiki pod Mavrovskim jezerom. Tekmovalna steza je bila dolga deset kilometrov in zelo zahtevna. Drugo prvenstvo pa je bilo 28. in 29. junija na reki Treski pri Matki v bližini Skopja, glavnega mesta Makedonije. Tekmovalna proga za slalom je bila dolga 600 m. Tekmovala so moštva iz 18 držav.

Jugoslavija je bila letos že drugič prireditelj svetovnih kajakaških prvenstev na divjih vodah. Že leta 1955 je bilo na znanih savskih brzicah v Tacnu pod Šmarno goro svetovno prvenstvo v slalomu na divjih vodah.

V počastitev tega prvenstva je 20. junija izšla posebna spominska priložnostna znamka za 3,20 din v nakladi 450.000. Na znamki je kajakaš v kanu kajaku. Znamko je natisnila ista tiskarna kot olimpijsko znamko, in sicer v štiribarvnem ofsetu in v polah po devet znamk. Nad vogalnimi znamkami zgoraj in pod njimi spodaj je na belem robu napis »Svetovno prvenstvo v kajaku« v naših narodnih jezikih. Nad srednjo znamko zgoraj je napis »Jugoslavija 1975«, pod srednjo spodaj pa privesek z besedilom: CANOE WORLD CHAMPIONSHIPS.

Znamka je velika 36 × 29 mm, brez belega roba pa 32 25 mm, in zobčana grebenasto 12 1/2.

Od 2. do 21. junija je bil v Portorožu in Ljubljani že III. mednarodni šahovski turnir v spomin dr. Milana Vidmarja, našega šahovskega velikana. Tega turnirja se je udeležil tudi svetovni šahovski prvak Anatolij Karpov, ki je tudi navdušen filatelist. Filatelistično društvo PTT Slovenije iz Ljubljane je za to veliko mednarodno šahovsko prireditev izdalo tudi spominski filatelistični ovitek z dvema priložnostnima poštnima žigoma.

Vaš kotichek

Poizvedbe

IŠČEM HČERKO

Frančiško Lester. Njen naslov iz februarja 1972. leta, ko se je zadnjič javila, je bil:

20 Kelsey Street

ARNCLIFFE 2205

AUSTRALIA, N. S. W.

Vljudno prosim tamkajšnje rojake, če kaj vedo o moji hčerki, da mi sporočijo na naslov:

MARIJA CIGLER

Radlje ob Dravi 234

62360 RADLJE OB DRAVI

SLOVENIJA — JUGOSLAVIJA

IŠČEM BRATA,

ki se ni javil od 1969. leta dalje, star je 34 let, po poklicu električar. Prilagam fotografijo. Njegov zadnji naslov je bil:

FRANC SUKIČ

Elektrohaus

KECK

NAGOLD

DEUTSCHLAND

Vsakogar, ki bi karkoli vedel o njem, lepo naprošam, da sporoči na naslov:

JOŽE SUKIČ

Dolgi most 8 a

61000 Ljubljana-Vič

SLOVENIJA — JUGOSLAVIJA

Hiša v Prekmurju

Takoj vseljivo enodružinsko hišo s sadovnjakom v Dobrovniku — Prekmurje prodam. Ponudbe naj cenjeni interesi pošljejo na naslov uredništva Rodne grude, kjer lahko dobe tudi vse informacije.

PRODAM ENONADSTROPNO VILO z ograjenim vrtom v dobrem stanju na Vinici pri Črnomlju (Belokrajina).

Interesi naj se javijo na naslov:

DR. JURIJA BAUDEK-PODGORELEC

Kržičeva 4, pritličje

61000 LJUBLJANA

SLOVENIJA — JUGOSLAVIJA

Hiša v Krškem

UGODNO PRODAM takoj vseljivo dvostanovanjsko hišo v Krškem.

Informacije na naslov:

FRANC ANDERLUH

Vroenstraat 239

KERKRADE, Bleyerheide

HOLLAND

ali na naslov sestre:

MARIJA KINK

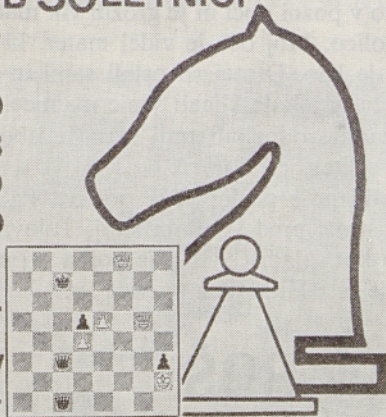
Veliki kamen 11 pri Senovem

68282 KOPRIVNICA

SLOVENIJA — JUGOSLAVIJA

OB 30LETNICI

S
V
O
B
O
D
I
T
V
E

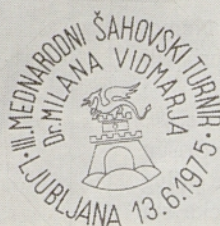
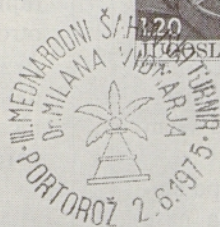

III. MEDNARODNI ŠAHOVSKI TURNIR
V SPOMIN DR. MILANA VIDMARJA
z udeležbo svetovnega šahovskega prvaka
ANATOLIJA KARPOVA

3rd INTERNATIONAL CHESS MEMORIAL
TOURNAMENT »DR. MILAN VIDMAR«

Ljubljana - Portorož, 2.—21. 6. 1975

FD PTT Slovenija, št. 144

FRAN ROŠ

MORAL SEM BITI HANS SKORETZ

Ivan Škorec, gradbeni tehnik, je pripovedoval:

— Tedaj sem bil enajst let star. Stanovali smo v pritličju velikega šolskega poslopja na robu mesta Celja, blizu bolnišnice. Moj oče je bil namreč šolski služitelj. Učencem je zvonil k šolskim uram in jim prodajal žemljice. Pospravljaj je po razredih in pozimi kuril centralno peč. Mama in jaz sva mu pomagala, sestra Jožica pa je bila za to še premajhna. Tedaj smo ugibali: ali bo Hitler napadel Jugoslavijo ali ne?

Dobro še vem: bil je zadnji dan v marcu 1941, ko se je nehal šolski pouk. Učitelji so se poslovili od otrok, a niso vedeli za koliko časa. Popoldne istega dne so vojaki pripeljali več voz slame in jo nastlali po razredih. Potem se je v šoli nastanila množica naših vojakov. Videti je bilo, da so malodušni in nejevoljni.

Iz Ljubljane nam je pisal Milan, moj večji brat. Tam je obiskoval obrtno šolo. Sporočil nam je, da se je prijavil k prostovoljcem. Tudi jaz bi bil to storil, če bi bil starejši.

Naši učitelji in učiteljice so še prihajali na šolo. Upravitelj je pospravljaj po svoji pisarni. Poklical je očeta, mamo in mene, da smo mu pomagali. Reševali smo naše slovenske knjige. Več sto smo jih znosili na šolsko podstrešje in jih založili v globoke kote med tramovjem. Najlepše smo zavili v veliko plahto in še v jugoslovansko zastavo, ki jo je prav tako bilo treba skriti.

Dne 6. aprila so sovražnikovi bombniki v Beogradu pobili več tisoč ljudi in razdejali mnogo hiš. Tudi nad naše mesto so prileteli.

V naslednjih dneh so naši vojaki kar na lastno pest zapuščali šolo. Tudi oficirji so izginili. Vse je bilo izdano in izgubljeno! Na velik petek so Nemci že bili tu. Pridrveli so na motorjih, kamionih in tankih, vsi s čeladami na glavah. Domači izdajalci so vzdigovali roke njim v pozdrav. Na nekaterih hišah so se prikazale fašistične zastave s kljukastim križem.

Še isto popoldne so se z avtom pripeljali pred šolo nemški oficir in dva vojaka. Spremljal jih je sin trgovca iz našega mesta. Oče jih je moral voditi po vsej šoli. Uro pozneje je šolsko poslopje zasedlo več sto Nemcev v zelenih uniformah in črnih škornjih, vsi z orožjem. Dvorišče so napolnili s kamioni in kuhinjami na kolesih. Na šolskem vrtu so se pasli njihovi konji. Povsod se je slišalo surovo vpitje. Pred glavna vrata so postavili stražarje. Po osmi uri zvečer je morala biti tema po vsem mestu in noben civilist ni smel več na ulico.

Peto noč po svojem prihodu so Nemci v našem mestu po stanovanjih pobrali nekaj sto Slovencev, tudi upravitelja naše šole in več učiteljev. Odvedli so jih v zapore.

V Celju je bilo osem šolskih poslopij. Sedem so jih Nemci spremenili v kasarne. Kmalu so iz nekdanje Avstrije prispeli še nemški učitelji in učiteljice.

V šolo, v tisto sredi mesta, so poklicali najprej samo dečke, stare deset do štirinajst let, tudi mene. Na šolskem dvorišču se nas je zbralo 119 fantov. Postavili smo se v tri vrste poleg treh učiteljev. Vsi ti so bili v uniformah. Samo dva dečka sta

razumela njihov jezik. Najprej so nas učili peti neko pesem. Pripovedovali so nam o Hitlerju. Potem smo korakali in tekli. V odmoru smo se hoteli pomenkovati slovensko, a so učitelji hodili med nami in poslušali. Vpili so, če so koga zalotili. Zato smo se pogovarjali le potihom ali pa smo molčali.

Dali so mi novo ime: moral sem biti Hans Skoretz! Učil me je neki komaj osemnajstletni učitelj, ki je znal samo eksercirati in peti. Pouka smo imeli le po dva ali tri dni v tednu.

Na šoli, kjer je služil moj oče in smo v njej stanovali, pa še ni bilo pouka. Do avgusta so v njej ostali vojaki. Odhajali so v Rusijo, tako so povedali, in bodo še pred zimo zmagali. Kako so se zmotili!

Poletje še ni minilo, ko so v okolici počile puške. Bili so partizani! V oktobru so se vrh Dobrovelj prikazovali beli dimi, tam je besnel boj. Okupator je postajal vse bolj krvoloč. Uporne ljudi je hotel ukrotiti z zapiranjem, streljanjem in izseljevanjem družin. Počasi je minevala ostra zima. Nemška vojska je bila odbita izpred Moskve.

Nekega dne v avgustu 1942 so v šolo prišli policisti. S seboj so pripeljali delavce in tri kamione tramov in desk. Pričeli so kopati na robu šolskega dvorišča. Hitro je tam zrasel kakih petnajst metrov visok lesen stolp. Okrog dvorišča so v tla zabili kole in med njimi razpletli bodečo žico. Prekmalu sem si bil na jasnem...

Pred šolo so se ustavljali tovorni avtomobili, polni slovenskih ljudi iz Štajerske. Surovi gestapovci in policisti so z njih suvali te uboge naše žene, starčke in otroke, njihove nahrbtnike in cule. Z njimi so napolnili vse šolske prostore. Bili so to sorodniki tistih, ki so se pridružili partizanom ali pa so umrli kot talci. Z dvoriščnega stolpa je noč in dan nanje prežal vojak z mitraljezom. Tako je naša šola postala ječa za dobre slovenske ljudi!

Nekatere žene so jokale, moški so godrnjali in kleli. Mali otroci, ki resnice še niso doumeli, so se podnevi igrali na dvorišču. Na bližnjih ulicah so večkrat čakali njihovi znanci, a niso mogli do njih. Pa so nam dali kakšen zavitek, pismo ali denar, da smo jih spravili v roke zapornikom. In potem se je zgodilo najstrašnejše...

Nekoč proti večeru so policisti iz šole pritirali vse moške, jih stlačili v štiri kamione in odpeljali. Dva dni nato so na vrsto prišle ženske in dekleta. Obupen je bil krik mater, ki so jim s silo trgali otroke iz rok. Dojenčkom so pritisnili žige na telesa. Nekoč se je to zgodilo v pozni noči in je grozni vik mater iz spanja prebudil vso okolico. Moj oče je videl mater, ki je obležala mrtva, zadela jo je kap. Otroci so ostali sami in so nekaj dni taval po dvorišču in jokaje klicali svoje mamice. V tujino, v Nemčijo so nazadnje odpeljali tudi te naše uboge otroke. Takšnih žalostnih selitev je bilo več.

Čez čas so policisti zapustili naše poslopje, le po dva sta še dalje noč in dan stala na straži pred vhodom vanj. Telovadnica jim je še dalje služila kot skladišče. Bila je polna pri nas naropanih stvari. Takšna je bila Hitlerjeva pravica...

FRAN ROŠ

MORAL SEM BITI HANS SKORETZ

Sem in tja po Srbiji

Srbska izseljenska matica je tudi letos organizirala proslavo izseljenskega tedna 1975. Proslave so se udeležili posebej izbrani predstavniki društev in klubov vseh narodov in narodnosti Jugoslavije v tujini. Posebej so bili povabljeni na proslavo predstavniki vseh republiških izseljenskih matic. Namen proslave izseljenskega tedna je bil, da prikažejo našim rojakom v tujini življenje, delo, uspehe, težave in tudi napake naših ljudi, naše domove. Želja predstavnikov srbske izseljenske matice je, da bi bili vsi delegati naši najboljši ambasadorji v tujini, da bi svoja opažanja, gledanje in spoznanja ob obisku v stari domovini po-

Naša argentinska rojaka med prijetnim pomenkom na izletu po Srbiji

sredovali svojim znancem, prijateljem in vsem drugim v stvarni obliki. Povedali naj bi jim, kaj so videli in slišali v Jugoslaviji. Rojaki so prišli iz vseh kontinentov, prišli so predstavniki iz Buenos Airesa v Argentini, iz Peruja, iz Kube, iz ZDA in Kanade,

Kamorkoli je skupina prišla, povsod je bila sprejeta na tradicionalen način in z vso gostoljubnostjo

iz Avstralije in Nove Zelandije, iz Skandinavskih držav in Belgije. Nekateri so prišli prvič v staro domovino, nekateri po dvajsetih ali tridesetih letih, vsi pa z gorečo željo, da bi spoznali pravo podobo Jugoslavije, ki jo žal, sovražna emigrantska stran često tako grdo izkrivlja.

Udeleženci proslave izseljenskega tedna '75 so obiskali Južno Srbijo in prevozili v 6 dneh nad 1500 km. Obiskali so mnogo turističnih krajev, zgodovinskih spomenikov, podjetij in ustanov. Prebivalstvo jih je povsod navdušeno sprejelo, kakor more sprejeti le svoje brate. Izseljenci, ki jih je bilo okoli 130, so se najbolj čudili gospodarskemu in urbanističnemu razvoju ter visokemu standardu naših ljudi. Eden med njimi je stalno slikal in filmal z namenom, da, ko se vrne, pokaže kar je videl in slišal, ker bi mu sicer znanci in prijatelji ne verjeli.

Med izseljenci je bil tudi slovenski rojak Branko Ličen, blagajnik v slovensko-jugoslovanskem klubu »Triglav« v Buenos Airesu, Argentina. Sin slovenskih staršev, rojen v Argentini, je pri 42. letih prvič prišel v domovino svojih staršev — Branik pri Novi Gorici. Ljubi slovenski jezik, slovensko pesem in rojstni kraj svojih staršev. Ima veliko željo, da bi za vedno ostal v Sloveniji, žal pa mu to objektivne okoliščine ne dovoljujejo. Presenečen je bil nad toplim sprejemom v Srbiji in ne bo nikoli pozabil gostoljubja srbskega naroda. Obljubil je, da se bo osebno oglasil na Slovenski izseljenski matici in izročil pozdrave slovenskih rojakov v Buenos Airesu.

Modni kotichek

Narodni vzorci

Vezen tračni vzorec je lep in enkraten okras oblačilom. Ima pa tudi to prednost, da ga že izdelanega lahko prišijemo na ukrojeno in sešito oblačilo. Pri ostalih vezeninah tega praktičnega postopka ne smemo uporabiti, saj bi tako oskrunili lepoto okrasja.

Z nanizanjem različnih tračnih vzorcev lahko preide bordura v veliko vezeno površino. Seveda je oblačilo okrašeno s takim vezanjem veliko bogatejše, vendar tudi sam tračni vzorec ni nič manj lep, če je izbran primerno oblačilu, ki ga krasi.

Med slovenskim narodnim vezanjem najdemo bogato izbiro prav tračnih vzorcev. Z njimi niso bila okrašena samo oblačila, temveč tudi ostale tkanine, ki se uporabljajo v gospodinjstvu.

Že v prejšnji številki ste si lahko ogledali primere okraševanja oblačila s tračnim vzorcem. Ker pa ima to dokaj enostavno vezanje toliko različnih možnosti za uporabo: kot okras oblačila, si oglejmo tudi tokrat oblačilo z vezeno borduro.

Model na skici je preprosto krojena bluza, ki jo nosimo prek hlač. Život je širok, spet z ozkim pasom. Rokavi so zvonasto krojeni. Bluza se zapenja na ramenih. Vezena bordura sega pod vratnim izrezom do ramen. Vzorec vezanine je lahko tudi bolj zapleten, pri barvah pa se bomo omejili na dve sorodni, ali pa bo vezanina enobarvna. Bordura bo zanimivejša, če jo bomo vezli v polkrogu.

Splošna plovba doma in po svetu

Naše edino pomorsko prevozno podjetje se je v razmeroma kratkem času samorastniško uveljavilo doma in v svetu. Sodi med solidne in uspešne delovne organizacije na svojem območju tudi v svetovnem merilu, ne samo v jugoslovanskem. Lani je ta naš pomorski gigant praznoval svojo 20-letnico obstoja, prav za prav obletnico svoje trnove poti do uspeha, do tistega, kar je danes. Ob tej priložnosti sta nekaj tehtnih besed izrekla prvi in sedanji direktor tega piranskega delovnega kolektiva pomorščakov. Tovariš Boris Snuderl je med drugim dejal: »Zgodovina Splošne plovbe se je res začela pisati s »Sirobom«, s prvo ladjo, toda brez slovenske navezanosti na morje, ki je zgodovinsko izpričana in pogojena, tudi nekaj »Siborov« hkrati ne bi moglo postaviti na noge slovenske trgovske mornarice. O začetku so res odločale razmere, toda brez ljudi, ki so bili pomorci in so leta in leta čakali da bi zapluli na svoji ladji, ne bi mogli slaviti dvajsetletnice. Če se samo spomnim prvih pogovorov s slovenskimi izkušeni pomorščaki, ki smo jim povedali, da bomo morda osnovali slovensko ladjarsko podjetje! Žarele so jim oči...« Sedanji direktor Splošne plovbe, kapitan dolge plovbe Viljem Vouk pa je dejal: »Dvajset let življenja človeka pomeni veliko, za obstoj delovne organizacije pomeni mnogo, v zgodovini ne pomeni takšno obdobje skora jničesar. Toda dvajsetletnica Splošne plovbe je vseeno zelo pomemben mejnik v zgodovini slovenskega naroda. Prvikrat, odkar pomnimo, imamo Slovenci svoje trgovsko ladjevje kot integralni del jugoslovanske trgovske mornarice... Splošna plovba je zrasla povsem samorastniško, iz velikega navdušenja, poleta požrtvovalnosti, samoodrekanja zaposlenih, ki so v združenem delu z nesebičnim garanjem najrazličnejših težav, od materialnih do kadrovskih, ob pomanjkanju tradicionalnih izkušenj, ustvarili iz nje to, kar danes je, osrednjo obalno pomorsko organizacijo, organizacijo združenega dela za mednarodni pomorski promet, organizacijo, ki tako doma kot na tujem uživa z delom pridobljeno zaupanje in spoštovanje...« V Sloveniji in Jugoslaviji smo v pomorstvu dosegli zavirljive uspehe. Kljub temu pa nas ča-

kajo še velike in tudi zahtevne naloge. Predvsem bomo morali premagati še vedno trdno kontinentalno miselnost. Resnično moramo postati prava pomorska dežela, saj bo takšno spoznanje služilo predvsem še uspešnejšemu razvoju naše samoupravne socialistične skupnosti, hkrati pa tudi nam, naši delovni organizaciji. Ob takšnem spoznanju bodo vse naloge, ki so pred nami, lažje rešljive.«

Tako smo Slovenci tudi na morju dobili »svoj prostor na soncu«, naše ladje z lepimi slovenskimi imeni, so zaplule po vseh morjih sveta. V vseh pomembnejših pristanišjih našega planeta so že pristale lepe ladje z značilnim znakom na dimniku — simboliziranim Triglavom, morjem in sidrom — in doslej neznanimi imeni: Korotan, Gorenjska, Bela Krajina, Martin Krpan, Kras, Gorica, Ljubljana, Piran, Litija, Ljutomer, Bled, Bohinj, Bovec, Bočna, Rog, Goranka, Trbovlje, Pohorje, Koper, Postojna, Portorož, Brežice, Borovnica, Branik, Nanos, Kidrič B. in Kraigher B. Tem se bodo prav kmalu pridružile še nove, še lepše in bolj sodobne ladje. Splošna plovba namreč sodi med najbolj kvalitetna pomorska podjetja v Jugoslaviji, morda celo zavzema prvo mesto po »starosti« ladij in njihovi opreml.

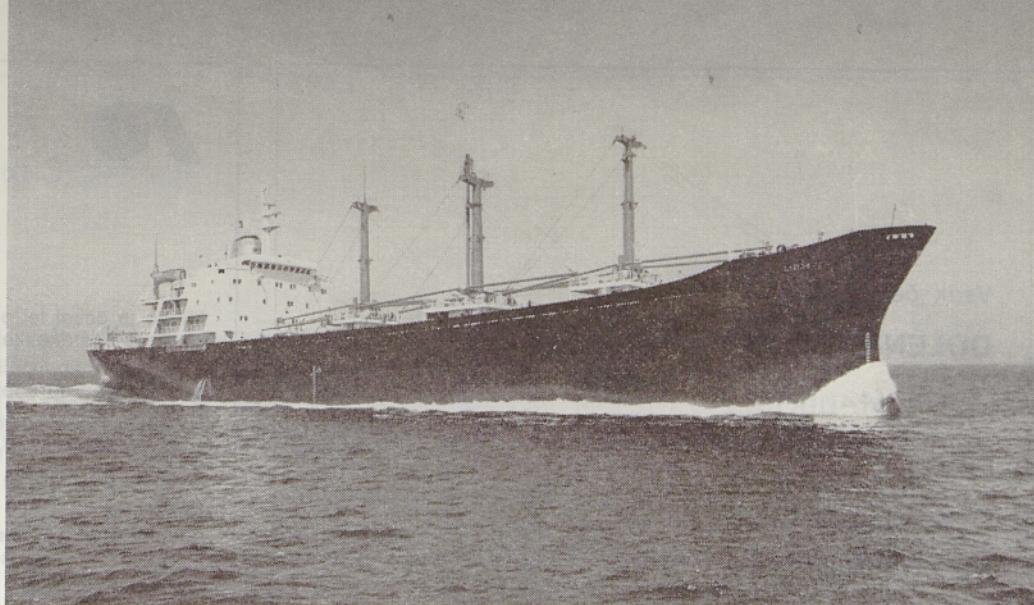
Vendar pa s tem, kar imamo, ne smemo biti zadovoljni. Pravzaprav ne moremo biti, ker bi morali imeti mnogo več. Ne samo v ožjem, slovenskem merilu, tudi v širšem, jugoslovanskem. Prav zaradi celinske usmerjenosti je razvoj našega trgovskega ladjevja znatno počasnejši, kakor bi moral biti v naši deželi glede na njen zemljepisni, ekonomski in politični položaj v svetu. Jugoslavija kot pomorska država že nekaj let

stalno in hitro napreduje v obratnem smislu. Na svetovni lestvici trgovskih mornaric drsi vedno niže in niže. Po podatkih »Lloydovega« registra iz Londona smo »že« na štiriindvajsetem mestu v svetu. To je bilo v začetku lanskega leta. Zdaj smo morda že niže! Prehiteli sta nas tudi LR Kitajska in — Somalija! Kljub temu, da imamo ladjedelniško industrijo, ki sodi v sam vrh svetovnega ladjedelništva. Prav to naše različno ladjedelništvo pa si je priborilo v svetovnem merilu nesporno — in žalostno — prvenstvo: vse svoje zmogljivosti (ali skoraj vse) zaposluje za tuje naročnike! Naši ladjarji pa morajo ladje kupovati v tujini! Posledice so očitne. Kriteriji za gradnjo ladij doma so nesprijemljivi...

V takšnih razmerah pa tudi piranska Splošna plovba ni mogla slediti razvoju, normalni izgradnji v jugoslovanskem merilu. Od takrat, ko je bila drugo podjetje za prekooceanske prevoze v domovini, takoj za reško »Jugolinijo«, kmalu po decentralizaciji še vedno na drugem mestu pred novimi pomorskimi podjetji v Zadru, Šibeniku, Splitu, Dubrovniku, Kotorju in drugimi, pa je začela drseti navzdol, da se je tekom let ustavila na petem mestu (danes je morda celo na šestem!) med jugoslovanskimi pomorskimi podjetji. Slovenija pa je z drugega mesta zdrknila na zadnje!

Preden si ogledamo statistične podatke o stanju v našem trgovskem podjetju, naj povemo še to, da je Splošna plovba kljub vsem težavam izdelala srednjeročni načrt izgradnje novih ladij in da je že naročilo v japonskih ladjedelnicah nove ladje. V japonskih zato, ker domače niso nudile možnosti. To pa še ni vse. Do leta 1980 naj bi Pirančani dobili najmanj 14 novih ladij.

Ime socialistične republike	Število ladij	BRT	Nosilnost v tonah	KM	Štev. posad.	Štev. pot.
1. Hrvatska	237	1,106.639	1,646.867	955.052	5.528	18.115
2. Črna Gora	30	317.058	508.610	218.270	969	628
3. Slovenija	20	170.653	247.418	135.013	629	125

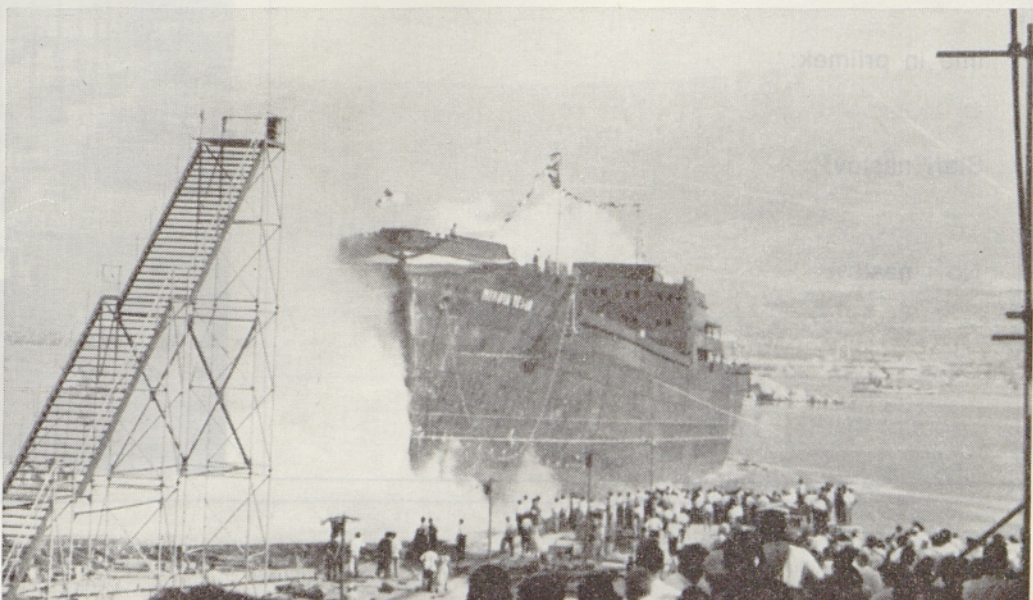

Motorna ladja »Litija«, ena najsodobnejših enot našega piranskega ladjarja

Motorna jadrnica »Burja« — začetki morskega turizma na Jadranu je prav zasluga »Splošne plovbe« — prirejena za turistična križarjenja že pred 19 leti ...

Ko so še gradili ladje za našo trgovsko mornarico — splavitev čezoceanke v splitski ladjedelnici ...

Dve namerava kupiti že letos, štiri pa so naročene v japonskih ladjedelnicah in bodo imele vsaka po 17.930 ton nosilnosti. To bodo res sodobne ladje in vsak član posadke bo imel enoposteljni apartma. Prvo ladjo bodo prevzeli leta 1976, ostale tri pa leta 1977. Skupna cena vseh štirih ladij je 1.172.693.224 dinarjev. Gradnjo teh ladij kreditira japonska banka v 70 % vrednosti in obrestno mero 9 %, preostalih 30 % vrednosti pa bo prispevala Splošna plovba. Z uresničitvijo teh naročil bo Splošna plovba nedvomno občutno okrepila svoje ladjevje in še bolj utrdila svoj sloves doma in v svetu.

Podatki Jugoslovanskega registra ladij, ki prikazuje stanje našega trgovskega ladjevja na dan 31. decembra 1973. leta, kažejo, da je na prvem mestu pri nas reško pomorsko podjetje »Jugoslovanska linijska plovba« (skrajšano: Jugolinija), na drugem »Jugotanker — Turist hotel« iz Zadra, na tretjem »Jugooceanija« iz Kotorja, na četrtem »Atlantska plovba« iz Dubrovnika in šele na petem mestu naša »Splošna plovba«. S takšnim stanjem seveda ne moremo in ne smemo biti zadovoljni. Če pa primerjamo trgovsko ladjevje Jugoslavije po republikah, oziroma ga razdelimo po republikah, ki imajo morje, dobimo še bolj negativno sliko za nas. Pri tem ni upoštevana SR BiH, ki sicer ima morsko obalo, doslej pa je brez ladij. Tudi nismo upoštevali SR Srbije, ki ima znatno rečno ladjevje in tudi nekaj rečno-morskih ladij. Vsekakor je v naslednjem pregledu slovensko ladjevje na zadnjem mestu.

Na območju SR Hrvatske je 10 pomorskih delovnih organizacij, v SR Črni Gori sta 2, v SR Sloveniji pa ena in ena v ustanavljanju.

Takšno je stanje v pomorstvu pri nas, moramo pa poudariti, da se popravlja in lahko pričakujemo izboljšanje. Pomorska miselnost je na pohodu. Nekatere ladje Splošne plovbe pa imajo tudi sodobne apartmane za potnike, na primer m/l »Ljubljana«, ki je na progi okrog sveta. Tisti, ki so potovali z ladjami tega našega pomorskega podjetja, so polni hvale in laskavih mnenj tako o ladjah kakor o postrežbi in moštvu.

VBM.

Vsak četrtek —

DOLENJSKI LIST!

DOLENJSKI LIST —

okno na Dolenjsko!

Vsak teden: vse o Dolenjski, Beli krajini in Spodnjem Posavju

V DOLENJSKEM LISTU

Če ste se preselili...

izpolnite naslednji obrazec in ga v kuverti pošljite na naslov naše uprave: Rodna gruda, 61001 Ljubljana, Cankarjeva 1/II, p. p. 169, Slovenija, Jugoslavija

Ime in priimek:

Stari naslov:

Novi naslov:

Ljubljanska banka

Podružnica Kranj

Minilo je deset let od tega, ko so gospodarstvo in družbeno-politične skupnosti ustanovile Gorenjsko kreditno banko.

Cilji, ki so jih imeli ob ustanavljanju poslovne banke ustanovitelji, so bili točno opredeljeni: s pomočjo banke doseči:

- boljše poslovne rezultate v gospodarstvu,
- skladnejši razvoj gospodarstva in družbene dejavnosti,
- boljši družbeni in osebni standard zaposlenih.

Danes, ko listamo po doseženih rezultatih, ki so plod poslovne politike banke, lahko smelo ugotovimo upravičenost ustanovitve take institucije, katera se je leta 1972 priključila Ljubljanski banki kot njena podružnica.

Poslovne banke so pridobile na pristojnosti in nasploh jim je bila zaupana pomembna naloga — skrbeti za nenehen družbeni razvoj. Danes smo priča poglobljenim odnosom upravljanja v poslovnih bankah. Tako kot je bilo nekdaj gospodarstvo vezano na banko, je danes banka pogojena z dobrim gospodarstvom. Banka postaja vse bolj servis za sredstva, ki jih ustvarja in razporeja gospodarstvo, oziroma s sredstvi združenimi in ustvarjenimi v banki razpolagajo ustanovitelji-upravljalci.

V potrditev navedenega ugotavljamo, da skoraj ni objekta na Gorenjskem, kjer naša banka ne bi sodelovala s kreditnimi sredstvi. Pa tudi zelo redke so izjeme med oziroma upravljavci banke.

Prav tako pomembna dejavnost banke je zbiranje sredstev prebivalstva, saj ta danes predstavljajo že preko 20 % vseh sredstev, s katerimi naša banka razpolaga.

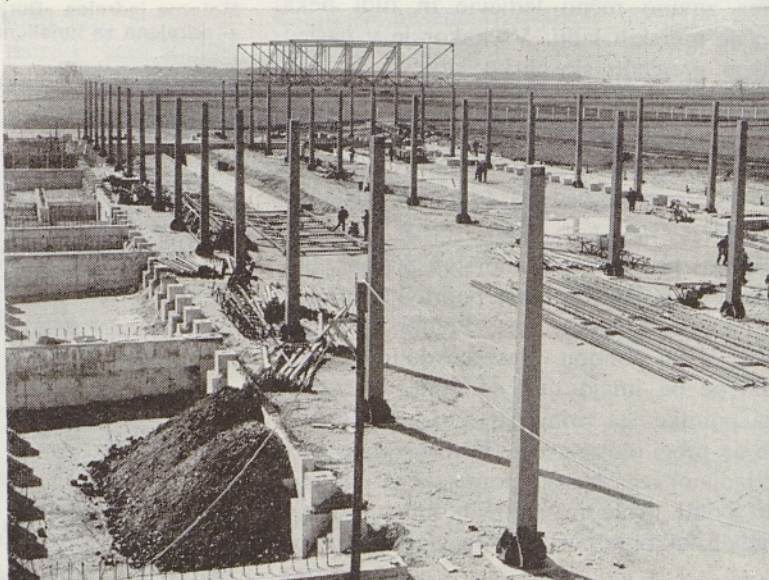
Od varčevanja slehernega izmed nas in od varčevanja na vseh področjih dela je danes močno odvisen gospodarski in družbeni položaj.

Zavedajoč se pomembnosti denarnega varčevanja smo že pred leti pričeli uvajati nove oblike varčevanja:

- prenos osebnih dohodkov in pokojnin na hranilne knjižice,
- varčevanje novorojenčkov,
- varčevanje učencev v šolskih hranilnicah,
- stanovanjsko varčevanje.

Uspehi teh akcij v minulih letih niso izostali, danes prejema preko 70 % vseh zaposlenih na Gorenjskem osebne dohodke na hranilne knjižice. Preko 12.000 najmlajših prebivalcev Gorenjske pridno nadaljuje z varčevanjem na darovanih hranilnih knjižicah. Več kot 30 % učencev osnovnih šol na Gorenjskem je vključenih med varčevalce šolskih hranilnic. Tudi namensko varčevanje za stanovanjsko izgradnjo dobiva vse večji pomen v bilanci banke.

Ljubljanska banka podružnica Kranj s svojimi enotami v vseh občinskih središčih Gorenjske je bila, je danes in bo tudi v bodoče pospeševalec družbenega in gospodarskega razvoja Gorenjske in osrednji indikator gospodarske moči in usmerjanja gospodarstva.

Revija za vse, ki imajo radi Slovenijo

Rodna gruda

mesečna ilustrirana revija za Slovence po svetu

Tisoči Slovencev, ki živijo raztreseni na vseh kontinentih, jo radi prebirajo. Naročite jo tudi vi, priporočite revijo vašim prijateljem, znancem, sorodnikom, vsem drugim rojakom.

Slovenski koledar 1976

bo kmalu izšel! To je bogata, lepo opremljena knjiga, ki jo boste z veseljem prebirali. Priložen bo tudi lep STENSKI KOLEDAR z nekaterimi slovenskimi kraji, kakršni so videti 30 let po koncu vojne. Presenečeni boste!

Še imamo na zalogi

Učbenik slovenskega jezika Slovene by Direct Method

Za angleško govoreče, po katerem se uče slovenščine že številni tujci ali potomci naših izseljencev. Komplete — knjigo in albume s 6 gramofonskimi ploščami iz ZDA in Kanade lahko naročite pri Tivoli Enterprises, Inc. 6419 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103. U.S.A.

Na naš naslov: Slovenska izseljenska matica, 61001 Ljubljana, p. p. 169, Cankarjeva 1/II, Slovenija, Jugoslavija pošljite izpolnjeno naročilnico in takoj vam bomo ustregli.

NAROČILNICA

Takoj mi pošljite

mesečno revijo Rodna gruda

Slovenski koledar za leto 1976

učbenik slovenščine »Slovene by Direct Method«

Točen naslov:

Podpis:

Vipava, središče Vipavske doline.

Foto: Ančka Tomšič

NE POZABITE NAROČITI SLOVENSKEGA KOLEDARJA ZA LETO 1976!

rodna gruda

september 1975
števila 9
letnik 22

revija za slovence po svetu
magazine for slovenes abroad
revista para los eslovenos en el mundo

slovenija

english section

Brestanica ob Savi (nekdanj Rajhenburg), kjer je bilo med zadnjo vojno zbirno taborišče za slovenske izgnance. Letos je bilo tod veliko srečanje nekdanjih izgnancev v Nemčijo in Srbijo.

Odgovor na »Zakaj staro«

Čeprav sem prav bolj malo izobražena francoska rojakinja, ne dam prav tistim, ki protestirajo proti starim poslopjem in kozolcem, ki jih včasih objavljate. Vem pa, da je vsem pač težko ustreči. Ako Amerikanci ne vedo, čemu služijo kozolci, pa naj vprašajo. Če gremo mi v trgovino, tudi ne vemo, za kaj se uporabljajo nekatere reči, vendar pa potem vprašamo, če želimo vedeti. Veliko ljudi tudi zbira stare predmete, iščejo staro pohištvo, stenske ure, star denar. Tudi na televiziji sem videla, kako prikazujejo stare gradove, ki so jih začeli obnavljati.

Nove enodružinske hiše so skoraj po vsem svetu enake. Zakaj bi jih potem prikazovali kot slovensko posebnost.

Julijana Borlak
Farciennes, Belgija

Dopisi od Slovencev po svetu

Najlepša hvala, ker mi niste ustavili pošiljanja Rodne grude, ker sem bila v zaostanku z naročnino. Pošiljam naročnino za štiri leta. Upam, da bom živela še nekaj let, sem pri najboljšem zdravju in še zmerom imam željo, da bi obiskala našo lepo Slovenijo, posebno Gorenjsko, kjer imam v Domžalah živih še precej sorodnikov. Tukaj okrog Spokane imam samo dve prijateljici iz starega kraja. Sta moje starosti in sta prišli v Ameriko pred kakimi 50 leti. Rodna gruda mi je zelo všeč, posebno slike in dopisi od Slovencev po svetu.

Mary Puhek
Spokane, Wash., ZDA

Velik in zanimiv piknik

Prek poletja so se na zemljiščih slovenskih društev iz Toronta zvrstili številni pikniki in druge prireditve. Velik in zanimiv piknik je bil 22. junija na zemljišču Slovenskega društva »Simon Gregorčič«. Lepo vreme je privabilo veliko ljudi. Na hribčku so odkrili doprsni kip pesnika Simona Gregorčiča, po katerem se imenuje društvo. Lep in bogat je bil tudi kulturni program, pri katerem so sodelovali: gostje iz domovine in Clevelanda (člani pevskega zbora »Zarja«), mešani pevski zbor »Simon Gregorčič« iz Toronta, folklorna skupina »Nagelj« iz Toronta ter recitatorji Gregorčičevih pesmi. Vsi poslušalci so bili zelo zadovoljni s programom. Za ples so nato igrali »Veseli Pomurci«.

Vida Puc
Weston, Ont., Kanada

ENGLISH SECTION

SLAK not Slack on Slovenian Sounds

BY TONY PETKOVŠEK

Capacity sell-out crowds enjoyed five very stimulating performances in Cleveland by the Slak Ensemble of Slovenia during the last week of May through June 1. The group went back to their homeland on the 2nd of June, their second tour of Canada and the US another unqualified success, as attested by standing-ovation followers who again marvelled at the group's original renditions of polkas, waltzes, and ballads done in a true folk-like manner.

Ljubljana dramatist-comedian, Milan Kalan, helped to put together each program with his excellent emceeing and down to earth »domača« or »home style« Slovenian. While he humored everyone most of the time, his interpretation of »Glas Njegov v Spomin« — the "Memory of his Voice", was indeed very touching. This selection was originally done by Kalan on the Helidon LP "Spomin" in memory of the late lead vocalist Jože Šifrer.

The Front Row premiere performance was indeed unique with nearly 3,000 in atten-

dance watching the group perform in the center on the round-revolving bandstand. highlight of the evening came when the Kres Slovenian Folk Dancers opened the second portion of the program featuring the happy musical accompaniment of the new Alpine Quintet. Bishop James Hickey, Yugoslav Consul Ivan Senicar, Mayor Perk and Slovenian Mayor of Highland Heights, Frank Krainz, headed a long list of dignitaries who were spotted in the crowd. A get-acquainted reception for the committee and Ensemble took place at the Slovenian Workmen's Home on Waterloo Road immediately following the Memorial Day show.

In their spare time the group played a benefit for the old timers at the Slovenian Home for the Aged on Neff Road and later on that Wednesday were guests of Frank Sterl at his Slovenian Country House.

Thursday's (May 29) Pensioner's Concert saw a crowd of over 500 with Euclid's Mayor Knuth and his assistant Tony Sustarsic officially welcoming the Ensemble. — During the dance and social portion at Recher Hall the members of the group including maestro Slak got out on the dance floor and had a free-for-all for about a half hour with a tag dance. Frank Novak and Steve Valencic played the button boxes during this portion.

A very appreciative packed hall greeted the group on Friday in Newburgh where a benefit cabaret concert was staged with over 600 in attendance. The relaxed atmosphere added greatly to the reaction from the crowd and proved profitable for the Slovenian Home improvement projects on East 80th Street.

Saturday's schedule was probably the heaviest with guest appearances at Tivoli's on St. Clair and Tony's Polka Village on East 185 Street. Later in the afternoon the entourage headed to the SNPJ Farm where it began to rain about an hour before the twilight performance but nonetheless some 1,100 attended. The first portion was done outdoors between the raindrops and the

"Where are the Čampas?" One of our American compatriots on the arrival to the Brnik Airport this year

remainder inside in the crowded pavillion. Local vocalists Ed Kenik, Cilka Dolgan, Marie Pivik, June Price-Delores Mihelich, and Rosemary Marn-Bea Pestotnik shared the spotlight here.

Acoustically and otherwise and probably since this was the grand finale, Sunday June first's concert at the St. Clair Home was most warmly received by both the audience and in turn the Ensemble. Frank Novak lined up over 30 young and old button box players who were co-directed by Steve Valencic and Joe Kusar and sur-

The Lojze Slak Ensemble at the Front Row Theatre

rounded the Slaks by surprise after their last number.

All of them were somehow influenced by Slak when he originally appeared in Cleveland in 1970. The lucky recipient of the button box drawing was Emma Millavec while Jeff Pecon and J. Yert won the bonds. About 1500 attended the last performance and especially enjoyed the versatility of the Slak group playing modern, country-western and dance selections during the social portion while the Eddie Rodick Band entertained in the lower hall and other musicians jammed in other areas.

The "Ten Happy Years" double albums and the songbooks containing lyrics of all Slak tunes are available at Tony's Polka Village and Tivoli Enterprises.

As president of the sponsoring committee, the United Slovenian Society, I extend my sincere appreciation to the hard working volunteer workers whose only cause is the promotion of Slovenian culture. General co-chairman John Pestotnik handled the working crew of approximately 130, quite efficiently as usual, through a long week of tremendous personal effort on the part of everyone.

Only time will tell what significant imprint this most recent Slak visit will leave on our local Slovenian music and cultural scene.

No Generation Gap

In Fall last year the bonfires got bigger: »Kres« folk dancers of Cleveland, Ohio ignited more signals towards Styria, Lower & Upper Carniola, Carinthia, Bela krajina and the Upper Mura region.

Carefree action and vibrancy in high jumps and stomps nostalgically dwindled until a

The group of young members of the "Kres" folklore group

future generation of young dancers appeared and displayed their determination. Then it was speed in motion once again: A village fair with its colorful stands, heart-shaped cakes and spinning pinwheels generated romance, rivalry and reunion to the young-at-heart.

The thirty-eight dancers are under Bernarda Ovsenik's direction.

Jo Mišič

Stanley Sommers (in the middle) in front of his

New Travel Agency

Our Slovenian and well known world traveler, Stanley Rogers, has opened Nova Laguna Travel in cooperation with his son Kenneth and daughter Jeane. The travel agency is located in Laguna Beach, California and serves the many Slovenians traveling from the West Coast to their Homeland. Son Kenneth has been to Slovenia several times and has made a professional full length film about the area which includes a Slovenian wedding in Ljubljana. This film, plus films on Hawaii and Austria has been shown all over the United States. The film on Hawaii is available to any Slovenian group and members of S. N. P. J. in the Los Angeles and Surrounding areas. Our next California Hawaii Polka Tour will be April 5 through 14, 1976 and will feature Bill Guzel and his orchestra, visits to three of the beautiful Hawaiian islands, lots of sightseeing, and polka parties. For a colorful brochure and reservation information write to Nova Laguna Travel, 1027

North Coast Highway, Laguna Beach, California 92651. Call collect 714-494-6561.

We are also prepared to make all travel arrangements, from any West Coast city to Yugoslavia and other interesting parts of the world. We are cooperating with Globtour in Yugoslavia for arrangements when traveling to and in Yugoslavia.

The Rogers family, their agency manager, Betty Edwards, and Bob Anderson, international travel expert, are all ready to serve your travel needs.

NEWS IN BRIEF

President Tito Interviewed by the Editor-in-Chief of "Le Monde"

At Brdo near Kranj the President of the S. F. R. Y., Josip Broz-Tito recently received the editor-in-chief of the French daily newspaper "Le Monde" and answered several questions regarding international relations and the development of Yugoslavia. Among other things President Tito told the editor, André Fontaine that all those who followed the work of the 10th Congress of the League of Communists of Yugoslavia are convinced in the need for the further strengthening of socialist self-management, of brotherhood and unity between nations and nationalities, and of the international position of Socialist Yugoslavia.

New ship for "Splošna plovba" of Piran: the "Kočevje"

In Japan a ship for the transport of timber was recently handed over to "Splošna plovba" ("General Navigation") of Piran. The ship will be named the "Kočevje". It was built in 1969 and has a tonnage of 10,894 BRT. The ship will sail on the line: The Adriatic — West Africa — the Adriatic. The ship cost 93,855,260 dinars. "Splošna plovba" paid half of this sum out of its own funds; for the other half, the Republic of Slovenia has taken a five-year loan from the seller.

Slovene Tourist Agency to be Opened in the U. S. A.

At the Slovene Chamber of Commerce it has been decided that a Slovene tourist agency should be set up in the United States, as the American tourist market is still full of opportunities. The costs of setting-up and running the agency will be covered by the "Kompas" travel agency, the Ljubljana-Pula airport enterprise and by the Slovene hotel enterprises.

The Slovene National Anthem

The tune for the Slovene National Anthem is to remain unchanged. This tune is entitled "Naprej zastave slave!" ("Forward, the Flags of Glory"); it was composed by Davorin Jenko. The text, however, as was stated at the meeting of the Executive Council and the Presidency of the Socialist Alliance of the Working People of Slovenia, is no longer suitable, as it was written by Simon Jenko in the Nineteenth Century. An open competition to find a new text is to be held.

The First Meeting of the Council of S. R. Slovenia

A short time ago the newly-founded Council of S. R. Slovenia held its first meeting. The Council functions primarily as a political advisory body in the various fields of social life. At its first meeting the Council dealt with some current political questions and accepted some rules about its mode of work.

In his introductory speech, Sergej Kraigher, the President of the Presidency of S. R. Slovenia, discussed international relations and, among other things, he pointed out that we would all like to have good neighbourly relations with Austria. "We appreciate every measure which is really conducive to the carrying out of the internationally defined obligations or which contributes to the strengthening of our mutual relations", said Sergej Kraigher.

A New Joint Yugoslav-French Bank in France

A new Yugoslav-French bank which is to finance the joint-enterprises of Yugoslav and French firms in Yugoslavia and in the countries of the Third World is to be opened in the near future.

The Slovene High-School in Celovec

The Slovene High-School, or as it is officially called in Austria, the Federal High-School for Slovenes, has recently been moved into a new building, which it owns, in the St. Peter's suburb of Celovec (Klagenfurt). The Slovene High-School in Celovec was founded in 1957 and since then the number of students has been constantly increasing. This year there were 436 students in 18 forms.

After they pass their matriculation exams, most students go to Vienna to study at the University, some get enrolled at the Celovec Teachers' Training College, while some of them train for other professions.

Thirty Years of "Primorski Dnevnik"

In May the 30th anniversary of "Primorski dnevnik" ("The Primorsko Daily-Paper"), which is published in Trieste, was celebrated at the Slovene Cultural Home in Trieste. At the celebration a great number of Slovenes from the Trieste, Gorica and Videm districts were present. In his speech for this festive occasion, Boris Race, the President of the Slovene Cultural and Economic Association, pointed out that "Primorski dnevnik" has not only done a lot for the informing of the Slovene public with the latest events in the country and abroad but has also played a most important role in the struggle of the Slovene minority for their rights.

"Strah" in France

After the Cannes Film Festival one of the Paris film distributors bought up the new full-length Slovene film "Strah" ("Fear"), directed by Matjaž Klopčič. This film was shown at Cannes within the section "A Fortnight of Authors", and was seen by quite a large number of visitors. In addition to this, French film magazines published articles of some length about "Strah"; the film magazine "Positif" devoted as much as 10 pages to this film.

Computers from "Iskra"

"Iskra's" Telecommunications Factory at Kranj is the first factory in Yugoslavia to have started manufacturing computers. "Iskra" has taken up the production of medium-size data-processing computers. The computers are entirely the work of our own experts.

The Port of Koper is Ready for Increased Traffic

At the Port of Koper, as also at other Mediterranean ports, it is expected that with the re-opening of the Suez Canal traffic will increase by 15—20 %. However, reorganization is expected to take at least six months. At the Port of Koper the building of the new lengths of the working quay and of the terminal for cargo in bulk was finished last year. Now the construction of another 200 metres of working quay is in full swing.

Ships with containers, as well as ferry-boats, will be able to tie up along the new quay.

The Written Word of Contemporary Yugoslav Writers

The publishing house "Mladinska knjiga" has recently published the first seven books of its new collection "Beseda sodobnih jugoslovanskih avtorjev" ("The Written Word of Contemporary Yugoslav Writers"). Over the next few years fifty books, exemplifying all the important works of post-war Yugoslav literature, will be published. The first seven books include the following works: "Sedmina" ("The Funeral Repast") by Beno Zupančič, the poems of Anton Vodnik, Cene Vipotnik and Jože Udovič, "Skurne storije" by the Carinthian writer Janko Messner, and "Kiklop" ("Cyclops"), a novel in two volumes by the Croatian writer Ranko Marinković.

This new collection is a kind of continuation of the most successful previous collection "Naša beseda" ("Our Written Word"), which reached, taking into account Slovene circumstances, a real "bestseller" circulation. Slovene book enthusiasts have warmly welcomed the new collection, too; half of the edition has been sold out already through advance subscriptions. The books are of very handsome design and are an asset to every Bookcase.

New Air Routes

The Zagreb airline company "Pan-Adria" has, by using Fokker Friendship 52-seater aeroplanes, established several new routes in domestic and international air traffic. The new routes include one connecting Ljubljana and Split. All of the new routes are included in the Yugoslav Airlines (JAT) timetable.

Economic Co-operation with the U. S. A.

At the first meeting of the American-Yugoslav Council of the Yugoslav-American Chamber of Commerce about 200 businessmen from the two countries discussed industrial co-operation, joint capital investments, and tourism. The American companies showed increased interest in the purchase of Yugoslav goods and in the selling of their products on the Yugoslav market.

The American-Yugoslav Council now includes 97 large American companies.

Yugoslavia — Top in European Basketball

At the 19th European championship in basketball, which was held in Split, Karlovac, Rijeka and Belgrade in June, the Yugoslav team again won first place, and thus defended their title of European Champions, won at Barcelona, Spain two years ago. The most exciting match of this year's championship was, no doubt, the final between the Soviet Union and Yugoslavia, in which Yugoslavia beat the Soviet Union.

After the championship the Secretary-General of the International Basketball Federation, Mr. William Jones said: "You play basketball as if you were those who invented this game". He then praised the play of the whole Yugoslav team, and said that Yugoslav basketball had become known all over the world.

The Third Vidmar Memorial Chess Tournament

The Third Vidmar Memorial Chess Tournament, one of the international chess tournaments which has been held so far this year, took place in Portorož and in Ljubljana. A special attraction at the tournament was the presence of the world chess champion, Anatolij Karpov, who was participating in a international tournament for the first time since he had been proclaimed world champion. In Ljubljana Anatolij Karpov took first place, the Yugoslav chess grandmaster, Svetozar Gligorič, being second.

The Slovene Octet in Australia

Sydney, June 1975 — "We declare you to be honorary members of the Slovene club "Triglav" in Australia", announced Stane Petkovšek from Sydney, the President of what is probably the most progressive organization of Slovene emigrants in Australia, after he had thanked the Slovene Octet from Ljubljana for their visit. "The Slovene Octet is that link which has now, in spite of previous disagreements, once again successfully brought together the whole Slovene community in Sydney", added the vice-president of the Slovene society, Vinko Ovijač.

"We can say that after ten years we have now for the first time welcomed to Australia a group which is not just a folklore or a pop group but which has reached a high artistic level and is capable of representing Yugoslavia well", reflected the Yugoslav Consul-General in Sydney, Velimir Lesić.

"Magnificent! Never heard anything like it, in my life", commented Frederic Homer, the representative of the Australian Federal Ministry for Foreign Affairs who is attached to the New South Wales district government.

"This is the first time that the Australian authorities, following their new policy on ethnic communities, have officially recognized the Slovene community and its culture". With these words Frank Breznik of Canberra, one of the two main organizers of the Slovene emigrants' committee for the visit of the Slovene Octet, introduced the famous vocal group from the old country to the applauding audience at the Octet's first concert in Australia.

At the very first concert, which was held in the extremely well acousticed "Assembly Hall" in Sydney on Saturday June 14th, the singers, in spite of their 22-hour flight by the otherwise very comfortable Quantas Jumbo jet, met with great success. Their singing aroused spontaneous admiration and drew long applause. The enthusiasm of the audience increased from one number to the next as this kind of singing is not well-known in Australia. The Australian music enthusiasts present at the concert, members of the "Musica viva" society, specially admired "the so far unheard harmony and good pronunciation of the Latin songs by Jakob Gallus." They applauded songs by Tchaikovsky and Prelovec; they were moved by Simoniti's "The Seagulls' Song". The songs by Mokranjac, the Slovene folk songs and, finally, some internationally known songs made them enthusiastic, too. After receiving flowers and applause which just wouldn't stop the Octet singers had to do several encores. Many of our fellow-countrymen, particularly the older ones, started crying as they listened to the concert's last song, the almost ritually sung "N'mav čez izaro" ("Just Beyond the Lake").

On Sunday the Slovene Octet held another, equally successful concert in the iron and industrial town Wollongong, the sixth largest town in Australia, a good 100 kilometers from Sydney. The concert was organized by the "Planica" Society, which, a short while ago, presented their version of "Kmečka ohcet" ("The Peasant Wedding"). The singers from Ljubljana once again excited the audience. The Mayor of Wollongong, Alderman Frank Arhell was so enthusiastic that he invited the Slovene Octet straight after the concert, at midnight, to visit the Town-Hall, where the singers had the honour of

signing the town's book for the most prominent visitors and were given some symbolic presents.

The large hall of the Ukrainian Cultural Home in Sydney, where the Octet had their concert the next day, was jam-packed, too. Apart from the Australian audience and other emigrants the majority of the audience was made up of our Slovene fellow-countrymen. For this reason the program included mainly Slovene folk songs. At the party after the concert our fellow-countrymen gathered around the singers, talked with them about Slovenia and their relatives, took pictures of themselves together with the Octet, danced, and enjoyed the real Carniolian sausages made in Australia.

The Slovene Octet accepted an invitation to appear at the Yugoslav Club "Jugal" in Sydney on Tuesday evening. On Thursday morning the Octet sang, on special request, to the prominent Australian music critics and students at Summer Hill. Their tour then took the singers to Australia's capital, Canberra, and from there to Melbourne, the capital of Victoria, to Adelaide, the capital of New South Wales, to Clayton, Geelong, and to the capital of Tasmania, Hobart.

During their stay in Sydney the Octet singers went to a meeting in the newly-purchased grounds of the Slovene "Triglav" Club in St. John's Park. They were able to see the plans for the new cultural and social centre of the "Triglav" Club, which will have a hall, a restaurant, a bowling-alley and bungalows for retired Slovenes. The Octet Singers planted nine trees for the planned "Slovene Avenue".

Šibenik: "Hello, Youngsters!"

Wide international participation at the 15th Festival of the Child

In June, the 15th Festival of the Child began at Šibenik. The festival included various events under the common title "Hello, Youngsters!". Among the first participants there were also young performers — the children's musical group from Mexico, the children's ballet group from the "Trešnjevka" theatre in Zagreb, the children's brass band from the "Antun Mihanović" elementary school in Zagreb the members of the "Zagreb" gymnastics society, and children from the elementary schools in Šibenik. The festival lasted till July 5th and included the following performers: the "Boško Buha" theatre from Belgrade, the Zagreb Youth

Theatre and the puppet theatres from Zagreb, Mostar, Zadar, Niš and Ljubljana. Ljubljana's representatives were the "Pionirski dom" puppetry group and the Youth Theatre. Foreign participants included theatre groups from Poland, Algeria, Sweden, the Soviet Union and West Germany.

At the beginning of the festival several exhibitions were opened: an exhibition of books for children, entitled "Na poteh revolucije" ("Along the Paths of the Revolution"), a photographic exhibition called "Otroci so veselje sveta" ("Children are the Joy of the World"), "Kamniti gradovi" ("Stone Castles"), an exhibition of artistic works made by schoolchildren from Dalmatian elementary schools, and the theatrical exhibition "New theatrical forms for children in Poland".

Gramophone Record Oscar for the Avsenik Brothers

The American Film Academy Award, the "Oscar", is known all over the world. It is much less known that in Europe, too, Oscars are awarded every year. This award is presented by the Phono Academy for the best records in all fields of music. The Phono Academy is based in Berlin; its members include the most prominent European record companies as well as record companies from other continents: Telefunken, Decca, DGG, CBS, United Artists, RCA, etc.

This year, the expert committee has, for the first time, awarded an "Oscar" in the field of popular-entertainment music. The 58-member jury, which includes well-known experts, musicologists, critics, decided to award an oscar to the record "Zlati zvoki" ("Golden Sounds"), by the Avsenik Brothers ensemble, for its originality, directness, individual style and high quality of performance.

The Avsenik ensemble is well-known and recognised all over the world, which is proved by the fact that so far they have won as many as 13 "gold discs", one "diamond" and one "platinum". The Avseniks consider their recently-obtained award to be their most valuable one, as the "European Oscar for Records" is their first award not based on the number of records sold, but on the quality and originality of the music performed.

However, the popularity of the Avseniks is best indicated by the number of their records sold, which now reaches several tens of millions, as shown by the above-mentioned "gold", "diamond" and "platinum" discs. In autumn their collection of "decorations" will increase by two more "gold" records.

The spring flowers in Slovenia ...

This year the Avsenik ensemble has joined in the celebrations in honour of the 30-year anniversary of the Liberation; on July 3rd, on the eve of the central Gorenjsko celebration, they held a concert in the open, at Begunje. They also participated in the program of the main celebration at Begunje, on the Day of the Fighter, July 4th.

Slovene as a Foreign Language

Paris, June 1975 — Only two years have passed since the Slovene language was establi-

shed as a regular foreign language subject at the Institute for Eastern Languages and Cultures at the Third Paris University, the New Sorbonne. The first lecturer for Slovene in Paris, Jože Faganel is returning to Ljubljana, with two years of experience, of endeavours and struggles to prove that the Slovene language is accessible to the French as is any other language, and that it is not an oriental language as is so often thought in France, but the language of a small nation which, with its culture, is deeply rooted in Central Europe.

Two years ago the Slovene language was a non-compulsory subject studied by only five French students. Now it is equal to all major languages so that, after three years, a student can get a degree with Slovene as his main subject.

The French study Slovene for various reasons, such as, for example, the following: they previously studied some other Slav language, they got to like our language and wanted to learn it, their parents are Yugoslavs who would like their children to know Slovene, etc. The students start without knowing any Slovene at all, and therefore they have to start at the very beginning: pronunciation, accents, elementary grammar etc.; the translation of easy and more difficult texts follows later. There are eleven hours of lectures a week; they comprise practical exercises, exercises in phonetics, grammatical explanations of texts of the first grade of difficulty, explanation of texts written in journalese, a certain amount of business correspondence in Slovene, grammatical explanation of the texts of the second grade of difficulty, typology of Slovene literature, and a survey of Slovene 20th century prose and poetry. There are midterm exams every three months and, according to the strict rules of the French universities, a final at the end of each academic year.

In the middle of June an extensive grammar of the Slovene language for the French was published by "Mladinska knjiga" of Ljubljana. The grammar was written by the former visiting lecturer at the Faculty of Philosophy in Ljubljana, Claude Vincenot, who entitled it "Essai de grammaire slovène".

The Institute in Paris is the only place where all three major Yugoslav language (Serbo-Croat, Slovene and Macedonian) are taught. There are about twenty lecturers for Serbian or Croatian in the whole of France. Their main problem is the lack of suitable textbooks and of a selection of texts suitable for foreigners.

Over a period of two years Jože Faganel has contributed a lot towards the establishing of the Department for the Slovene Language at the Institute for Eastern Languages and Cultures, be it by increasing the number of subjects, or be it with his struggle for higher degrees or with his patient and persistent work with the students.

There are ten students of Slovene in France; this is not a lot, but two years ago there were only five. It depends on the results reached by the Slovene department, and on the number of people interested in learning our language, what the attitude of the Institute's senior staff will be; whether it will be

in favour of keeping or of abolishing the department.

Our New Supersonic Jet-Fighter

Months of hard work are over, and thousands of sketches and plans have been burned or safely stored away. The test-pilots no longer have to fly the new planes to investigate the unknown, and the work of hundreds of experts is over. Our newest fighter-plane, named the "Orel" ("Eagle"), can already be seen flying in Yugoslav skies. It is the result of the really heroic efforts of our experts.

When the new plane appeared recently at high speed at the recent military parade in Belgrade, it was maybe only the real experts who knew what this meant. Perhaps the most convincing fact is that a kilogram of an imported plane would cost as much as a kilogram of gold. What probably surprised foreign observers most was that our industry is capable of building a supersonic plane.

Of course we can't comprehend all the difficulties involved and the methods necessary to build the individual parts of such war-planes; we only know that the most advanced technology and the greatest accuracy are needed. And this is exactly what has been achieved by our experts, technicians and workers in our own factories. The jet-planes we've built so far have always surprised the outside, developed world, and there is no lack of customers. The "Orel" will certainly only increase the fame of our aircraft manufacturing industry.

The designers of the new plane, which will be a tough nut for any aggressor to crack, say that with the "Orel" the last word hasn't yet been spoken.

Second Mountaineering Expedition to the Andes

On January 23rd, 1975 an eight-man mountaineering team from Croatia, lead by Jerko Kirgin, set off for South America. They returned successfully to their homeland on March 19th.

On Sunday, June 15th, the members of the Second Mountaineering Expedition to the Andes left Ljubljana Airport; the expedition was organized by the Academic Mountaineering Society on the occasion of the 25-year anniversary of its foundation. The expedition, which is being led by Sandi Blažina, has ten members. Our fellow-countryman, Boris Kampič from Buenos Aires (also a member of the AMS — he took part in the first expedition and should have been able to join

The motiff of Koroška Bela

the second expedition at Lima) unfortunately won't be able to reach Peru. It's the fault of the economic crisis in Argentina. Many people had found out in advance about the second 100 % devaluation so far this year, so all flights up to the middle of the year were fully-booked. The expedition's targets are the Cordillera Blanca and climbs in the Nevada Huascaran (6768 m) and the Nevada Chopalqui (6354 m).

A Monograph About Ljubljana

Among the books published in honour of the thirty years of the Liberation, there is also a new monograph on Ljubljana. It should be mentioned that this is not the first monograph on Ljubljana, and neither is it the author's, Nace Šumi's, first book of this kind.

The novelty of this monograph lies in the way in which the work has been undertaken. There are two publishers, the Yugoslav "NIP Jugoslovenska revija" of Belgrade and the Italian SCALA of Florence. The project brought together the whole of the editorial

board with the editor-in-chief, edition advisor, economic advisor, photographers, and lay-out experts. The book was printed in Italy. The result of this cooperation is a book which, when looked through quickly, gives the impression of being well-designed, but yet not excessively luxurious. The text, which is written entirely by one author although the task could involve a whole team of writers, and the 150 carefully chosen colour photographs, make up a monograph of a kind which Ljubljana has not had before, but which she has deserved for a long time.

The book has been published in Slovene, English, German and Italian, which means that the writer of the text had to take into account the foreign reader and acquaint him with the most important periods of the history of Ljubljana, particularly with the history of town scenes and with individual art monuments, and also with the important moves of our present social system. But the book is more than just a collection of basic information. The writer was given the opportunity of weighing up the whole history of Ljubljana, which is expressed in the exterior form of the city; the author also takes a critical look at its present role and image. It's quite clear that the writer has made good use of the findings of other professions: archaeology, history, literary and musical history. He has built the knowledge of these findings into a convincingly created and with art-historical arguments supported synthetic representation of the City of Ljubljana from prehistoric times up till the present day.

"The Sarajevo assassination" — an ambitious Yugoslav motion picture undertaking

The assassination carried out by young Bosnian patriots at Sarajevo in 1914 upon Archduke Francis Ferdinand and his consort, Sofia, which actually touched off the first world war, has been told on film strip several times already. The feat carried out by Gavrilo Princip, Nedeljko Čabrinović and their comrades in the Young Bosnia revolutionary organization is the topic of the latest picture by one of the foremost Yugoslav directors, Veljko Bulajić. Bulajić's pictures, "Kozara" and "The Battle of the Neretva" were earnest candidates for the Academy Award, while his sad story about the earthquake at Skopje, "Skopje-63", won a special award at the Cannes Festival. Bulajić has undertaken direction of "The Sarajevo Assassination" most ambitiously. Following several years of work on the

script, he has decided to coproduce this spectacle with Czechoslovakia and the American producer, Oliver Unger, who has invested as much as a million dollars in the picture. Bulajić's version of "The Sarajevo Assassination" will not be a simple evocation of the well-known historical facts. The director, who is also one of the script writers, will attempt to depict the young Yugoslav revolutionaries of six decades ago with all their youthful illusions, loves, courage and devotion to their homeland.

One of the biggest problems which the experienced director had to cope with was the choice of cast for the main parts. He resolved to engage as yet unestablished actors for the parts of members of the Young Bosnia organization, while assigning the three major parts to famous international stars. The main role of Gavrilo Princip, the young man who fired the fatal shots at the archduke and his consort, because of which he died in an Austrian prison after severest suffering, will be played by the Yugoslav actor, Irfan Mensur. This young man only recently graduated at the Belgrade Academy of Drama, and is now a regular member of the Yugoslav Art Theatre in Belgrade. The other two leading parts will also be played by young Yugoslav actors: Radoš Bajić, as Nedeljko Čabrinović, Princip's closest associate, and Branko Đurić as the revolutionary Danilo Ilić.

Alongside these three gifted but as yet inexperienced Yugoslav actors, will appear three well-known world stars. The part of

Archduke Francis Ferdinand will be played by Christopher Plumer, his consort Sofia by Florinda Bolcan, an Italian actress who played the leading part in the late Vittorio de Sica's last film. The important part of the revolutionary Đuro Šarac, who trained the assassins to the use of firearms and took part in preparing the undertaking, has been given to the well-known international star, Maximilian Schell. Ten years ago this actor won the Academy Award for his extraordinary part of prosecutor in the picture of the Nuremberg Nazi war crimes trial.

In engaging the three well-known actors, Director Bulajić had not only their proficiency as actors in mind but also their wide popularity, which will greatly facilitate the sale of "The Sarajevo Assassination" all over the world.

The Slovenian Folk Wedding (Slovenska kmečka ohcet), organized by Slovene Club Planica in Wollangong, Australia, was the great cultural event for the town. On the picture: the group of "wedding guests"

4 de julio. Día del combatiente. En honor y recuerdo al 4 de julio de 1941, día en el cual las fuerzas armadas de todas las repúblicas yugoslavas se unieron contra el invasor, se celebró en todo el país el Día del Combatiente. Esta fiesta patria se la incluye entre las fechas no laborables. En Eslovenia tiene este día un significado especial. No sólo por el comienzo de una nueva era, sino además por la responsabilidad que implicaba en aquel entonces la formación de un Frente de Liberación Nacional — NOB — Al comienzo de las hostilidades el ejército alemán con sus colaboracionistas-italianos y traidores-provocó en el interior del país grandes pérdidas. Ya a principios del mes de mayo del año 1941 aparecieron en los alrededores de la ciudad capital-Ljubljana-los primeros grupos de combatientes ilegales. En julio del mismo año se forma el primer grupo de combate **Zaloška skupina**. Lo formaban 20 hombres armados. En Molnik se organizó el segundo grupo-Brigada 25-Podríamos escribir páginas sobre el comienzo de este movimiento contra el ocupador. Pero lo más importante de éste es el espíritu de colaboración que hubo entre los primeros combatientes. No olvidemos que el tipo de combate era el de guerrilla. Y que justamente esta forma de contra-ataque los alemanes no conocían. Las pequeñas brigadas que se fueron adiestrando en las cercanías de los centros urbanos y en la campiña, dieron pauta más tarde del adelantado espíritu de combate y coraje en los campos de batalla. Lo fundamental de este movimiento fue la conciencia nacional y el amor a la patria. El ocupador había usurpado la tierra de sus antecesores y había que castigarlos. Además de los enemigos exteriores debemos recordar los enemigos del interior del país. Estos últimos fueron los que más daño hicieron a la patria toda!

Por eso recordamos con honor y sentimiento a los valientes que cayeron en aras de la tierra que los vio nacer. La gran cantidad de monolitos y monumentos que indican cuántos y quiénes cayeron, dan una idea clara del combatiente!

PICNIC DEL EMIGRANTE. En la misma fecha que en Yugoslavia se celebra el **día del combatiente**, los emigrados celebran el día de la Liberación o de la independencia americana. Como la mayoría de los emigrantes eslovenos que fueron por el mundo ya antes de la segunda guerra mundial se radicaron-la mayor parte en USA-en ambas Américas, Canadá y otros países de Europa y fuera de ella, se decidió por unani-

midad que fuera el 4 de julio elegido como día del encuentro de los emigrados. A tal fin se realizó ya en el año 1959 un gran pic-pic y asamblea popular con los emigrantes que vinieron de visita al país. De aquel entonces en adelante se celebran año tras año estos encuentros. Este año el número »20«! Ya veinte años! Parece mentira que ya hayan pasado tantos años desde aquel 1955 cuando desde USA llegaron los primeros grupos de emigrantes. Y esto gracial a las diligencias que hicieron los emigrados Franc Česen, Durn, Erjavec y Okoren, quienes con ayuda de la SIM pudieron concretar el sueño de los emigrantes eslovenos: ver nuevamente su tierra natal! Este año tuvimos el mayor número de emigrantes que hayan visitado a la vez, y el mismo lugar y día una región eslovena. Esto fue el 4 de julio en Škofja Loka, lugar del Picnic, a pocos kilómetros de Ljubljana. El picnic fue visitado por argentinos, americanos, belgas, franceses, etc. El mayor número de emigrantes -turistas vinieron de USA, Alemania, Canadá, Australia, Argentina, Suiza, Austria, Francia, etc. En esta fecha se recordó a su vez el treinta aniversario de la victoria contra el ocupador nazi y facista. A su vez el 20 aniv. del primer encuentro de los emigrados en Kamniška Bistrica. Entre los invitados de honor al picnic, estaban el Presidente del PE de Eslovenia A. Marinc, los diputados y delegados de la Municipalidad de Ljubljana, Š. Loka, etc. Los grupos de emigrantes que asistieron al Picnic de Š. Loka quedaron asombrados ante la extraordinaria organización que coronó este encuentro. El programa cultural estaba en general dedicado al folclore nacional. Los grupos de artistas que asistieron actuaron con soltura y arte. Además de los coros y bailarines de las regiones linderas, asistieron agrupaciones de otros países vecinos. Desde Austria, Alemania y Italia vinieron conjuntos de folclore. Entre ellos había hijos y nietos de los emigrados en aquellos países. Además hubo orquestas y conjuntos musicales de Alemania, Australia y otros países. Asistieron también grupos de paisanos con sus trajes típicos regionales. En fin, fue una fiesta que no se da describir con palabras. En grandes asadores se veían asar vacas y bueyes enteros. Además de los chivitos, pollos, cerdos, chorizos, etc, hubo gran cantidad de comidas regionales y nacionales. Además se hicieron varias rifas con premios muy interesantes. Lo más atractivo del caso fue el encuentro de varios familiares (hermanos, primos, etc.) que no se veían desde hace 30 y más años atrás. »Tendríamos que escribir libros enteros para describir el encuentro y los momentos

de alegría que aquí se suceden...« dijo entre otras cosas el presidente de la SIM (Centro de la Emigración Eslovena). A cada paso encontrábamos apretones de manos, lágrimas, risas y alegres canciones. La gente se encontraba predispuesta para todo. De las gargantas llenas de emoción se oían canciones que algunos no las cantaban ya hacía mucho tiempo. Un gran patriota esloveno, nacido en USA e hijo de eslovenos emigrados antes del año 1920, Francisco Tekavec, nos relató en perfecto dialecto esloveno cómo hizo para organizar y traer consigo a nada menos que 460 emigrantes desde USA!

Noticias varias

El día 22 de julio se celebró en Eslovenia el Día del Levantamiento del pueblo esloveno. En ese día se concentran en el país las delegaciones de todas las municipalidades de Eslovenia y en un acto gigante se celebra esta fecha magna en la plaza principal de Ljubljana. Asisten conjuntos folclóricos, coros, las tres fuerzas armadas y funcionarios del gobierno esloveno. Además se organizan en las principales plazas del centro de la ciudad capital grandes actos públicos.

Portorož — Puerto de rosas. Este balneario y centro de turismo costero está tomando tal impulso que se le ha dado el título de »Portorož millonario«. En lo que va del año ya está alcanzando casi el número record de 900.000 visitas! Si continua este tipo de afluencia turística llegará entonces Portorož al millón de huéspedes. La mayoría pernocta en los hoteles de la rivera que se enlaza con Pirán e Izola. Además de los turistas yugoslavos esta temporada está ocupada por lo general con visitantes extranjeros. Vienen desde todos lados, inclusive desde España, México, Brasil y últimamente también de la Argentina. La mayoría de los sudamericanos vienen con las agencias de turismo españolas.

Ljubljana. A principios de julio tuvo lugar el 11. curso de lectura del idioma esloveno, literatura, seminario de cultura y arte general. Asisten al mismo profesores, autores, correctores, periodistas, maestros y traductores de toda Europa y América. Lástima grande que no hayamos visto en el seminario a ningún representante de Sud-América.

Revija za vse, ki imajo radi Slovenijo

Rodna gruda

mesečna ilustrirana revija za Slovence po svetu

Tisoči Slovencev, ki živijo raztreseni na vseh kontinentih, jo radi prebirajo. Naročite jo tudi vi, priporočite revijo vašim prijateljem, znancem, sorodnikom, vsem drugim rojakom.

Slovenski koledar 1976

bo kmalu izšel! To je bogata, lepo opremljena knjiga, ki jo boste z veseljem prebirali. Priložen bo tudi lep STENSKI KOLEDAR z nekaterimi slovenskimi kraji, kakršni so videti 30 let po koncu vojne. Presenečeni boste!

Še imamo na zalogi

Učbenik slovenskega jezika Slovene by Direct Method

Za angleško govoreče, po katerem se uče slovenščine že številni tujci ali potomci naših izseljencev. Komplete — knjigo in albume s 6 gramofonskimi ploščami iz ZDA in Kanade lahko naročite pri Tivoli Enterprises, Inc. 6419 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103. U.S.A.

Na naš naslov: Slovenska izseljenska matica, 61001 Ljubljana, p. p. 169, Cankarjeva 1/II, Slovenija, Jugoslavija pošljite izpolnjeno naročilnico in takoj vam bomo ustregli.

NAROČILNICA

Takoj mi pošljite

mesečno revijo Rodna gruda

Slovenski koledar za leto 1976

učbenik slovenščine »Slovene by Direct Method«

Točen naslov:

Podpis:

Vipava, središče Vipavske doline.

Foto: Ančka Tomšič

NE POZABITE NAROČITI SLOVENSKEGA KOLEDARJA ZA LETO 1976!